

Міністерство оборони України

**Військовий стандарт 01.052.008
(Видання 1)**

Безпека боєприпасів та вибухових речовин.

**Терміни та визначення, які
використовуються в НАТО
(AOP-38 Edition 5, SPECIALIST GLOSSARY
OF TERMS AND DEFINITIONS ON
AMMUNITION SAFETY, MOD)**

Міністерство оборони України

**Військовий стандарт 01.052.008
(Видання 1)**

Безпека боєприпасів та вибухових речовин.

**Терміни та визначення, які
використовуються в НАТО
(AOP-38 Edition 5, SPECIALIST GLOSSARY
OF TERMS AND DEFINITIONS ON
AMMUNITION SAFETY, MOD)**

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАДАННЯ ЧИННОСТІ

Прийнято та надано чинності: наказ начальника Управління стандартизації, кодифікації та каталогізації від 04.11. 2021 № 68.

Реєстраційний номер ОВС/000319.

Чинний від 08.11.2021

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Військовий стандарт ВСТ 01.052.008 – 2021 (01) розроблено вперше.

ОБЛІК ЗМІН ТА ПОПРАВОК

Порядковий номер зміни, поправки	Дата і номер наказу про прийняття зміни, поправки	В якому місці документа розміщено зміну, поправку

ПЕРЕДМОВА

I. Цей військовий стандарт розроблено в Головному управлінні з організації виробництва боєприпасів та будівництва споруд спеціального призначення. Розробники: **В.М. Бондаренко; А.В. Горбенко** (керівник розробки); **С.П. Колоша; С.О. Сторожко**.

II. Цей військовий стандарт розроблено шляхом перевидання стандарту НАТО, а саме методом перекладу союзної публікації AOP-38 (Edition 5) - SPECIALIST GLOSSARY OF TERMS AND DEFINITIONS ON AMMUNITION SAFETY зі ступенем відповідності – модифікований, у зв'язку зі зміною структури (введенням технічних відхилів).

Ступінь відповідності – модифікований (MOD)

Мова оригіналу – англійська.

Рівень розповсюдження ВСТ: загального застосування – код 01.

Галузь поширення ВСТ: безпека боєприпасів та вибухових речовин.

III. Цей військовий стандарт погоджено з заінтересованими структурними підрозділами Міністерства оборони України (далі – Міноборони) та Генерального штабу Збройних Сил України (далі – ГШ ЗС України), видами Збройних Сил України (далі – ЗС України), органами військового управління, безпосередньо підпорядкованими ГШ ЗС України.

IV. Цей військовий стандарт передбачено для застосування у Міноборони та ЗС України. Він може бути застосований іншими складовими сектору безпеки і оборони, організаціями з військової стандартизації, міжвідомчими робочими групами та робочими групами з військової стандартизації під час розроблення термінологічних військових стандартів.

V. Міноборони не несе відповідальність за наслідки застосування цього військового стандарту не за призначенням.

VI. Усі питання, що стосуються цього військового стандарту, направляти до Головного управління з організації виробництва боєприпасів та будівництва споруд спеціального призначення.

ЗМІСТ

	Національний вступ	5
	Передмова до термінологічного міжнародного стандарту	5
1.	Сфера застосування	6
2.	Нормативні посилання	6
3.	Національне пояснення	7
4.	Умовні позначки та скорочення	7
5.	Основна частина (Терміни та визначення понять)	8
А		8
Б		10
В		15
Г		24
Д		26
Е		30
Ж		32
З		32
І		40
К		43
Л		48
М		50
Н		56
О		64
П		70
Р		86
С		93
Т		102
У		108
Ф		112
Х		114
Ц		115
Ч		115
Ш		116
Щ		117
	Додаток 1 Абетковий покажчик (англійська мова)	118
	Додаток 2 Абетковий покажчик (українська мова)	138
	Додаток 3 Абетковий покажчик скорочень	158
	Додаток 4 Бібліографія	161

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Розроблення військового стандарту військового стандарту ВСТ 01.052.008-2021 (01) Безпека боєприпасів та вибухових речовин. Терміни та визначення, які використовуються в НАТО. було здійснено на основі AOP-38 (Edition 5) - “SPECIALIST GLOSSARY OF TERMS AND DEFINITIONS ON AMMUNITION SAFETY”

Цей військовий стандарт розроблено для сприяння єдиному розумінню базових військових термінів, які зустрічаються в службових документах щодо питань безпеки боєприпасів. Стандарт визначає перелік стандартизованих термінів, рекомендованих для застосування у Міноборони та ЗС України. Стандартизація зазначеної термінологічної системи буде сприяти забезпеченню потрібного рівня сумісності між збройними силами держав-членів НАТО та ЗС України в процесі життєдіяльності та у ході проведення сумісних операцій та тренувань.

ВСТ розроблено методом перевидання, а саме методом перекладу союзної публікації AOP-38 (Edition 5) - “SPECIALIST GLOSSARY OF TERMS AND DEFINITIONS ON AMMUNITION SAFETY” (Спеціальний глосарій термінів та визначень з безпеки боєприпасів). При розробці ВСТ допущені деякі редакційні зміни, які ніяким чином не впливають на технічний зміст стандарту. Національні відхилення наведених в стандарті термінів надано безпосередньо у тексті термостатів з позначенням вертикальною лінією. Ступінь відповідності – модифікований (MOD).

ПЕРЕДМОВА ДО ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ

Цей Глосарій містить спеціалізовані скорочення, терміни та їх визначення, які стосуються роботи Групи НАТО з питань безпеки боєприпасів (АС/326). Робота включає: – безпечність енергетичних матеріалів, систем ініціювання та систем боєприпасів, – транспортування, зберігання, утилізація та безпечність експлуатації боєприпасів і – відповідні теми, які стосуються роботи АС/326, за винятком термінів, які застосовуються для ядерної, біологічної і хімічної зброї. Цей Глосарій доповнює Глосарій термінів та визначень НАТО ААР-6, у якому наведені терміни та визначення для загального застосування в документації НАТО. Необхідно якомога ближче дотримуватися вказівок Координатора термінології НАТО та Термінологічної політики НАТО, викладеної в ААР-6. Термінологія, яка існує у глосаріях, узгоджених на міжнародному рівні, зокрема в ААР-6 та надалі в АС/326 та інших публікаціях НАТО, застосовується без будь-яких змін і якомога частіше. Тим не менше, в деяких випадках для уникнення суперечностей та дотримання термінологічних правил необхідно було адаптувати терміни. Скорочення, терміни та визначення, які включені до цього глосарію, не належать до інформації з обмеженим доступом.

1. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1. Цей військовий стандарт установлює перелік стандартизованих термінів рекомендованих до застосування у Міноборони та ЗС України.

1.2. Положення цього військового стандарту рекомендовано застосовувати в термінологічній діяльності всіх складових сектору безпеки і оборони, організацій з військової стандартизації, міжвідомчих робочих груп та робочих груп з військової стандартизації під час розроблення термінологічних військових стандартів.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У наведених нижче нормативних документах містяться положення, які, через посилання у цьому тексті, становлять положення цього стандарту. На час опублікування зазначені нормативні документи були чинними. Усі нормативні документи підлягають перегляду, і учасникам угод, які укладаються на основі цього стандарту, рекомендовано застосовувати останні видання наведених нижче нормативних документів:

Познака документа	Назва
ДСТУ 1.1:2015	Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів (ISO/IEC Guide 2:2004, MOD)
ДСТУ Б В.2.5-38:2008	Інженерне обладнання будинків споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд (IEC 62305:2006, NEQ)
ДСТУ 2272:2006	Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять
ДСТУ В 8821-1:2018	Стандартизація у сфері озброєння та військової техніки. Частина 1. Основні терміни та визначення понять
ДСТУ EN 13857-1:2006	Вибухові речовини для цивільного застосування. Частина 1. Термінологія (EN 13857-1:2003, IDT)
AOP-38 (Edition 5)	SPECIALIST GLOSSARY OF TERMS AND DEFINITIONS ON AMMUNITION SAFETY

(Спеціальний глосарій термінів та визначень з безпеки боєприпасів)

ВСТ 01.030.001-2020(01)	Підготовка та застосування військ (сил). Базові терміни та визначення, які використовуються в НАТО
ВСТ 01.101.006-2020 (02)	Воєнна розвідка. Військова розвідка. Терміни та визначення

Примітка. Чинність стандартів, на які є посилання в цьому стандарті, перевіряють згідно з офіційним виданням національного органу стандартизації – каталогом національних нормативних документів, – та виданням органу військової стандартизації – каталогом військових нормативних документів.

Якщо стандарт, на який є посилання, замінено новим або до нього внесено зміни, треба застосовувати новий стандарт, охоплюючи всі внесені зміни до нього.

3. НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

3.1. У цьому військовому стандарті терміни та визначення понять наведено в тексті стандарту.

3.2. В основу розташування термінів та визначень, які містяться в цьому військовому стандарті, покладено абетковий принцип за українським алфавітом.

3.3. Основною одиницею є терміноstatтя. Кожна терміноstatтя (українська й іншомовна) складається із заголовку та визначення терміну. Цей ВСТ – результат запровадження термінологічного міжнародного стандарту, опублікованого англійською мовою. Заголовок терміноstatті виділено напівжирним шрифтом.

3.4. За наявності двох і більше тлумачень одного терміну, кожне наступне тлумачення позначено відповідною надрядковою цифрою.

3.5. ВСТ не має інформації з обмеженим доступом.

4. УМОВНІ ПОЗНАКИ ТА СКОРОЧЕННЯ

У цьому військовому стандарті умовні позначки та скорочення наведені у тексті.

5. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

А

5.1 аварія¹	accident
Непередбачена <u>подія</u> або послідовність подій, яка є причиною летальних випадків, отримання травм, завдання шкоди майну або навколишньому середовищу	An unintended event or sequence of events that causes death, injury, environmental or material damage
5.2 аварія²	mishap
Дивись <u>аварія¹</u>	See accident
5.3 авіаційні боєприпаси повітряного базування	air launched munition; ALM
Будь-які пристрої, що містять вибухову речовину, які запускаються або випускаються з літальних апаратів, за винятком <u>боєприпасів</u> до авіаційного стрілецько-гарматного <u>озброєння</u>	Any device containing explosive materials, which is launched or released from an aircraft, with the exception of aircraft gun ammunition
5.4 автоматичний закриваючий пристрій	self-closing device
Масивна плита, яка зменшує <u>наслідки вибуху</u> в підземному сховищі шляхом закриття входу до нього	A massive block reducing the effects of an underground storage explosion by closing the storage chamber entrance
5.5 активно-реактивний снаряд	rocket assisted projectile
<u>Снаряд</u> , конструкція якого змінена додаванням реактивного двигуна для досягнення більшої дальності польоту	A projectile which has been modified with a post launch boost to achieve greater range
5.6 альтернативне використання	reuse
Демілітаризація <u>боєприпасів</u> : Альтернативне використання боєприпасу або його компонентів, наприклад, зміна властивостей для застосування в навчальних цілях	Demilitarization of munitions: The alternative use of a munition or its components, e.g., change from operational to training use
5.7 аналіз безпечності	safety analysis
Дивись <u>аналіз небезпек</u>	See hazard analysis
5.8 аналіз хибних ланцюгів	sneak analysis
Аналізи, призначені для виявлення маршрутів (контрольних сигналів, інформації і т.д.), які не були початково заплановані, та їхніх наслідків	Analyses designed to identify paths (control signals, information, etc.) not initially intended, and their consequences
5.9 аналізування міцності	margin analysis
Процедури, які поєднують аналізування експлуатаційної міцності (аналізування припущень, аналізування найгірших випадків і т.д.) та аналізування навантажень/потужності	Analytical procedures grouping the identification of operating margins (tolerance analysis, worst case analysis, etc.) and the stress/strength type analyses
5.10 аналізування небезпек	hazard analysis
Систематичне перевіряння системи або її складальника та їхнього <u>життєвого циклу</u> для виявлення найбільш небезпечних ситуацій та подій, включаючи події, які пов'язані з взаємодією користувача,	The systematic examination of a system or an item and its life cycle to identify hazardous situations and events including those associated with human, product and environmental interfaces, and to assess their consequences to the functional and safety

	characteristics of the system or the item
<p>5.11 аналізування небезпек та працездатності</p> <p>Аналітична процедура, яка проводиться із застосуванням ключових слів для виявлення всіх відхилень від вихідних параметрів, які можуть мати небажаний результат для <u>безпеки</u> та працездатності</p>	<p>hazard and operability analysis</p> <p>A study carried out by the application of guide words to identify all deviations from design intent, with undesirable effects for safety and operability</p>
<p>5.12 аналізування невизначеності</p> <p>Детальне вивчення у формі аналітичних процедур систематичних та випадкових помилок вимірювання чи оцінки</p>	<p>uncertainty analysis</p> <p>Detailed examination, in form of an analytical process, of the systematic and random errors of a measurement or estimate</p>
<p>5.13 аналізування режиму відмов та його вплив</p> <p>Аналітична процедура для оцінки наслідків відмов</p>	<p>failure mode effects analysis; FMEA</p> <p>Analytic procedure to evaluate the effects of failure modes</p>
<p>5.14 аналізування ризиків</p> <p>Систематичне використання наявної інформації для виявлення <u>небезпеки</u> та оцінки <u>ризиків</u> стосовно окремих осіб (населення), обладнання або довкілля</p>	<p>risk analysis</p> <p>The systematic use of available information to identify hazards and to estimate the risk to individuals or populations, property or the environment</p>
<p>5.15 аналізування типів відмов, впливу і критичності</p> <p>Аналітична процедура для оцінки впливу (імовірності та критичності) відмов</p>	<p>failure mode effects and criticality analysis; FMECA</p> <p>Analytic procedure to evaluate the effects (probability and criticality) of failure modes</p>
<p>5.16 артилерійський порох</p> <p>Речовина або суміш, що при контрольованому горінні в камері згорання артилерійської системи виробляє гарячі гази, які забезпечують рух артилерійського <u>снаряду</u> із великою швидкістю</p> <p>Примітка. До цього поняття можуть бути включені горючі гільзи, оскільки вони підсилюють загальну кінетичну енергію <u>порохової</u> суміші</p>	<p>gun propellant</p> <p>Substance or mixture of substances, which is required to burn in a controlled manner within a gun combustion chamber producing hot gases capable of propelling a projectile at high velocity</p> <p>Note. Combustible cases may also be included as they contribute to the overall energy of the propellant</p>
<p>5.17 артилерійський снаряд</p> <p><u>Снаряд</u>, що споряджений бризантною вибуховою речовиною або іншим матеріалом та вистрілюється зі стрілецької зброї, гармати, гаубиці або безвідкатної гармати (гвинтівки)</p> <p>Примітка. <u>Мінометні міни</u> називаються <u>мінометними снарядами</u> (США) або <u>мінометними бомбами</u> (Великобританія)</p>	<p>shell</p> <p>A hollow projectile filled with high explosive or other material, fired from a gun, cannon, howitzer or recoilless gun (rifle)</p> <p>Note. Mortar fired projectiles are called mortar shell (US) or mortar bomb (UK)</p>

Б

5.18 базова вірогідність

Параметр аналізу ризиків для опису ймовірності виникнення аварії

basic probability

Risk analysis parameter to describe the likelihood of an accidental event

5.19 базовий модуль

Боєприпаси або вибухові речовини в еквіваленті 5 000 кг чистого вмісту вибухової речовини, які зберігаються в будь-якому сховищі чи у відкритому штабелі

basic module

Ammunition and explosives of 5,000 kg net explosive quantity (NEQ) stored in any storage facility or open stack

5.20 безвідмовність

Властивість елемента виконувати потрібну функцію за заявлених умов у продовж визначеного періоду часу або на вимогу

reliability

The ability of an item to perform a required function under stated conditions for a stated period of time or on demand

5.21 безпека

Обстановка: Прийнятний рівень відсутності ризиків для особового складу та матеріальних засобів у будь-який час з урахуванням такого обмежувального фактору як оперативна необхідність

safety¹

Situation: An acceptable level of freedom from risks to personnel and materiel at all times recognizing the considerations of operational necessity as a limiting factor

5.22 безпека боєприпасів

Дивись безпеку

ammunition safety

See safety

5.23 безпечна відстань

Мінімальна відстань на якій допустимий вплив на озброєння, військову техніку або людину не перевищує граничний показник

safety distance

The minimum distance at which the permissible exposure level for a materiel or personnel is not exceeded

5.24 безпечне розділення

Облаштування та/або захист однієї або декількох небезпечних зон таким чином, щоб ризик для особового складу та матеріальних засобів, які можуть виникнути через навмисне або випадкове спрацювання зброї чи боєприпасів, були прийнятними

safe separation

Arrangement and/or protection of one or more danger areas such that the risks to personnel and materiel due to intentional or accidental function of a weapon or a munition are acceptable

Note. Safe separation may be achieved by means of sufficient distance to the explosion point, screens, shelters

Примітка. Безпечного розділення можна досягти за допомогою достатньої відстані до точки вибуху, екранування, облаштування укриттів

5.25 безпечний

Прийнятний рівень відсутності ризиків для особового складу та матеріальних засобів у будь-який час

safe

Having an acceptable degree of freedom from risks to personnel and materiel at all times

5.26 безпечність

Матеріальні засоби: Постійна властивість системи, підсистеми або її складальника, що дозволяє їй мати та підтримувати прийнятний рівень ризиків під час усіх ситуацій та дій, що відбуваються у продовж визначеного життєвого циклу

safety²

Materiel: The inherent property of a system, subsystem or item that enables it to possess and to maintain an acceptable level of risk during all situations and activities occurring during its specified life cycle

<p>5.27 безпечність і придатність до експлуатації</p> <p>Термін, який використовується для <u>узагальнення</u> вимог до <u>боєприпасу</u>, спрямованих на те, щоб у продовж визначеного <u>життєвого циклу</u> вказаний <u>боєприпас</u> був безпечним та мав характеристики, які відповідають визначеним вимогам</p> <p>Примітка. Цей термін не включає ефективність бойового застосування</p>	<p>safety and suitability for service; S3</p> <p>A general term used to summarize the requirements for a munition to be acceptably free from hazards and to have inherent characteristics that meet specified requirements during its agreed life cycle</p> <p>Note. It does not include operational effectiveness</p>
<p>5.28 безпечність маскуванню</p> <p>Особливості <u>боєприпасів</u> та їхніх складових частин, які дозволяють вести вогонь через рослинність (маскування), розташовану поблизу, не спричиняючи розриву або займання маскуванню/рослинності</p>	<p>mask safety</p> <p>The property of ammunition and its constituent parts that enable firing through vegetation (mask) close to the weapon without a burst or igniferous burst resulting</p>
<p>5.29 безпечність при заряджанні</p> <p>Властивість <u>боєприпасів</u> та їхніх частин дотримувати потрібний рівень <u>безпеки</u> при заряджанні <u>боєприпасів</u> до зброї</p>	<p>loading safety</p> <p>The property of the ammunition and its constituent parts that enables the ammunition to be loaded into a weapon with the required level of safety</p>
<p>5.30 безпечність при проходженні дульного зрізу</p> <p>Властивість <u>боєприпасів</u> та їхніх частин дотримувати потрібний рівень <u>безпеки</u> стрільби при проходженні перешкоди, розташованої близько до дульного зрізу</p>	<p>muzzle safety</p> <p>The property of the ammunition and its constituent parts that enables it to pass through a fixed obstacle close to the muzzle of the weapon with the required level of safety</p>
<p>5.31 безпечність при проходженні каналу ствола</p> <p>Властивість <u>боєприпасів</u> та їхніх частин дотримувати потрібний рівень <u>безпеки</u> стрільби на етапі проходження каналу ствола</p>	<p>bore safety</p> <p>The property that enables ammunition and its constituent parts to withstand the bore phase of firing with the required level of safety</p>
<p>5.32 безпечність пуску</p> <p>Властивість забезпечувати безпеку для особового складу, платформи для запуску та будь-якого обладнання під час <u>пуску</u> реактивних <u>боєприпасів</u></p>	<p>launch safety</p> <p>During launch of a munition, the absence of hazard to personnel, the launch platform or any associated materiel</p>
<p>5.33 безпечність системи</p> <p>Здатність системи уникнути травмування персоналу, пошкодження майна або завдання шкоди довкіллю</p>	<p>system safety</p> <p>The capability of a system to avoid causing personal injury or damage to property or the external environment</p>
<p>5.34 безпосередньо задіяний особовий склад</p> <p>Особовий склад, безпосередньо задіяний у роботі (напр., для <u>зберігання</u> <u>боєприпасів</u>)</p>	<p>directly involved personnel</p> <p>Personnel directly involved in activities (e.g., with the functions of storage)</p>
<p>5.35 блискавкоприймач</p> <p>Частина блискавковідводу, призначена для перехоплення блискавок</p> <p>(Див. також ДСТУ Б В.2.5-38)</p>	<p>air termination network</p> <p>The part of a lightning protection system that is intended to intercept lightning discharges</p>

5.36 блок підриву

Складова частина ракети, призначена для порушення її конструктивної цілісності за допомогою вибуху, який може бути спричинений шляхом подачі команди або самоініціювання

Примітка. Зазвичай використовується в телеметричних боєприпасах в якості запобіжного пристрою

5.37 боєприпас для пуску з поверхні

Будь-який боєприпас, який містить вибухову речовину і запускається з поверхні землі або моря

5.38 боєприпас підводного пуску

Будь-який боєприпас, що вистрілюється, приводяться в рух, випускаються, розміщуються або іншим чином запускаються з підводного середовища

5.39 боєприпаси при зразку озброєння

Будь-які боєприпаси, встановлені на довготривалий строк на транспортному засобі з антивібраційними кріпленнями або ізоляцією, або без них

5.40 боєприпаси що завантажені у транспортні засоби (боєукладки)

Будь-які боєприпаси, які встановлені на довготривалий строк на транспортному засобі з антивібраційними кріпленнями або ізоляцією та можуть бути зняті з транспортного засобу або коли-небудь запуснені з його допомогою

Примітка. Перевезення може мати відносно невелику тривалість порівняно з терміном знаходження боєприпасів в боєукладці

5.41 боєприпаси, що не вибухнули

Боєприпаси, які не були приведені в дію (у бойове положення), як це передбачалось конструкцією, чи не вибухнули, перебуваючи в бойовому положенні, за відповідних умов

Національний відхил.

боєприпаси, що не вибухнули

Вибухонебезпечні боєприпаси, в які вставлено запальник, детонатор, які поставлено на звід або в інший спосіб підготовлено до використання і використано під час збройного конфлікту, могли бути вистрілені, скинуті, запуснені або випущені та повинні вибухнути, але не вибухнули [9]

5.42 боєприпаси, які встановлюються вручну

Боєприпаси, що встановлюються в точці

break-up-unit

A constituent part of a missile intended to explosively disrupt the structural integrity of the missile by either command or self initiation

Note. Usually associated with telemetered rounds as a safety device

surface-launched munition; SLM

Any munition containing explosives which is launched from the ground or sea surface

underwater - launched munition; ULM

Any munition that is ejected, propelled, released, placed or otherwise launched in an underwater environment

installed munition

Any munition placed in a long-term fixture to the vehicle structure with or without anti-vibration mounts or isolators

secured cargo munition

Any munition which is firmly attached to the vehicle structure with or without anti-vibration mounts or isolators, but which will be removed or launched from the vehicle at some stage

Note. The carriage may be of relatively short duration compared with installed munitions

dud

Explosive munition which has not been armed as intended or which has failed to explode after being armed

hand emplaced munition; HEM

A munition that is manually emplaced at, or hand-thrown to, the point of its intended function, and

передбачуваного використання або які потрібно кидати вручну або потребують дій користувача як для взведення, так і для забезпечення безпечного віддалення

Приклад:

Гранати, міни, піротехнічні пристрої

requires user action to arm and to achieve a safe separation distance

Examples:

Grenades, mines, pyrotechnic devices

5.43 боєприпаси¹

У документах НАТО використовується як синонім до “munition”

ammunition

In NATO documents synonymously used for munition

5.44 боєприпаси²

Цілісні конструкції, споряджені вибуховими, металевими, піротехнічними, ініціюючими, або хімічними, біологічними, радіаційними, чи ядерними речовинами, які застосовуються при проведенні військових операцій, у тому числі підривів

munition

A complete device charged with explosives, propellants, pyrotechnics, initiating composition or chemical, biological, radiological or nuclear material, for use in military operations, including demolitions

Notes.

1. Certain suitably modified munitions may be used for training, ceremonial or non-operational purposes

2. In common usage, “munitions” (plural) may be military weapons, ammunition and equipment

Примітка.
1. Боєприпаси, які перероблені відповідним чином, можуть використовуватися для виконання навчальних, церемоніальних та небойових завдань
2. В англійській мові слово «munitions» у множині може означати не тільки боєприпаси, але також зброю і військове спорядження

Національний відхил.

боєприпаси

Технічні засоби разового застосування (охоплюючи їхні складники та вибухові речовини), що є видом озброєння, призначені вражати живу силу противника, знищувати його озброєння та військову техніку, руйнувати об'єкти, а також виконувати інші завдання.

Примітка. Інші завдання – освітлювання або задимлювання місцевості тощо.

(ДСТУ В 8821-1)

5.45 боєприпаси-акцептори

Боєприпаси, які підпадають під вплив боєприпасів-донорів під час проведення тесту на індуктовану реакцію детонаційного ефекту

acceptor ammunition

The ammunition item(s) subjected to the effects from the donor ammunition in a sympathetic reaction test

5.46 боєприпаси-донори

Боєприпаси, що спеціально спрацьовують під час тесту на індуктовану реакцію з метою з'ясування можливості детонаційного ефекта спричинити підри्व акцепторних боєприпасів, які розташовані поряд

donor munition

In a sympathetic reaction test, the ammunition which is purposely detonated in order to find out whether the detonation effects are able to cause a detonation of the acceptor ammunition, located in close vicinity.

5.47 бойова частина

Частина снаряда, керованої або не керованої ракети, торпеди, яка містить бойове спорядження

warhead

The portion of a projectile, rocket, missile or torpedo which contains the payload to be delivered

Note. Generally, the payload is explosive, but it may contain telemetric or other components

Примітка. Як правило, бойове спорядження є вибухонебезпечним, але воно може містити

телеметричні або інші компоненти

5.48 бойове спорядження

Загальне визначення: Частина пострілу, призначена для безпосереднього виконання завдання

Для керованих або некерованих ракет: Вміст бойової частини

Для снарядів: Вибухова речовина або інший наповнювач

payload

General: That part of a load intended for direct mission achievement

In a missile or rocket: What is carried in a warhead compartment

In a projectile: The explosive or other filler

5.49 боковий надлишковий тиск

Дивись миттєвий надлишковий тиск

side-on overpressure

See incident overpressure

5.50 бомба

Вибухонебезпечний виріб для скидання з літальних апаратів. Вона може містити легкозаймисту рідину з розривним зарядом, імпульсний або розривний заряд. До цього терміну не належать авіаційні торпеди

bomb

Explosive article which is dropped from aircraft. It may contain a flammable liquid with bursting charge, a photo-flash composition or a bursting charge. The term excludes aerial torpedoes

5.51 бризантна вибухова речовина

Речовина або суміш речовин, яка призначена для детонації

high explosive, HE

Substance or mixture of substances which is designed to detonate

Національний відхил.

бризантні (вторинні) вибухові речовини

Речовини, які під впливом ініціюючих вибухових речовин або значних теплових чи механічних зовнішніх факторів здатні до хімічного перетворення з виділенням тепла і газоподібних продуктів. Піротехнічні суміші – композиції на основі окислювача та горючої речовини з різними функціональними домішками, що здатні під впливом ініціюючих вибухових речовин або під значним впливом зовнішніх факторів до екзотермічних реакцій із світловим, тепловим, звуковим, реактивним або димовим (зокрема сльозогінним) ефектом [7]

5.52 бризантна вибухова речовина

основного заряду

Речовина або суміш речовин, що зазвичай використовуються як кінцевий заряд для отримання бажаного результату при здійсненні вибуху

Примітка.

1. Бризантна вибухова речовина основного заряду, як правило, потребує ініціювання за допомогою ініціюючого заряду

2. Прикладом бризантних вибухових речовин основного заряду, що широко використовуються, є тротил, гексоген, октоген та склад В

main charge high explosive

A compound or formulation, generally used as the final charge to obtain the desired effect in an explosive application

Note.

1. Main charge high explosives generally require initiation by a booster explosive

2. Examples for widely used main charge high explosives are TNT, RDX, HMX and Composition B

5.53 буфер

Захисний пристрій з інертного матеріалу, призначений для запобігання передачі

buffer

A protective device made of inert material, intended to prevent the propagation of a munition

детонації з одного на суміжні боєприпаси

response to an adjacent munition

B

5.54 в неостаточному спорядженні

Визначення, що використовується для опису боєприпасів без звичайного ініціюючого пристрою, встановленого або упакованого з ним. Визначення також застосовується до боєприпасів, упакованих з ініціюючим пристроєм, за умови, що пристрій упакований таким чином, щоб виключити ризик виникнення детонації боєприпасів у випадку випадкового спрацювання ініціюючого пристрою. Крім того, визначення застосовується до боєприпасів, зібраних з ініціюючим пристроєм, за умовами, що існують такі захисні елементи, що дають малу імовірність того, що ініціюючий пристрій зможе спричинити детонацію боєприпасів при зберіганні та транспортуванні. Для класифікації небезпек — засіб ініціювання, який має дві незалежні ефективні захисні характеристики, і не вважається суттєвим ризиком для спричинення детонації боєприпасів за умовами, що пов'язані зі зберіганням та транспортуванням

without its (own) means of initiation

Expression used to describe ammunition without its normal initiating device assembled to it or packed with it. The expression also applies to ammunition packed with its initiating device, provided the device is packed so as to eliminate the risk of causing detonation of the ammunition in the event of an accidental functioning of the initiating device. In addition, the expression applies to ammunition assembled with its initiating device, provided there are protective features such that the initiating device is very unlikely to cause detonation of the ammunition under conditions that are associated with storage and transport. For hazard classification purposes, a means of initiation that possesses two independent effective protective features is not considered to present a significant risk of causing the detonation of the ammunition under conditions associated with storage and transport

5.55 важливий елемент

Елемент, відсутність або поломка якого може спричинити втрату функціональних спроможностей потрібних для виконання завдання

critical item

An item, the lack or failure of which would cause the loss of a mission-essential operational capability

5.56 вантажна транспортна одиниця

Автомобільний вантажний транспорт, залізничний вагон, вантажний контейнер, дорожня автоцистерна, залізнична або переносна цистерна

cargo transport unit

A road freight vehicle, a railway wagon, a freight container, a road tank vehicle, a railway tank wagon or a portable tank

Примітка. У Європейській угоді про перевезення небезпечних вантажів використовується термін «транспортна одиниця» для позначення тягача та кількох інших колісних одиниць, готових до перевезення

Note. ADR uses the term transport unit to mean a prime mover and potentially multiple other wheeled pieces, ready to drive away

Національний відхил

вантажна транспортна одиниця

Будь-який контейнер, багатоелементний газовий контейнер, цистерна, транспортний засіб чи поєднання транспортних засобів, завантажених небезпечним вантажем [17]

5.57 вантажне повітряне судно

Повітряне судно, крім пасажирського або пасажирського-вантажного, яке перевозить вантаж або майно

cargo aircraft

An Aircraft, other than a passenger or a passenger/cargo carrying aircraft, carrying freight or property

5.58 вантажний контейнер

Транспортне обладнання, що придатне для багаторазового використання, спеціально розроблене для спрощення перевезення вантажів одним або декількома видами транспорту без проміжного перевантаження, внутрішній об'єм повинний складати не менш 1 м³ (35,3 фути³)

freight container

Transport equipment suitable for repeated use, specially designed to facilitate the transport of goods by one or more modes of transport, without intermediate reloading having an internal volume of at least 1 m³ (35.3 ft³)

Note. A freight container is fitted with devices permitting its securing and ready handling, particularly its transfer from one mode of transport to another, and is so designed as to be easy to fill and empty

Примітка. Вантажний контейнер має бути оснащений пристроями, що дозволяють його закріпити та забезпечити готовність до перевезення, зокрема перевантаження з одного виду транспорту на інший, і спроектований із забезпеченням легкості розвантаження та завантаження

Національний відхил універсальний контейнер

Транспортний засіб багаторазового використання, призначений для розміщення і перевезення вантажу одним або декількома видами транспорту. Конструкція універсального контейнера повинна забезпечувати його механізоване навантаження і вивантаження [13]

5.59 ведучий пристрій

Легкий носій, у якому підкаліберний снаряд розміщений по центру для того, щоб зробити можливим здійснення пострілу зі зброї більшого калібру

sabot

Lightweight carrier in which a subcalibre projectile is centred to permit firing the projectile in the larger calibre weapon.

Note.

1. The sabot fills the bore of the weapon from which the projectile is fired.
2. The sabot is normally discarded a short distance from the muzzle

Примітка.

1. Ведуче кільце прилягає до внутрішньої частини ствола зброї, з якої вистрелюється снаряд
2. Ведуче кільце відділяється на невеликій відстані від дульного зрізу після його проходження

5.60 вертикальний блискавковідвід

Компонент системи блискавкозахисту, призначений для передачі струму від блискавки до системи заземлення

down conductor

A lightning protection system component designed to transfer the current of a lightning flash to the earth electrode system

Примітка. У якості блискавковідводів, як правило, використовуються важкі металеві кабелі; однак можуть використовуватися й металеві елементи конструкції (напр., сталеві двотаврові балки)

Note. Down conductors are usually heavy metallic cables; however, metallic building structural members (e.g., steel I-beams) can also be used

5.61 вибивний заряд

Вибухонебезпечна складова боєприпасу у вигляді невеликого заряду енергетичного матеріалу, який використовується для розкриття снарядів або інших боєприпасів з метою розкидання їх вмісту

burster

An explosive component consisting of a small charge of energetic material used to open projectiles or other munitions in order to disperse their contents

5.62 вибух

Радіаційний, хімічний чи фізичний процес, що призводить до швидкого вивільнення енергії

explosion

A nuclear, chemical or physical process leading to the sudden release of energy

5.63 вибух, який поширюється

Поширення вибуху (детонація або швидке згоряння) від одного джерела до іншого за допомогою вогню, осколків або вибуху, коли інтервал часу між вибухами є достатнім для обмеження надлишкового тиску кожного окремого вибуху

propagating explosion

Communication of an explosion (detonation or deflagration) from one explosion source to another by fire, fragment or blast, where the time interval between explosions is sufficient to limit the overpressure at any given time to that which each explosion produces independently

Примітка. Ситуація, за якої відбувається детонація, буде підтверджена чіткою ударною хвилею кожної детонації з помітним перепадом тиску між вибухами

Note. This condition, where detonation occurs, would be evidenced by a distinct shock wave from each detonation with a discernible pressure drop between each explosion

5.64 вибухова мережа

Електричні/електронні системи підризу боєприпасів: Система (підсистема), яка включає електровибуховий пристрій (ЕВП), джерела живлення та всі пов'язані електричні та електронні компоненти (схеми), потрібні для нормального функціонування ЕВП

firing circuit

Electric/electronic fuzing systems: The complete (sub)system including the electroexplosive device (EED), power supplies and all associated electrical and electronic components and circuitry necessary for normal EED firing

Системи підризу: Електричний та детонаційний ланцюг, що з'єднує систему управління підризом та підривні заряди для їх ініціювання

Demolition materiel: The electrical and explosive circuit connecting the firing control system and the demolition charges to permit their initiation

5.65 вибухова подія

Умисний або небажаний вибух

explosive event

Intentional or undesired explosion

5.66 вибухова речовина

Речовина або суміш речовин, яка завдяки хімічній реакції здатна до швидкого вивільнення енергії

energetic material/ explosive/ explosive material

Substance or mixture of substances that, through chemical reaction, is capable of rapidly releasing energy

Національний відхил**вибухова речовина**

Тверда або рідка речовина (суміш речовин), здатна до хімічної реакції з виділенням газів такої температури і тиску та з такою швидкістю, що призводить до пошкодження навколишніх предметів. Піротехнічні речовини, у тому числі такі, що не виділяють газів, належать до вибухових речовин. Речовина, яка не є вибуховою, але може утворити вибухонебезпечну атмосферу газу, пару або пилу, не належить до вибухових речовин [2]

5.67 вибухова речовина для порівняння

Вибухова речовина з підтвердженими характеристиками безпе́чності, властивості якої при застосуванні використовуються для оцінки відносної безпе́чності та придатності нової вибухової речовини, призначеної для подібного використання

comparison explosive

An in-service explosive material with proven safety characteristics whose properties are used to assess the relative safety and suitability of a new explosive intended for use in a similar role

5.68 вибухова речовина із полімерними зв'язками

Вибухова речовина, що містить зв'язуючі речовини, які можуть бути інертними або енергетичними, пластичними чи еластичними

polymer bonded explosive; PBX

An explosive containing a binder that may be inert or energetic, plastic or elastomeric

Note.

1. A polymer bonded explosive may be pressed, extruded or cast (cross-linked) into its final form

2. The term “plastic bonded explosive (PBX)” is often synonymously used for “polymer bonded explosive (PBX)”, but it is less accurate

Примітка.

1. Вибухова речовина із полімерними зв'язками може бути спресована, екструдована або відлита (зшита) в задану форму

2. Термін «Вибухова речовина із пластиковими зв'язками» часто використовується як синонім для «Вибухова речовина із полімерними зв'язками», але цей термін є менш точним

5.69 вибухова речовина належної якості

Вибуховий матеріал, який успішно пройшов процес кваліфікаційної оцінки акредитованого органу

qualified explosive material

An explosive material which has successfully completed the qualification process of an accredited authority

5.70 вибухова речовина проміжного заряду

Вибухова речовина, яка використовується для посилення та передачі детонації (ініційованої первинною вибуховою речовиною) з достатньою енергією для того, щоб ініціювати стабільну детонацію у проміжному (приймаючому) або в основному заряді вогневого ланцюга

booster explosive

Explosive material used to augment and transmit a detonation reaction (initiated by a primary explosive), with sufficient energy to initiate a stable detonation in a receptor charge or the main charge of an explosive train

5.71 вибухова речовина проміжного і провідного заряду

Дивись вибухова речовина проміжного заряду

booster and lead explosive

See booster explosive

5.72 вибухова хвиля

Поширення в повітрі хвилі високого тиску, спричинене дефлаграцією, вибухом або детонацією вибухового матеріалу

blast

The propagation through the air of a high pressure wave, produced by the deflagration, explosion or detonation of an explosive material

5.73 вибуховий боєприпас, що не вибухнув

Вибухонебезпечний предмет, підготовлений до використання або використаний шляхом встановлення капсуля, запала/підричника /детонатора, переведення в бойове положення або іншим чином, вистрілений, скинутий, запущений або випущений і несе загрозу для проведення операції, спорудам, особовому складу чи ресурсам, проте не

unexploded explosive ordnance (UXO)

Explosive ordnance that has been primed, fuzed, armed or otherwise prepared for action, and that has been fired, dropped, launched, projected or placed in such a manner as to cause harm to operations, installations, personnel or material and remains unexploded either by malfunction or manufacturing defect or for any other cause

вибухнув через несправність конструкції, дефект виробництва або з будь-якої іншої причини	
5.74 вибуховий елемент	explosive component
Окрема частина <u>боєприпасу</u> , яка містить вибухову речовину	A discrete item in a munition that contains energetic material
5.75 вибухові речовини з особливо низьким рівнем чутливості	extremely insensitive detonating substance; EIDS
<u>Вибухові речовини</u> , які здатні витримати <u>детонацію</u> та у процесі випробувань підтвердити малу <u>чутливість</u> для забезпечення дуже малої імовірності випадкового <u>ініціювання боєприпасів</u>	A substance which, although capable of sustaining a detonation, has demonstrated through tests that it is so insensitive that there is very little probability of accidental initiation
5.76 вибухонебезпечність	explosiveness
Міра реакції <u>вибухової речовини</u> на подразник у визначеній системі	A measure of the explosive response to a given stimulus in a defined system
Примітка. <u>Вибухонебезпечність</u> системи залежить від <u>вибухової речовини</u> , маси, фізичного стану, конфігурації та оболонки	Note. The explosiveness of a system depends on the explosive material, mass, physical state, configuration and confinement
5.77 вид відмови	failure mode
Характеристики несправності, яка є причиною відмови системи	The characteristics of a fault which causes a system failure
5.78 визначене призначення	intended role
Дивись <u>основне призначення</u>	See generic role
5.79 визначення характеристик	characterization
Визначення властивостей матеріалу або речовини, які визначають їхню відповідність певним вимогам	The determination of attributes of a materiel or a substance which define the capability of a materiel or a substance to fulfil particular requirements
5.80 викиди в результаті утворення воронки	crater ejecta
<u>Уламки</u> та частини породи, які розлітаються при утворенні воронки	Debris from masses escaping when a crater is formed
5.81 вимивання	washout
<u>Утилізація:</u> Застосування речовин (гаряча вода під <u>тиском</u> , розчинник або криогенна суха промивка) для видалення <u>вибухової речовини</u> з <u>боєприпасів</u> без <u>руйнування</u> металу корпусу	Disposal: The use of an agent, such as pressurized hot water, solvent or cryogenic dry wash, to remove energetic material in a munition without destruction of the case metal
5.82 вимоги до охорони довкілля	environmental requirement
Детальна специфікація умов <u>довкілля</u> , для яких <u>озброєння і військова техніка</u> повинні бути безпечними та придатними для експлуатації у продовж усього <u>життєвого циклу</u>	A detailed specification of the environmental conditions for which a materiel is required to be and remain safe and suitable for service during its life cycle
5.83 виплавлення	meltout
<u>Утилізація:</u> Видалення <u>вибухової речовини</u> з оболонки <u>боєприпасів</u> шляхом нагрівання наповнювача, при цьому <u>вибухова речовина</u> плавиться і витікає	Disposal: Removal of the energetic material from the munition envelope by applying heat to the filler causing it to melt and flow out
Примітка. Прикладами методів <u>виплавлення</u> є автоклавна обробка, випаровування та нагрівання	Note. Examples of meltout techniques are: autoclave, steamout, and heating

5.84 випробувальна конфігурація

Детальний опис стану дослідний зразок під час випробування, напр., упакований чи не упакований, працює чи ні, інтерфейси, умови довкілля, інтерфейси з супутнім обладнанням, фіксація та орієнтація на показники тестового обладнання, точки вимірювання та можливі модифікації для забезпечення безпеки (напр., заміна вибухівки інертним матеріалом)

test configuration

A detailed description of the test item state during the test, e.g., package mode or unpackaged, operating or not, interfaces, environmental conditioning, interfaces with associated equipment, fixation and orientation on test equipment, measurement points and eventual modifications for safety (e.g., replacement of explosives by inert material)

5.85 випробувальний тиск снаряду

Тиск в зарядній камері, при якому проводиться випробування снаряду. Допустимий діапазон зазначеного тиску повинен бути визначеним. Максимальний випробувальний тиск снаряду має бути розрахунковим тиском снаряду, або його аналогічним значенням в залежності від Національних правил конструювання. Мінімальний випробувальний тиск снаряду не повинен бути меншим ніж максимально допустимий тиск снаряду

projectile proof pressure; PP

The chamber pressure at which a projectile is proofed. A pressure tolerance band about this pressure should be specified. The Maximum Projectile PP is to be Projectile DP or its corresponding value depending on National design policy. The Minimum Projectile PP is not to be less than Projectile PMP

5.86 випробування нечутливих боєприпасів

Випробування складових та компонентів боєприпасів, що проводяться для вимірювання типу реакції, спричиненої визначеними випадковими або бойовими подразниками

insensitive munition testing

The testing of ammunition components and items performed to measure the type of response resulting from particular accidental or combat stimuli

5.87 виріб

Виготовлений предмет, за винятком рідини або частинок, який набуває певної форми або конструкції під час виготовлення та має функцію(ї) для кінцевого використання, яка повністю або частково залежить від форми або конструкції під час кінцевого використання

article

Manufactured item other than a fluid or particle which is formed to a specific shape or design during manufacture and has end use function(s) dependent in whole or in part upon its shape or design during end use

5.88 висока температура функціонування

Температура стабілізації дослідних зразків з метою проведення випробувань стрільбою в умовах підвищених температур

Примітка. Ця температура визначається на основі кліматичних умов регіону, в якому, за прогнозами країни, яка проводить випробування, та країни-користувача, можуть виникнути найгірші умови експлуатації при підвищених температурах для дослідного зразка під час зберігання та транспортування

upper conditioning temperature; UCT

The temperature to which test items are stabilized for hot tests

Note. This temperature is based on the climatic region that the testing nation and the using nation predict to be the worst case hot environment that the test item will encounter during storage and transportation

5.89 висота скидання

Найкоротша відстань по вертикалі між дослідного зразка та ударною поверхнею

drop height

The shortest vertical distance between the test item and the impact surface

5.90	вібрація Стан коливальних рухів, викликаних прикладенням механічної енергії в корпусі або механічній системі Примітка. Це прикладення механічної енергії саме по собі може бути коливанням, ударним <u>імпульсом</u> або їх послідовністю	vibration A state of oscillatory motion induced in a body or mechanical system by an input of mechanical energy Note. This input may in itself be oscillatory, or in the form of a shock pulse or a succession of shock pulses
5.91	відбитий імпульс Відношення загальної площі, яка перебуває під дією відбитого <u>тиску</u> до часу його дії	reflected impulse The integrated area under a reflected pressure versus time history
5.92	відбитий тиск Відбита прохідна сила на одиницю площі, що виникає при взаємодії вибухової хвилі з конструкцією	reflected pressure The reflected transient force per unit area caused by the interaction of a blast wind with a structure
5.93	відбиття маха <u>Вибухова хвиля</u> , що відбита неоднорідно та створює більший <u>надлишковий тиск</u> ніж <u>однорідне відбиття</u>	mach reflection A non-regular reflected blast wave which generates greater overpressure than regular reflection
5.94	віддалена зона Область на відстані від випромінювача, у межах якої електромагнітне випромінювання складається з електричного та магнітного полів, які мають постійний зв'язок між собою, а щільність потужності, що розсіюється, зменшується із збільшенням відстані від випромінювача	far field A region at a distance from the emitter within which the electromagnetic radiation consists of electric and magnetic fields which bear a constant relationship to one another and the power density decreases as the square of the distance from the emitter
5.95	відколок Матеріал, особливо невеликі шматочки гірської породи, які від'єднуються від поверхні в результаті <u>удару</u>	spall Material, especially small pieces of rock, detached from a surface by passage of a shock
5.96	відкрита детонація <u>Утилізація: Детонація вибухових речовин і боєприпасів у зовнішньому середовищі без контролю викидів, що утворюються в результаті цього процесу</u>	open detonation Disposal: The detonation of explosives and munitions in the external environment, without the control of resulting emissions
5.97	відкрите горіння <u>Утилізація: Горіння вибухових речовин і боєприпасів у зовнішньому середовищі без контролю викидів, що утворюються в результаті цього процесу</u>	open burning Disposal: The burning of explosives and munitions in the external environment, without the control of resulting emissions
5.98	відмова¹ <u>Подія</u> , за якої будь-який елемент або його частина не функціонує належним чином або порушуються <u>безпе́чність</u> чи <u>надійність</u> елемента	failure¹ The event in which any item or part of an item does not perform as specified, or its safety or reliability is compromised
5.99	відмова² Дивись <u>осічка</u>	failure² See misfire

5.100 відмовостійкість

Системи підриву боєприпасів: Конструктивна особливість підричника, завдяки якій боєприпас стає нездатним до зведення та функціонування внаслідок несправності запобіжника або впливу невідповідних сигналів чи роботи компонентів

fail-safe

Fuzing systems: A design feature of a fuzing system which renders the munition incapable of arming and functioning upon malfunction of safety feature(s) or exposure to out of sequence arming stimuli or operation of components

5.101 відокремлене бойове спорядження

У бойовій частині реактивного снаряда або ракети: Бойове спорядження, зняте або відокремлене від бойової частини

cargo

In a projectile or missile warhead: A payload expelled or separated from the carrier

5.102 відсік

Дивись трюм

compartment

See hold

5.103 відсік з бойовою частиною

Повністю зібрана бойова частина, яка включає відповідну оболонку та пов'язані компоненти

warhead section

A completely assembled warhead including appropriate skin sections and related components

5.104 відстань для безпечного розділення

Відстріляні або приведені в дію боєприпаси: Мінімальна відстань між системою доставки або пусковою установкою та зведеним боєприпасом, за межами якої ризик для особового складу та пускової платформи або системи доставки через спрацювання боєприпасу є допустимими

safe separation distance

Launched or released munition: The minimum distance between the delivery system or launcher and the armed munition, beyond which the risks to personnel and the launch platform or delivery system due to functioning of the munition are acceptable.

Примітка. Система підриву не повинна зводитись на відстані, меншій ніж безпечна

Note. A fuzing system should not be armed within the safety distance

5.105 відстань зведення боєприпасу

Відстань від пускової установки або подібного пристрою до точки зведення системи ініціювання боєприпасу

arming distance/ arming range

The distance from the launcher or release device to the point where the fuzing system arms

5.106 відстань зведення боєприпасу на короткій дистанції

Мінімальна відстань між зброєю та вистріленим боєприпасом, на якій відбувається зведення підричника

all-arm distance

After firing the munition, the minimum distance between the weapon and the launched munition where the fuze is armed

5.107 відстань між камерами

Відстань між природними або штучними стінами сусідніх підземних сховищ

chamber interval

The interval between the natural or artificial walls of adjacent underground storage sites

5.108 відстань, яку боєприпас проходить без зведення

Відстань, на якій існує 0,1% імовірності того, що система при нижній межі рівня достовірності 95%

no-arm distance

The distance at which there is a 0,1% probability that a fuzing system will have armed at the 95% single-sided lower level of confidence

5.109 військове перевезення

Транспортування предметів зі складських приміщень до ремонтних майстерень, а також між ними

logistic transportation

The transport of items to and between, and from storage depots to and from maintenance workshops

5.110 вогневий ланцюг

Механізм передачі детонації або швидкого згоряння (тобто, ланцюг), який починається з першого вибухового елемента (напр. запальника, детонатора) і закінчується основним зарядом

explosive train

The detonation or deflagration transfer mechanism (i.e., train) beginning with the first explosive element (e.g., primer, detonator) and terminating in the main charge

5.111 вогнепровідний шнур

Піротехнічна сполука в гнучкій водонепроникній оболонці, що має визначений час горіння та використовується для передачі горіння до детонатора з передбаченим сповільненням

safety fuze

The pyrotechnics contained in a flexible and weatherproof sheath burning at a constant rate, used to transmit a flame to the detonator with a predetermined delay.

Національний відхіл

вогнепровідний шнур

Виріб, який складається із серцевини з дрібнозернистого чорного порошу, оточеної гнучким одно- чи багатопаровим обплетенням.

Примітка. Вогнепровідний шнур у разі запалювання горить з визначеною швидкістю без будь-якого зовнішнього вибухового ефекту

(ДСТУ EN 13857-1)

5.112 водовмісні вибухові речовини

Системи підризу: Суспензія вибухової речовини у воді або іншій рідині

explosive slurry

Demolition materiel: Suspension of an explosive mixture in water or other liquid

5.113 воронка

Діра або розрив у захисному покритті підземного сховища у наслідок підземного вибуху

crater

In underground storage, a hole or chasm in the overhead cover caused by an underground explosion

5.114 вплив оболонки

Вплив оболонки на параметри вибуху заряду вибухової речовини

casing effect

The effect of a casing on the blast parameters of an explosive charge

5.115 вставка

Частина підричника, яка заведена у порожнину снаряду

intrusion

The portion of the fuze that extends into the cavity of the projectile

5.116 вторинна вибухова речовина

Речовина або суміш речовин, яка є відносно нечутливою і детонує при ініціюванні ударною хвилею, але яка зазвичай не детонує при нагріванні чи запалюванні

secondary explosive

A substance or mixture of substances which is relatively insensitive and will detonate when initiated by a shock wave but which normally does not detonate when heated or ignited

Note. As opposed to primary explosive

Примітка. На відміну від первинної вибухової речовини

Національний відхіл.

бризантні (вторинні) вибухові речовини

Речовини, які під впливом ініціюючих вибухових речовин або значних теплових чи механічних зовнішніх факторів здатні

до хімічного перетворення з виділенням тепла і газоподібних продуктів. Піротехнічні суміші – композиції на основі окислювача та горючої речовини з різними функціональними домішками, що здатні під впливом ініціюючих вибухових речовин або під значним впливом зовнішніх факторів до екзотермічних реакцій із світловим, тепловим, звуковим, реактивним або димовим (зокрема сльозогінним) ефектом [7]

5.117 вторинні уламки

Уламки будівель і конструкцій, які утворюються в результаті детонації, швидкого згоряння або вибуху вибухового пристрою в зоні ураження даного пристрою

secondary debris

Fragments caused by the impact of a detonation, deflagration or explosion of an explosive device on buildings in the environment of that explosive device

5.118 вхід

Вхід до підземного сховища

portal

An opening to an underground storage

Г

5.119 газовий приводний механізм

Пристрій, призначений для виконання однієї або декількох механічних дій із використанням газів від реакції вибухової речовини

gas actuator

Device intended to perform one or several mechanical actions using the gases from the reaction of an explosive

5.120 газогенератор

Боєприпас або підсистема боєприпасу, яка генерує гази для використання їх для цілей, відмінних від реактивної тяги основного боєприпасу

gas generator

A munition or a subsystem of a munition that generates gases to be used for a purpose other than providing thrust for direct propulsion of the host munition

Примітка. Газогенератор містить тверде або рідке паливо і, за потреби, паливний бак, камеру згоряння, систему контролю тиску, систему скидання тиску, фільтр частинок, систему ініціювання, запальник та трубопроводи до прикладної системи

Note. A gas generator comprises solid or liquid fuel and where applicable fuel tank, combustion chamber, pressure monitor system, pressure release system, particle filter, initiation system, igniter and pipe work to the application system

5.121 галерея

Прохід або тунель у підземному сховищі

adit

A passage or tunnel into an underground storage site

5.122 герметичність

Характеристики гільзи, які обмежують розширення продуктів розпаду при реакції вибухової суміші, і які впливають на реакційну здатність/чутливість та/або ефективність цього заряду

confinement

The characteristics of the casing of a charge, which restrict the expansion of the decomposition products when the explosive substance reacts and which influence the reactivity/sensitivity and/or performance of this charge

Примітка. Герметичність можливо досягти за рахунок зменшення місця для розміщення заряду, додавання внутрішньої або зовнішньої упаковки, зміцнення матеріалу гільзи і т.д

Note. Confinement can be achieved by reducing the space available to the charge, incorporating internal or external packaging, strengthening the casing material, etc

5.123 гідравлічний діаметр

Гідромеханічний показник, який отримують за формулою $4 \cdot A/U$, А —

hydraulic diameter

Measure in fluid dynamics equal to $4 \cdot A/U$ where A is the cross-sectional area and U is the wet

- площа поперечного перетину, U — периметр зволоженої поверхні (або окружність для заповненої труби)
- 5.124 гідроструменеве різання**
Утилізація: Використання струменя води високого тиску для розрізання різноманітних матеріалів
Примітка. Якщо абразив потрапляє у струмінь води, метод називається гідроабразивним різанням; можна різати метал або тверді матеріали, такі як металеві пластини, кераміку або скло
- 5.125 глибина покриття**
 Найменша відстань від стелі камери підземного зберігання до поверхні покривної породи
- 5.126 горіння при атмосферному тиску**
Реакція горіння, що відбувається при атмосферному тиску на рівні моря або нижче
- 5.127 горіння¹**
Поширення екзотермічної реакції шляхом передавання, конвекції та випромінювання
Примітка. Термін «горіння» іноді використовують для опису особливого типу вибухової реакції та її впливу на довкілля
- 5.128 горіння²**
 Екзотермічна та самопідтримуюча реакція передавання, конвекції та випромінювання
 (Див. також ДСТУ 2272)
- 5.129 готовий постріл**
Боєприпас, що містить всі складові, потрібні для його функціонування
- 5.130 готовність**
 Спроможність елемента перебувати в робочому стані та застосовуватися на початку виконання завдання в умовах якщо час виконання цього завдання невідомий (випадковий)
Примітка. Для підливних систем невідомим (випадковим) часом є момент спрацювання системи (напр., спрацювання детонатору)
- 5.131 гранати для метання зі стрілецької зброї**
Боєприпас, призначений для метання за допомогою штатної стрілецької зброї
- 5.132 громадське місце**
 Будівля або місце, у якому зазвичай збираються люди (напр., церква, школа, спортивний стадіон)
- perimeter (or the circumference in the case of a filled tube)
- water jet cutting**
 Disposal: The use of a high pressure water jet to cut a variety of materials
Note. If abrasive is entrained into the water jet, the method is called an abrasive water jet cutting; metallic, or hard materials such as metal plates, ceramics, or glass can be cut
- cover depth**
 The smallest distance from the ceiling of a rock chamber for underground storage to the surface of the overburden
- atmospheric burning**
 Combustion that is sustainable at sea-level air pressure or less
- burning**
 The propagation of an exothermic reaction by conduction, convection and radiation.
Note. The term burning is sometimes used to describe a special type of explosive reaction and its effects on the environment
- combustion**
 An exothermic and self-sustaining reaction by conduction, convection and radiation
- complete round**
 A munition that contains all the components necessary for it to function
- availability**
 The probability an item is in operable and committable state at the start of a mission when the mission is called for at an unknown (random) time
Note. For demolition systems, the unknown (random) time is the moment of firing the system, e.g., the actuation of the exploder
- rifle launched grenade**
 A munition designed to be projected from a service rifle
- assembly place**
 A building or place where it is customary for people to assemble (e.g. church, school, sports stadium)

5.133 група ризику

Визначена кількість населення, яка може отримати травмування або захворювання при впливі будь-яких обставин

population at risk

A group of individuals exposed to conditions which may cause injury or illness

5.134 група сумісності

Буквене позначення, призначене для маркування вантажів, які можуть перевозитись разом без суттєвого збільшення ймовірності виникнення аварії та визначення масштабів наслідків такої аварії для визначеної кількості

compatibility group

Letter designation assigned to indicate what may be shipped and transported together without significantly increasing either the probability of an accident or, for a given quantity, the magnitude of the effects of such an accident

5.135 група сумісності для зберігання

Група сумісності боєприпасів, вибухових речовин та інших небезпечних матеріалів, які можна зберігати разом без суттєвого збільшення вірогідності виникнення аварії, або, для визначеної кількості, без збільшення масштабу наслідків такої аварії

storage compatibility group

The compatibility group for ammunition, explosives and other hazardous materials which can be stored together without significantly increasing the probability of accident or, for a given quantity, the magnitude of the effects of such an accident

5.136 групи чутливості

Групи, до яких належать боєприпаси та вибухові речовини підкласів небезпеки 1.1 та 1.2, призначені для допомоги кількісно визначити поведінку ВР у ситуаціях, які можуть призвести до індукційної детонації за умовами дії кінетичної енергії.

sensitivity groups

Groups to which ammunition and explosives from HD 1.1 and HD 1.2 are assigned in order to help quantify their behavior under situations which might lead to sympathetic detonation caused by mechanisms such as kinetic trauma.

Існує п'ять груп чутливості (ГЧ):

1. ГЧ1: Стійкі
2. ГЧ2: Нестійкі
3. ГЧ3: Ті, що створюють осколки
4. ГЧ4: Касетні бомби / касетні боєприпаси
5. ГЧ5: Чутливі до індукційної детонації

The five sensitivity groups (SG) are:

1. SG1 Robust
2. SG2 Non-robust
3. SG3 Fragmenting
4. SG4 Cluster bombs/dispenser munitions
5. SG5 SD Sensitive

5.137 груповий ризик

Дивись колективний ризик

group risk

See collective risk

Д

5.138 дані з різних джерел

Вихідні дані з різних джерел розрахунку підземної ударної хвилі в умовах перекриття основної породи, що перекрита шаром ґрунту значної товщини

mixed media

For ground shock calculations, the geology of the site where the bedrock is overlain by a soil layer of substantial thickness

5.139 датчик

Обладнання, яке виявляє, вказує та/або реєструє об'єкти та їх діяльність за допомогою енергії або частинок, які випромінюються, відбиваються або змінюються

sensor

An equipment that detects, and may indicate, and/or record objects and activities by means of energy or particles emitted, reflected, or modified

(Див. також ВСТ 01.101.006)

5.140	датчик умов довкілля Дивись <u>датчик</u>	environmental sensor See sensor
5.141	деактивація Системи підриву <u>боєприпасів</u> : Повернення активованої системи <u>зведення</u> до безпечного стану за допомогою певної команди або через попередньо встановлену затримку Примітка. Така деактивована <u>система зведення</u> є безпечною для експлуатації	deactivation Fuzing systems: To return an armed fuzing system to unarmed mode by the issue of a specific command or after a preset delay Note. The deactivated fuzing system is safe for use
5.142	демільтаризація Розбирання або інші дії для усунення можливості потенційного використання <u>боєприпасів</u> у військових цілях. <u>Розснарядження</u> є необхідним етапом переробки виробів військового призначення до їх передачі для цивільного використання Національний відхил. демільтаризація виробу [озброєння] [військової техніки] [спеціальної техніки] Комплекс робіт (заходів), у результаті виконання яких виріб [озброєння] [військової техніки] [спеціальної техніки] втрачає здатність до використання у військових цілях, а також унеможливується відновлення такої здатності (ДСТУ В 8821-1)	demilitarization The act of removing or otherwise nullifying the military potential of a munition. Demilitarization is a necessary step for military items prior to their release into a non-military setting
5.143	детонатор¹ Компонент <u>боєприпасу</u> з бризантною вибуховою речовиною, який після отримання визначеного <u>імпульсу</u> ініціює вибуховий заряд або інший компонент вогневого ланцюга (Див. також ДСТУ EN 13857-1)	detonator A component containing at least one high explosive that, upon receipt of a specified stimulus, will produce an output used to initiate a high-explosive charge or another component of an explosive train
5.144	детонатор² Інколи використовується як синонім до <u>детонатора</u>	blasting cap Sometimes synonymously used for detonator
5.145	детонація <u>Реакція</u> розкладу, за якої зона хімічної реакції поширюється в початковому середовищі з надзвуковою швидкістю по фронту ударної хвилі (Див. також ДСТУ EN 13857-1)	detonation Decomposition reaction in which the zone of chemical reaction propagates through the initial medium at a supersonic velocity behind a shock front
5.146	детонація в закритому приміщенні <u>Утилізація</u> . Навмисна ініціація <u>боєприпасу</u> в закритій камері з метою збору виділених в результаті підриву газів та твердих залишків для їх утилізації	closed detonation Disposal. The purposeful initiation of a munition in a closed chamber with the intent to collect the resultant evolved gases and solid residues and treat these in an environmentally safe manner

екологічно безпечним способом

5.147 детонувальний шнур

Гнучка водонепроникна трубка, що містить бризантну вибухову речовину і призначена для передачі детонаційної хвилі

(Див. також ДСТУ EN 13857-1)

detonating cord

A flexible waterproof tube containing a high explosive designed to transmit the detonation wave

5.148 детонування від перегріву

Передчасне загорання енергетичного матеріалу через нагрівання ззовні

Примітка. Наприклад, загорання металевого заряду в гарячій камері

cook-off

The premature ignition of an energetic material due to external heat

Note. For example, the ignition of a propellant charge in a hot weapon chamber

5.149 детонуюча вибухова речовина

Вибухова речовина, яка при використанні за призначенням реагує шляхом детонації, а не швидкого згорання

detonating explosive

Explosive which reacts by detonation rather than deflagration when used in its intended role

5.150 дефлаграція

Вибухова хімічна реакція, при якій зона хімічної реакції горіння поширюється через основне середовище з дозвуковою швидкістю головним чином за рахунок теплопровідності

(Див. також ДСТУ EN 13857-1)

deflagration

Chemical explosion in which the zone of chemical reaction propagates through the initial medium at a subsonic velocity, mainly by thermal conduction

5.151 джерело загрози

Будь-яке явище, яке може зіграти роль подразника для незапланованого спрацювання боєприпасу

threat

Any phenomenon having the potential to induce an unplanned stimulus in an ammunition

5.152 димний порох

Неоднорідна вибухова речовина, що складається з вугілля або іншої речовини із вмістом вуглецю (пальне) та калієвої селітри або нітрату натрію (окиснювач), із сіркою або без неї. Він може бути в різних формах: дрібно розмелений, гранульований, пресований або брикетований

black powder

Heterogeneous explosive substance composed of charcoal or other carbon (reducer) and either potassium nitrate or sodium nitrate (oxidizer), with or without sulphur. It may come in various forms: meal, granular, compressed or pelletized

Національний відхил.

чорний порох

Однорідна суміш натрієвої чи калієвої селітри з деревним вугіллям чи іншим джерелом вуглецю із сіркою чи без неї

(ДСТУ EN 13857-1)

5.153 динамічний тиск

Змінне значення сили на одиницю площі дії вибухової хвилі на конструкцію

dynamic pressure

The transient force per unit area that the blast wind from an explosion exerts on interaction with a structure

5.154 дистанційна трубка

Підричник, призначений для ініціювання боєприпасу в потрібний час після застосування, пострілу, скидання, удару

time fuze

A fuze designed to initiate a munition at a desired time after launch, release, drop, impact or emplacement

або доставки до цілі

Примітка. Час, як правило, встановлюється безпосередньо перед використанням. Функцію синхронізації можуть виконувати механічні, електронні, піротехнічні або інші годинникові механізми

Note. The time is generally set just prior to use. The timing function may be performed by mechanical, electronic, pyrotechnic or other clockwork

5.155 довговічність¹

Здатність до відповідного функціонування у продовж тривалого часу

durability¹

The ability to continue to perform satisfactorily for a long time

5.156 довговічність²

Здатність елемента виконувати потрібну функцію за заявлених умов використання та за встановлених умов профілактичного чи позапланового обслуговування до моменту досягнення гранично допустимого стану

durability²

The ability of an item to perform its required function under stated conditions of use and under stated conditions of preventive or corrective maintenance until a limiting state is reached

5.157 довкілля

Джерело впливу на матеріальні засоби (донорський аспект): Сукупність усіх зовнішніх природних та штучних умов, яким матеріальні засоби піддаються на даний момент або у продовж певного періоду часу

environment

Source of influences on materiel (donor aspect): The total set of all external natural and induced conditions to which a materiel is exposed at a given moment, during a specified period of time

The surroundings of a source (acceptor aspect): Anything and anybody present in the neighbourhood of a source likely to undergo its influences

Навколишнє середовище джерела (акцепторський аспект): Будь-яка особа, майно або середовище поблизу джерела, які можуть зазнати його впливу

Note. The descriptions of the environments of an item are based on its life cycle. The synthesis of all environments belonging to a given life cycle is called environmental profile

Примітка. Основою опису оточення елементу є його життєвий цикл. Сукупність усього оточення, що належить до цього життєвого циклу, називається характеристиками навколишнього середовища

5.158 довкілля при зберіганні

Сукупність усіх зовнішніх природних та штучно створених умов, яким піддається озброєння і військова техніка у продовж терміну зберігання на складі

storage environment

The total set of all external natural and induced conditions to which a materiel is exposed during its storage life

5.159 додатковий заряд

Додатковий елемент метального заряду, що використовується для зміни дальності ведення мінометного та артилерійського вогню

augmenting charge

An increment of the propelling charge used to vary the range of mortar and artillery fire.

Національний відхил.

додатковий (метальний) заряд

Обов'язковий компонент пострілу, призначений для додання початкової швидкості боєприпасу (міни), що вистрілюється із міномета. Заряд являє собою тканинні картузи прямокутної (кільцевої) форми, в які поміщений піроксиліновий порох [10]

5.160	дозвіл на відхилення (від визначених вимог) Визначений відповідним чином відхил від стандартної процедури	waiver A properly authorized deviation from standard procedures
5.161	донний газогенератор Механізм <u>боєприпасу</u> для зменшення аеродинамічного опору та збільшення дальності польоту за рахунок витікання газів в простір позаду <u>снаряду</u> в польоті при згоранні піротехнічного складу в камері згорання	base bleed A mechanism within a projectile consisting of a pyrotechnic composition in a combustion chamber from which gases flow out into the wake behind the projectile during flight, thereby reducing aerodynamic drag and increasing range
5.162	допалення Властивість деяких ракетних двигунів до нерівномірного <u>горіння</u> в продовж деякого часу після припинення основного <u>горіння</u> та реактивної тяги	after burning The characteristic of some rocket motors to burn irregularly for some time after the main burning and thrust has ceased
5.163	дуга Електричний розряд, який характеризується високою яскравістю світла, рівнем температури та струму	arc An electric discharge characterized by high luminosity, temperature and current
E		
5.164	екранування Елемент стандартної конфігурації <u>боєприпасів</u> або платформи <u>озброєння</u> , який забезпечує захист <u>боєприпасів</u> від впливу незапланованих <u>імпульсів</u>	shielding Component of the normal configuration of an ammunition or weapon platform which provides protection from unplanned stimuli to an ammunition
5.165	експлуатаційне середовище Сукупність усіх зовнішніх природних та штучних умов, які впливають на <u>озброєння</u> і військову техніку в будь-який час або у продовж терміну експлуатації	operational environment The total set of all external natural and induced conditions to which a materiel is exposed during its operational life
5.166	екстремальні умови експлуатації Найшкідливіші екологічні умови, за якими <u>озброєння і військова техніка</u> зберігає безпеку та можливість застосування у визначених умовах Примітка. Прикладами є нагрівання, ураження осколками, близька <u>детонація</u> і інше	extreme service environment The most detrimental environmental conditions in which the materiel is expected to be and remain safe and serviceable Note. Examples are heat, fragment impact, nearby detonations, etc.
5.167	електрична іскра Середовище під напругою: Невеликий електричний розряд, який виникає при зростанні різниці напруги між двома провідниками до величини, достатньої для пробиття проміжного середовища незалежно від середовища (повітря чи інший діелектрик)	voltage spark Electric environment: A small electrical discharge which occurs when the voltage difference between two conductors rises to a value high enough to break down the intervening medium, whether this is air or other dielectric

5.168 електричний детонатор

Елемент або вузол з вибуховою речовиною, яка ініціюється електричним способом та містить у своєму складі вибухівку, піротехнічні компоненти або вихід для взаємодії з механічним пристроєм

(Див. також ДСТУ EN 13857-1)

electrically initiated device; EID

A component or sub-assembly containing energetic materials initiated by electrical means and having an explosive, pyrotechnic, or mechanical output

5.169 електричний спосіб підризу

Активация ініціатора піротехнічного ланцюга шляхом безпосереднього застосування електричної енергії

electric ignition

The activation of an initiator in a pyrotechnic train by direct application of electrical energy

5.170 електровибуховий пристрій

Вибуховий пристрій одноразового застосування електричного ініціювання

electro-explosive device, EED

A one-shot electrically initiated explosive component

5.171 електрозапал із детонувальним дрововим містком

Електровибуховий пристрій, який при дії короткочасного електричного імпульсу з високою енергією дуже швидко нагрівається, частково розширюється, а потім вибухає, викидаючи високоенергетичні частки і спричиняючи детонацію відносно нечутливої вибухової речовини при безпосередньому контакті з містком детонатора

exploding bridge wire initiator; EBW

An electro-explosive device which, when subject to high energy, short duration electrical pulse, heats up very rapidly, partially sublimates and then explodes, projecting high energy particles, causing a detonation in a relatively insensitive explosive which is in direct contact with the bridge wire

5.172 електрохімічне відновлення

Утилізація: Обробка органічних відходів шляхом утворення високоокислювальних продуктів в електрохімічній камері та їх утилізація з метою перетворення на вуглекислий газ та воду

electrochemical reduction

Disposal: The treatment of organic waste by generating highly oxidizing products in an electrochemical cell and utilizing these to transform the waste into carbon dioxide and water

5.173 елемент запалювання

Пристрій вогневого ланцюга, в якому проходить реакція швидкого згоряння (але не детонації), при цьому виділяється гарячий газ та/або відбувається формування гарячих частинок

igniting component

A device which is part of the explosive train and deflagrates, but does not detonate, producing either hot gas or hot particles, or a combination of both

5.174 енергія ударної хвилі

Частина енергії, яка вивільнюється під час вибуху

Примітка. Значення частки енергії впливає з вимірювань характеристик вибухових хвиль, які утворюються при будь-якому вибуху

blast yield

Energy released in an explosion

Note. The blast yield is inferred from measurements of the characteristics of blast waves generated by an explosion

5.175 еталонна вибухова речовина для порівняння

Сертифікована ВР, властивості якої використовуються для оцінки безпечності, чутливості та/або експлуатаційних властивостей нової вибухової речовини для подібного застосування

reference comparison explosive

A qualified explosive whose properties are used to assess the safety, sensitivity, and/or performance properties of a new explosive in similar application

5.176 еталонна стандартна вибухова речовина

Вибухова речовина, властивості якої узгоджені та достатньо чітко визначені для того, щоб дозволити її використання для калібрування випробувальних приладів

Примітка. Еталонна стандартна вибухова речовина та номер її партії за потреби будуть указані у відповідному Національному інформаційному листі про проведення випробувань

5.177 ефективність при ураженні

Передбачуваний результат застосування боєприпасу, який визначається за допомогою кількісних характеристик

Примітка. Прикладами кінцевих результатів застосування є знищення цілі, потужність освітлення, ефект екранування, можливість нанесення пошкоджень, зупинна сила

reference standard explosive

An explosive whose properties are consistent and sufficiently well defined to enable it to be used for the calibration of test apparatus

Note. The reference standard explosive and its lot number, if applicable, will be identified on the relevant National Test Information Sheet

effectiveness on target

The intended operational terminal effect of a munition, usually stated in quantitative terms

Note. Examples for terminal effects are target destructive capacity, illumination power, screening effect, disturbing capability, stopping power

Ж

5.178 жарина

Шматок матеріалу, що виділяє тепло і здатний запалити інші матеріали, що призведе до повторного відкритого загоряння

Примітка. Прикладом жарини є палаюча або тліюча деревина від пожежі або вибуху, яка може повторно запалити лісові насадження, суху траву чи паливо

fire brand

A piece of material emitting heat capable of igniting other materials, leading to another open burning fire

Note. An example for a fire brand is burning or smoldering wood from a fire or an explosion that ignites wood, grassland or fuels

5.179 життєвий цикл

Хронологічний опис подій та середовищ, які переживає виріб з моменту виробництва до застосування або списання

Примітка.

1. Життєвий цикл включає одну або декілька схем використання та утилізацію або розснарядження
2. Експлуатування є частиною життєвого циклу
3. Основою для прогнозованого середовища та характеристик довкілля є життєвий цикл

Національний відхил.

життєвий цикл

Еволюція системи, виробу, послуги, проєкту або іншого створеного об'єкта від задуму до вилучення з обігу (ДСТУ В 8821-1)

life cycle

A time-based description of the events and environments an item experiences from manufacture to final expenditures or removal from the operational inventory

Note.

1. The life cycle includes one or more mission profiles and disposal or demilitarization
2. Service life cycle is a subset of life cycle
3. The expected environments and the environmental profile are based on the life cycle

3

5.180 з'єднане сховище камерного типу

Сховище камерного типу з двома або більше камерами, що з'єднані між собою повітропроводами або проходами

connected chamber storage site

A chamber storage site with two or more chambers inter-connected by air ducts or passageways

5.181 з'єднання¹	Фізичний та електричний зв'язок між металевим предметом та системою захисту споруд від блискавки	bond	A physical and electrical connection between a metal object and a lightning protection system
Примітка.	1. <u>З'єднання</u> створює електричну провідність, мінімізує різницю електромагнітних потенціалів і запобігає боковому спалаху 2. Існують механічні, компресійні і термічні <u>з'єднання</u>	Note.	1. A bond produces electrical continuity, minimizes electromagnetic potential differences, and prevents side-flash 2. There are mechanical, compression and thermal types of bonds
5.182 з'єднання²	<u>З'єднання</u> між частинами системи захисту споруд від блискавки	joint	The junction between portions of the lightning protection system
5.183 загроза	Дивись <u>небезпека</u>	danger	See hazard
5.184 займиста суміш	<u>Піротехнічний</u> склад, який при запалюванні швидко перетворюється на газу та частинки з високою температурою	incendiary mix	Pyrotechnic composition which upon ignition rapidly converts to high temperature gases and hot particles
5.185 залежність тиску від імпульсу	Графічне зображення кривих залежності для заданого навантаження та структури	pressure-impulse (p-i) diagram	Graphical representation of iso-response curves for a given loading and structure
Примітка.	Основою для кривих є значення абсцис <u>тиску</u> (p) і ординат <u>імпульсу</u> (i)	Note.	The curves are based on abscissa values of pressure (p) and ordinate values of impulse (i)
5.186 залежність тиску від часу	Безперервне продовження кривої тиск-час при вимірюванні ударної хвилі <u>вибухової речовини</u>	pressure-time history	The continuous run of the pressure-time curve at the measurement of explosive blast
5.187 залишковий ризик	Рівень <u>ризик</u> , який залишився після вжиття заходів для його усунення	residual risk	The remaining level of risk after risk treatment measures have been taken
5.188 замкнутий вогневий ланцюг	<u>Вогневий ланцюг</u> , який не має функції фізичного переривання між вибухонебезпечними елементами	explosive train	An explosive train that has no physical interruption between the explosive components
5.189 запальний пристрій	Високовольтний пристрій запалення, що призначений для створення електричного <u>імпульсу</u> зі специфічними характеристиками, який зазвичай складається з конденсатора, тригера вакуумного перемикача та його <u>пускового пристрою</u>	fireset	A high voltage firing unit designed to produce an electrical pulse with specific characteristics which normally consists of a firing capacitor, trigger vacuum gap switch and its trigger circuitry
5.190 запальник	<u>Капсуль</u> , що містить первинну вибухову речовину та <u>проміжний заряд</u>	primer	Cap containing a primary explosive and a booster
Примітка.	1. Функція <u>запальника</u> полягає в перетворенні зовнішньої дії, як правило, механічного чи	Note.	1. The primer function consists of transforming an external action, normally mechanical or electrical, in sufficient

електричного характеру, на достатню кількість енергії для запалювання первинного заряду

2. У боєприпасах до стрілецької зброї запальник є вибуховим пристроєм, що містить ковпачок та проміжний заряд або піротехнічний засіб, який використовується для запалювання метального заряду

5.191 запалювання

Початок згоряння, швидкого згоряння або вибуху, але не детонації

Примітка.

1. До засобів запалювання належать: запальники метального заряду, запалювачі, гніт, запалювальні трубки

2. Запалювання зазвичай виконується запалювачем. Детонація починається з ініціювання

(Див.також ДСТУ 2272)

5.192 запалюючий заряд

Заряд, що використовується для подачі тепла та тиску, потрібних для запалювання основного або середнього заряду

5.193 запас міцності

Різниця між показником кривої максимального безпечного тиску і кривої розрахункового тиску для мінометів в будь-якій точці взятій по всій довжині каналу ствола

5.194 запобіжний пристрій

Дивись запобіжник

5.195 запобіжник

Загальне визначення: Пристрій для зниження потенційних ризиків від збройних комплексів або боєприпасів

Системи підриву боєприпасів: Елемент або поєднання елементів, призначених для запобігання ненавмисному зведенню та спрацюванню

5.196 запобіжно-звідний пристрій

Пристрій забезпечення безпеки зведення та функціонування системи, що запобігає взведенню боєприпасу до досягнення прийнятних умов, і який після досягнення таких умов проводить зведення системи та розблоковує функціонування бойового спорядження

5.197 заряд для утворення воронки

Підривні роботи: Заряд, що розміщений на глибині та достатній для утворення воронки

explosive energy to ignite the primary charge

2. In a gun cartridge, the primer is the explosive device containing a cap and a booster charge or pyrotechnic which is used to ignite the propellant charge

ignition

The commencement of combustion, deflagration or explosion, but not detonation

Note.

1. Means of Ignition may include: propellant primers, igniters, squibs, fuse lighters

2. Ignition is normally achieved by an igniter. Detonation is started by initiation

igniter charge

Charge used to produce the heat and pressure needed to ignite the main charge or an intermediate charge

margin of safety

The difference between the mortar safe maximum pressure (SMP) curve and the mortar design pressure (DP) curve at any point along the barrel

safety device

See safety feature

safety feature

General: Device to reduce weapon system or munitions risks

Fuzing system: An element or combination of elements designed to prevent unintended arming and functioning

safety and arming device; SAD

The part of the safety, arming and functioning system that prevents its arming until an acceptable set of conditions has been achieved

cratering charge

Demolitions: A charge placed at an adequate depth to produce a crater

5.198 заряд направленої дії	hollow charge
<u>Кумулятивний заряд</u> , який створює глибокий циліндричний отвір відносно невеликого діаметру в напрямку своєї осі обертання	A shaped charge producing a deep cylindrical hole of a relatively small diameter in the direction of its axis of rotation
5.199 засіб запалення	igniter
Пристрій, призначений для подачі полум'я або іскри для <u>ініціювання</u> вогневого ланцюга	A device designed to produce a flame or a spark to initiate an explosive train
5.200 засоби запалювання	means of ignition
Термін, що застосовується разом із способом, який застосовується для <u>запалювання</u> ланцюга швидкого згорання вибухових або піротехнічних речовин (наприклад: <u>запальник</u> металевого заряду, запалювач ракетного двигуна, запалювальна трубка)	A general term used in connection with the method employed to ignite a deflagrating train of explosive or pyrotechnic substances (for example: a primer for a propelling charge, an igniter for a rocket motor, an igniting fuze)
5.201 засоби ініціювання	means of initiation
Будь-який пристрій, який використовується для <u>детонації</u> вибухівки	Any device used to cause a detonation of an explosive
5.202 засоби підриву	demolition store
Вибухова частина системи підриву, як окрема одиниця постачання	An explosive part of a demolition system being a supply item on its own
5.203 застрягання	hang-up
<u>Боєприпаси</u> які скидують з літальних апаратів: Неможливість скидання <u>боєприпасу</u> основним носієм, що призводить до його ненавмисного утримання	Air-dropped weapons: A failure to release from the parent carrier resulting in the unintentional retention of the munition or weapon
5.204 затарювання	stuffing
Розміщення вантажу та матеріалів для його кріплення за допомогою амортизаційного матеріалу або фіксації вантажу іншим способом у контейнері	The placing of the cargo and cargo bracing materials (dunnage) or other methods of restraint, if required, into the container
5.205 затримка запалювання	ignition delay
Проміжок часу між моментом подачі <u>пускового</u> сигналу або <u>пускового імпульсу</u> до <u>запальника</u> і моментом незворотного спрацювання вогневого ланцюга або моментом досягнення заданого стану, такого, як заданий <u>тиск</u> газу в камері згорання	Time lapse between the moment of administration of the firing signal or firing stimulus to the primer and the moment of irreversible function of the explosive train, or the moment a specified condition is reached, such as a specified gas pressure in a combustion chamber
Примітка.	Note.
1. <u>Пусковим імпульсом</u> може бути електричний імпульс, спрацювання ударника, полум'я і т.д	1. The firing stimulus may be an electric pulse, the impact of a striking pin, a flame, etc
2. Стан, який потрібно досягти, може бути заданий <u>тиск у камері</u> згорання	2. The condition to be reached may be a specified pressure in a combustion chamber
5.206 затримка зведення	arming delay
<u>Боєприпаси</u> для <u>пуску</u> з <u>пускових</u> установок: Час або пройдена відстань між	Weapon launched munitions: The time elapsed or distance travelled between initiation of commit-to-

	моментом <u>пуску</u> , розгортання та <u>зведення</u> системи підриву <u>боєприпасу</u>	arm, launch or deployment and the arming of the fuzing system
	<u>Боєприпаси</u> , які встановлюються вручну: Час, що минув від отримання команди на процес <u>зведення</u> до моменту досягнення зведеного стану	Hand emplaced munitions: The time elapsed from final commitment to the arming process until the armed condition is attained
5.207	затримка пускового імпульсу Час, що минув від остаточного <u>зведення</u> до моменту зняття контролю над подачею <u>пускового імпульсу</u>	firing control delay The time elapsed from achievement of the armed condition to the time when controls on the delivery of a firing stimulus are removed
5.208	затяжний запуск <u>Боєприпаси</u> , які запускаються з напрямних, керовані та некеровані ракети: Непередбачена затримка при роботі системи пуску	hang-fire Tube launched munitions, rockets and missiles: An unintended delay in the functioning of the firing system
5.209	захисне покриття Покрівля з армованого бетону товщиною 15 см або іншим матеріалом з аналогічними характеристиками для захисту вмісту споруди від <u>уламків</u> Примітка. Покриття не повинне руйнуватися у випадку пошкодження стін, за винятком конструкцій .що засипані землею	protective roof A roof reinforced with 15 cm concrete or its equivalent, designed to protect the contents of a building from projections Note. The roof should not collapse if the walls are damaged, except in the case of earth-covered structures
5.210	захисний бар'єр Матеріал або процедура, призначені для переривання або зміни характеру небажаної потенційної події, з метою зменшення ймовірності її виникнення або тяжкості впливу	safety barrier Materiel or procedure designed to interrupt or modify a feared potential event, in order to reduce the probability or gravity of the event
5.211	захищена зона від впливу блискавки Ділянка, що вважається захищеною за допомогою мережі <u>блискавкоприймачів</u> (Див. також ДСТУ Б 2.5-38)	zone of protection The zone considered to be protected by a complete air termination network
5.212	захищене укриття для літальних апаратів Укриття для літальних апаратів, що призначене для їх захисту від засобів ураження	hardened aircraft shelter Aircraft shelter designed to resist weapons effects
5.213	захищеність Умови, за яких визначена інформація, бойова техніка, особовий склад, діяльність та об'єкти, захищені від шпигунства, <u>саботажу</u> , підривної діяльності, тероризму та ураження, потенційних втрат або несанкціонованого доступу	security¹ The condition achieved when designated information, materiel, personnel, activities and installations are protected against espionage, sabotage, subversion, terrorism and damage, as well as against loss or unauthorized disclosure
5.214	заходи охорони Заходи, які потрібно вжити для захисту інформації з обмеженим доступом, матеріальних засобів, персоналу, певної діяльності та об'єктів від шпигунства,	security³ The measures necessary to ensure designated information, materiel, personnel, activities and installations are protected against espionage, sabotage, subversion, terrorism and damage, as

	well as against loss or unauthorized disclosure
5.215 зберігання Тимчасове або довгострокове розміщення <u>боєприпасів</u> у відведеному місці на відкритій місцевості або у споруді	storing Temporary or long-term stocking of ammunition at a designated area in the open or in a structure
5.216 зберігання Тривале <u>зберігання</u> майна на складах, як правило, в умовах контрольованої відносної вологості Примітка. Майно зазвичай зберігається в упаковці для транспортування	logistic storage The long-term storage of items in depots, usually under controlled relative humidity conditions Note. The items are normally stored in their logistic packages
5.217 зберігання боєприпасів під час ведення бойових дій (операцій) <u>Зберігання</u> виробу у продовж обмеженого періоду часу в польових умовах Примітка. Це визначення означає <u>зберігання боєприпасів</u> на складах або в місцях розгортання, розташованих поруч із базами, на військово-морських суднах та в місцях дислокації на суші, як правило, за відсутності контрольованого середовища	tactical storage The storage of an item for a limited period of time under field conditions Note. It denotes storage in ammunition depots or readying sites located adjacent to bases, in naval vessels, and, on land, deployment areas, usually without any kind of controlled environment
5.218 зберігання в контейнерах <u>Зберігання боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u> в чистих і міцних водонепроникних конструкціях у вигляді боксів, які можна закріпити до корпусу транспортного засобу за допомогою будь-яких щоглових кріплень; або в негабаритній атмосферостійкій упаковці (транспортній тарі) Примітка. До таких конструкцій належать мобільні сховища, закриті вантажні контейнери, закриті дорожні транспортні засоби та закриті залізничні вагони	in-container stowage On-deck stowage of ammunition and explosives, in clean and substantial weatherproof box structures which can be secured to the ship's structure, or in deckhouses, mast lockers and oversized weatherproof packages (overpacks) Note. Such structures include portable magazines, closed freight containers, closed road vehicles and closed rail wagons
5.219 збройні сили тимчасово розміщені в іншій державі за згодою Сили, відповідальні за перевезення <u>боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u> у приймаючій країні	visiting force The force responsible for the transport of ammunition and explosives in a host country
5.220 зброя Будь-який пристрій чи засіб, який використовується в ході конфлікту Національний відхил. військова зброя Технічні засоби, які застосовують разом із боєприпасами або безпосередньо для ураження противника, знищення його озброєння та військової техніки, руйнування укріплень, споруд та інших об'єктів (ДСТУ В 8821-1)	weapon Any device or instrument used in conflict

5.221 зведений

Стан, за якого будь-який пусковий імпульс може ініціювати початок роботи системи. Це стан визначається наступним:

вогневий ланцюг з перериванням: положення переривача є таким, що імовірність проходження імпульсом вогневого ланцюга перевищує або дорівнює 0,005 при 95% в односторонньому напрямку на нижньому рівні достовірності;

вогневий ланцюг без переривання: ініціюючий імпульс дорівнює або перевищує пороговий рівень неспрацювання ініціатора

5.222 зведення

Дивись зводити

5.223 зводити

Приводити систему підриву боєприпасу або його пуску в готовність до функціонування шляхом зняття всіх запобіжників, дозволяючи тим самим вистрілити боєприпас після отримання імпульсу та його функціонування за призначенням

5.224 зворотній потік

Зворотній потік (гарячих) металевих газів, який при веденні вогню виривається з дульного гальма відкатної зброї та з тильного отвору (вентури) безвідкатної зброї

Примітка. Потік може містити осколки та частинки, підняті з поверхні

5.225 здатність до повторної активації

Можливість приведення системи підриву після розрядження до стану, у якому вона знову здатна реагувати на пусковий сигнал

5.226 здійснення пострілу

Приведення в дію системи пуску

5.227 зменшення ризику

Зниження рівня ризiku за допомогою певних дій

5.228 змішане завантаження

Завантаження різних видів небезпечних вантажів із різними класами небезпеки за класифікацією ООН та/або групами сумісності в один маніпулятор, транспортну тару або транспортний засіб, яке регулюється регламентами щодо

armed

The state when any firing stimulus could cause the system to function. This state is defined as follows:

- interrupted explosive train: The interrupter position is such that the probability of propagation within the explosive train is greater than or equal to 0.005 at the 95% single- sided lower level of confidence

- non-interrupted explosive train: The available firing energy is greater than or equal to the maximum non-initiation stimulus of the initiator

arming

See arm

arm

To make a fuzing or firing system ready for functioning by removal of all the safety constraints thus permitting the munition to be fired on receipt of the specified firing stimulus and to function as intended

backblast

The rearward blast of (hot) propulsion gases when the weapon is fired, escape from the muzzle brake of recoil weapons and from the aft opening (venturi) of recoilless weapons

Note. The blast may contain fragments and particles swept up from the ground

reactivation capability

A capability which will cause a fuzing system, having been deactivated, to return to a state in which it is again capable of reacting to a firing signal

firing

Actuation of the firing system

mitigation

The reduction of risk by means of an applied action

mixed loading

Loading of different types of dangerous goods, with different UN hazard divisions and/or compatibility groups, into one cargo handling device or overpack or CTU, which is regulated by dangerous goods regulations

небезпечних вантажів

5.229 змішане пакування

Пакування різних видів небезпечних вантажів із різними класами небезпеки за класифікацією ООН та/або групами сумісності в одну зовнішню упаковку, яке регулюється регламентами щодо небезпечних вантажів

mixed packaging

Packing of different types of dangerous goods, with different UN hazard divisions and/or compatibility groups, into one single outer package, which is regulated by dangerous goods regulations

5.230 знаходження під впливом

Період часу, у продовж якого люди, споруди чи інші активи є вразливими до фізичних наслідків несподіваної реакції вибухових речовин

exposure

The amount of time people, buildings or other assets are vulnerable to the physical effects of an unexpected explosives reaction

Примітка. знаходження під впливом може бути виражена як частка більш тривалого періоду часу. Наприклад, один місяць на рік відповідає 8,3% річного показника

Note. Exposure can be expressed as fraction of a longer time period. For example, one month per year corresponds to an annual exposure of 8.3%

5.231 знешкодження (приведення в безпечний стан)

Застосування боєприпасів: Приведення зведеного боєприпасу до розрядженого стану

render safe

Use of munition: To bring an armed munition to a non-armed condition

Конструювання боєприпасів: Для запобігання ненавмисному спрацьовуванню ВР шляхом застосування спеціальних методів та засобів переривання або розділення

Munitions design: To prevent inadvertent explosive functioning through the application of special interruption or separation techniques and tools

Національний відхил.

Знешкодження вибухонебезпечного предмета

Спеціальні дії щодо блокування або нейтралізації виконавчих механізмів підричників вибухонебезпечного предмета (вилучення підричників з вибухонебезпечного предмета, вилучення вибухонебезпечного предмета з місця встановлення), спрямовані на приведення вибухонебезпечного предмета у безпечний стан, що виключає можливість його ненавмисного вибуху [4]

5.232 знешкодження вибухових боєприпасів

Виявлення, доступ, розкриття, ідентифікація, нейтралізація загроз, переведення у безпечний стан, вивезення, утилізація та остаточне знищення вибухових боєприпасів, незалежно від їхнього стану

explosive ordnance disposal; EOD

The detection, accessing, uncovering, identification, mitigation, rendering safe, recovery, exploitation and final disposal of explosive ordnance, regardless of condition

Примітка. Утилізація вибухових боєприпасів поширюється на вибухонебезпечні залишки війни та запаси, або інші вибухові боєприпаси, які стали небезпечними в результаті пошкодження або старіння

Note. Explosive ordnance disposal extends to explosive remnants of war and stockpiles, or other explosive ordnance that has become hazardous by damage or deterioration

(Див. також BCT 01.030.001)

5.233 знищення за допомогою сольового розплаву

Утилізація: Перетворення органічних компонентів на безпечні речовини в тиглі шляхом додавання газів-окиснювачів та сольового розплаву

5.234 зона завантаження вибухових речовин на повітряні судна

Будь-яка територія, що спеціально відведена та/або визначена для завантаження (вивантаження) боєприпасів та вибухових речовин із повітряних суден, а також для стоянки повітряних суден, що завантажені боєприпасами та вибуховими речовинами у відповідності встановленим нормативним відстаням

5.235 зона ураження

Незахищена зона, у межах якої можна отримати значні пошкодження або зазнати втрат

Примітка. Використовується для прогнозування летальних випадків

molten salt destruction

Disposal: The conversion of organic components into non-hazardous substances in a crucible by adding oxidant gases and molten salt

aircraft explosive cargo area

Any area specifically designated and/or licensed for loading or unloading ammunition and explosives from aircraft, and for parking aircraft loaded with ammunition and explosives, which meets applicable quantity distance criteria

lethal area

Exposure area which is likely to sustain significant harm or damage

Note. Used to predict fatalities

I

5.236 із встановленими засобами ініціювання

Визначення, що використовується для опису боєприпасів, що мають ініціюючий пристрій (детонатор або підрильник детонувальної дії) встановлений на боєприпасі або упакований із ним.

Даний пристрій створює значний ризик під час зберігання та транспортування, але є недостатньо значним для того, щоб бути неприйнятним

with its (own) means of initiation

Expression used to describe ammunition which has its normal initiating device, such as a detonator or detonating fuze, assembled to it or packed with it, and this device is considered to present a significant risk during storage and transport, but not one great enough to be unacceptable

5.237 ізолююча упаковка

Тара, придатна для зберігання пошкоджених, дефектних упаковок небезпечних вантажів або тих, що протікають

salvage packaging

Packaging suitable to contain damaged, defective or leaking dangerous goods packages

5.238 ізолюючий вагон

Будь-який порожній або завантажений вагон з вантажами, для яких не потрібні маркування небезпеки або, що призначені для перевезення негорючих матеріалів, з метою розподілення вагонів, що завантажені боєприпасами чи іншими легкозаймистими матеріалами

isolating wagon

Any empty or loaded wagon, excluding those loaded with ammunition or other goods which require danger labels, and those designed to carry flammable materials

Note. Also called barrier wagon

Примітка. Також називається бар'єрним вагоном

5.239 імовірність

Синонім для вірогідності

likelihood

Synonym for probability

5.240 імовірність виникнення небезпеки	hazard probability
Сукупна <u>імовірність</u> настання окремих подій, які можуть створити конкретну <u>небезпеку</u>	The aggregate probability of occurrence of the individual events that could create a specific hazard
5.241 імовірність летального випадку	probability of fatality; PF
<u>Імовірність летального випадку</u> для однієї або декількох осіб у результаті небезпечної події.	The likelihood that a person or persons will die from a hazardous event.
Примітка. імовірність летального випадку виражається за допомогою нижченаведених позначень: $1E-7 = 10^{-7} = 1$ на десять мільйонів	Note. The PF is expressed with the following notation: $1E-7 = 10^{-7} = 1$ in ten million
5.242 імовірність настання події	event probability
Параметр аналізу <u>ризик</u> для опису ймовірності виникнення аварії, пов'язаної з <u>боєприпасами</u> , у реальних умовах	Risk analysis parameter to describe the likelihood of an accidental event with munitions at certain real world conditions
5.243 імпульс	stimulus
Прикладена енергія або потужність, такі як струм, напруга, механічний вплив, тертя, або будь-яке інше фізичне явище, таке як швидкість зміни струму або <u>тиску</u> , здатні до прямого або опосередкованого <u>ініціювання вибухової речовини</u>	The applied energy or power such as current, voltage, mechanical impact, friction, or any other physical phenomenon such as (rate of) change of current, or pressure, which is capable of initiating directly or indirectly an explosive event
5.244 імпульс ударної хвилі	blast impulse
Похідна надлишкового <u>тиску</u> вибухової хвилі та час, у продовж якого він діє в окремій точці	The product of the overpressure from a blast wave of an explosion and the time during which it acts at a given point
5.245 індекс пошкодження споруди	building damage index
Показник для вимірювання пошкодження будівлі <u>підземною ударною хвилею</u> , що розповсюджується у землі на основі початкової власної частоти споруди до та після дії ударної хвилі	A factor to measure damage of a building due to <u>ground shock</u> based on initial natural frequency and post event natural frequency of a structure
5.246 індивідуальний ризик	individual risk
<u>Ризик</u> для окремої особи, а не для всього населення	The risk to an individual rather than to a population
Національний відхил. індивідуальний ризик	
імовірність загибелі людини, що знаходиться в даному регіоні, від можливих джерел небезпеки об'єкта підвищеної небезпеки у продовж року з урахуванням імовірності її перебування в зоні ураження [14]	
5.247 індукційна детонація	sympathetic detonation
<u>Детонація</u> одного заряду від <u>вибуху</u> іншого розташованого поруч заряду	Detonation of a charge by exploding another charge adjacent to it
5.248 індукційна реакція	sympathetic reaction
<u>Реакція боєприпасу на вибух боєприпасів</u> , що розташовані навколо	Explosive reaction of a munition by exploding another munition adjacent to it

5.249 інертне спорядження

Підготовлене невибухове наповнення тієї ж маси як і вибухове наповнення

inert filling

A prepared non-explosive filling of the same weight as the explosive filling

5.250 інертний

Такий, що не містить вибухових речовин та інших енергетичних матеріалів

inert

Not containing any explosive substance or other energetic material

5.251 інертний електровибуховий пристрій

Електровибуховий пристрій із вибуховою речовиною, вилученою або заміненою на матеріал із подібними електричними характеристиками (МПЕ), але при цьому залишені місток детонатора, фольга і т.д., через які проходить ініціювання

inert electro-explosive device

An electro-explosive device with its explosive material removed or replaced by electrically representative materiel (ERM), but it retains the bridge wire, foil, etc. from which it is initiated

Примітка. Пристрій розроблений таким чином, що він не повинен змінювати коливання радіочастоти електровибухового пристрою як у режимах «контакт-контакт», так і в режимах «контакт-корпус»

Note. The instrumentation is designed so that it shall not change the radio frequency impedance of the electro-explosive device (EED), both in pin-to-pin and pin-to-case modes

5.252 ініціатор

Перший вибухонебезпечний елемент, який використовується у вогневому ланцюзі, і який здатний безпосередньо спричинити його функціонування.

initiator

The first energetic element used in an explosive train, capable of directly causing its functioning.

Примітка. У системі запобіжника, як правило, детонатор, який, оскільки він містить первинну вибухову речовину, повинен бути ізолюваний переривачем від інших ланок вогневого ланцюга

Note. In a fuzing system, it is usually the detonator which, because it contains primary explosive, must be isolated from the remainder of the explosive train by an interruptor

5.253 ініціатор із вибухонебезпечною фольгою

Електровибуховий пристрій з мостом з низьким опором, який під впливом енергії короткої тривалості і електричного імпульсу перетворює електричну енергію на кінетичну для передачі її на металну пластину, яка при ударі викликає детонацію відносно нечутливої вибухової речовини, який не контактує безпосередньо з містком детонатора

exploding foil initiator; EFI

An electro-explosive device with a low resistance bridge which, when subjected to a high energy, short duration, electrical pulse, converts electrical energy into kinetic energy to project a high velocity flyer plate which, on impact, causes a detonation in a relatively insensitive explosive material which is not in direct contact with the bridge

Примітка. Вибухова речовина повинна бути затверджена для використання як частина системи при застосуванні в якості ініціатора для підривника з безперервним вогневим ланцюгом

Note. When used as the initiator in a fuze with non-interrupted explosive train, the explosive shall be approved for in line use

5.254 ініціатор із плівковим містком

Електровибуховий пристрій (ЕВП), у якому потужність, яка розсіюється при проходженні струму через обмежувальну плівку або фольгу, розміщену у вакуумі, використовується для ініціювання нагріванням первинної вибухової речовини, яка прилягає до плівки

film bridge initiator

An electro-explosive device where the power dissipated by the passage of current through a resistive vacuum deposited film or foil of very small dimensions is used to initiate by heating a primary explosive which is in intimate contact with the film or foil

5.255 ініціатор напівпровідникового містка

Електровибуховий пристрій, що містить місток, який під дією імпульсу

semi-conductor bridge initiator ; SCB initiator

An electro-explosive device containing a bridge that, when subjected to a pulse of electrical energy,

електричної енергії видає плазмовий розряд, що ініціює вибухову речовину яка знаходиться в прямому контакті з цим містком

produces a plasma discharge initiating an explosive that is in direct contact with the bridge

5.256 ініціювання

Дія вибухової речовини, яка активує процес перетворення накопиченої хімічної енергії в детонацію, дефлаграцію або горіння

initiation

The action on an energetic material, that activates the conversion process of the stored chemical energy to a detonation, deflagration or combustion output

5.257 інтегруючий ланцюг

Ланцюг, спрацьовування якого залежить від інтегралу функції впливу по часу

integrating circuit

A circuit whose actuation is dependent on the time integral of a function of the influence

5.258 інтервал між пострілами

Гармати, міномети і автоматична зброя: Проміжок часу між двома послідовними пострілами під час безперервного ведення вогню

firing interval

Cannons , mortars and automatic weapons: Time lapse between two successive firings during a sustained firing

5.259 інцидент

Несподівана подія, яка знижує рівень безпеки та збільшує імовірність виникнення аварії

incident

Unexpected event which degrades safety and increases the probability of an accident

К

5.260 калібр

Діаметр гладкоствольної зброї або відстань між протилежними полями нарізів ствола

calibre

The diameter of a smooth bored weapon or distance between opposing lands of a barrel

5.261 камера розширення

Камера, сконструйована з урахуванням розширення газів при нагріванні

expansion chamber

A chamber constructed to allow gases to expand when heated

5.262 канібалізація

Розснарядження боєприпасів: Процес вилучення справних та придатних до економічно обґрунтованого ремонту компонентів та матеріалів із зайвих або надлишкових боєприпасів

recovery

Demilitarization of munitions: The process of extracting serviceable and economically repairable components and material from excess or surplus munitions

5.263 капітан порту

Особа з визначеними уповноваженим органом обов'язками для управління портом, який знаходиться під його керівництвом

harbour master

The person appointed by the harbour authority to exercise in the area under its control with certain responsibilities

5.264 капсуль

Дивись запальник

cap

See primer

5.265 капсуль-детонатор з провідниковим складом

Електродетонатор, у якому провідниковий склад ініціюється шляхом пропускання струму між електродами

conducting composition cap

An electric primer wherein the conducting composition is initiated by the passage of electricity between the electrodes

5.266 кваліфікаційна оцінка¹

Збройні комплекси, боєприпаси або їх компоненти: Оцінювання та свідоцтво акредитованого органу про те, що визначене озброєння і військова техніка має та підтримуватиме характеристики, які є прийнятними з точки зору безпечності та придатності для експлуатації за призначенням, у певному середовищі, у продовж зазначеного життєвого циклу, і що пов'язані ризики є прийнятними

Примітка. Кваліфікаційна оцінка боєприпасу включає всі конфігурації та ситуації, які можуть виникати у продовж його життєвого циклу

5.267 кваліфікаційна оцінка²

Вибухова речовина: Оцінювання вибухової речовини акредитованим органом для визначення того, чи має цей матеріал властивості, які роблять його безпечним та придатним для розгляду його використання за призначенням

Примітка. Кваліфікаційна оцінка є проміжною стадією зменшення ризику до остаточної кваліфікаційної оцінки (або специфікації типу)

5.268 кваліфікація типу

Дивись остаточна кваліфікаційна оцінка

5.269 керівництво з безпечного конструювання

Поняття, логіка, передумови, приклади, настанови щодо належних практик чи правил, перевірені часом концепції особливостей, будь-яка з яких повинна бути врахована розробником під час роботи, для досягнення оптимального рівня безпечності розробки

5.270 керована ракета

Саморушній боєприпас, траєкторія або курс якого контролюється під час польоту

5.271 кількісна оцінка ризиків

Офіційний спеціальний метод розрахунку числових значень рівня індивідуального ризiku, ризiku для довкілля, ризiku для особового складу та колективного ризiku для порівняння з нормативними критеріями ризiku

Метод оцінки приблизної вірогідності випадкового вибуху та визначення кількості можливих летальних випадків і травм

qualification¹

Weapon system, munition or munition component: Assessment and statement by an accredited authority that the subject materiel possesses and will maintain the properties which are acceptable with regard to safety and suitability for service in a specified role, a specified environment, during its specified life cycle, and that the associated risks are acceptable

Note. Qualification of a munition includes all configurations and situations, likely to exist during its life cycle

qualification²

Explosive materials: The assessment of an explosive material by the accredited authority to determine whether it possesses properties which make it safe and suitable for consideration for use in its intended role

Note. Qualification is an intermediate risk reduction stage prior to final (or type) qualification

type qualification

See final qualification

design safety guides

Concepts, logic, background, examples, statements of good practices or rules, time proven concepts of features, any of which should be considered by the designer during his efforts to obtain optimum safety design

missile

A self propelled munition whose trajectory or course is controlled while in flight

quantitative risk assessment

Formalized specialist method for calculating numerical individual, environmental, employee and public risk level values for comparison with regulatory risk criteria

Method of estimating the approximate probability of an accidental explosion and of determining that of fatalities and injuries

5.272 кільцевий провідник	ring conductor
Частина мережі заземлення, яка з'єднує заземлювальні електроди між собою або з вертикальними громовідводами	That part of the earth termination network that connects the earth electrodes to each other or to the down conductors
5.273 кінець терміну експлуатації	end of life
Момент у процесі експлуатації <u>боєприпасу</u> , коли він стає непридатним або більше не потрібним для використання у військових цілях	The point in a munition's life when it becomes unsuitable or no longer required for military use
Національний відхил. граничний стан (ОВТ) Стан об'єкта, за яким його подальше використання (експлуатування) неприпустиме чи недоцільне або відновлення його працездатного стану неможливе чи недоцільне. Примітка. Граничний стан настає, наприклад, тоді, коли параметр потоку відмов стає неприйнятним та/чи об'єкт стає неремонтопридатним унаслідок несправності (ДСТУ В 8821-1)	
5.274 класифікаційний код	classification code
Буквено-цифровий символ, який позначає повну класифікацію <u>небезпеки</u> для певного типу <u>боєприпасів</u>	The alpha-numeric symbol which denotes the complete hazard classification for a particular type of ammunition.
Примітка. <u>Класифікаційний код</u> містить дві або три цифри, які вказують на клас, <u>підклас небезпеки</u> або <u>підклас зберігання</u> (за необхідності), за якою слідує буква, що відповідає групі сумісності	Note. The classification code comprises two or three digits, indicating the hazard class, division or subdivision (if appropriate) followed by a letter corresponding to the compatibility group
5.275 класифікування небезпек	hazard classification
Віднесення типу <u>боєприпасів</u> до відповідного класу <u>небезпеки</u> на основі проведених випробувань або іншої оцінки, та до відповідної групи сумісності	The assignment of a type of ammunition to the correct hazard division, according to tests or other assessment, and the appropriate compatibility group
Примітка.	Note.
1. Таким чином, у повній класифікації <u>небезпеки</u> є два компоненти	1. Thus there are two components in the complete hazard classification
2. Часто термін «класифікація» використовується як скорочення для класифікації <u>небезпек</u>	2. Frequently, classification is used as short form of hazard classification
5.276 кліматична категорія	climatic category
Класифікація світового клімату за температурними умовами та рівнем вологості	A classification of world climate in terms of a set of temperature and humidity conditions
5.277 коефіцієнт лінійного теплового розширення	coefficient of linear thermal expansion
Випробування <u>вибухової речовини</u> : Зміна довжини на один градус зміни температури, поділена на початкову довжину	Testing of explosive materials: The change in length per degree of temperature change divided by the initial length

5.278 колективний ризик	collective risk
Загальний <u>ризик</u> для населення, який визначається як очікувана загальна кількість летальних випадків	The total risk to an exposed population, defined as the expected total number of fatalities
5.279 комбінаційний ланцюг	combination circuit
<u>Міни: вогневий ланцюг</u> , який приводиться в дію двома або більше впливами одночасно або з попередньо визначеним інтервалом	Mines: Firing circuit actuated by two or more influences received either simultaneously or at a predetermined interval
5.280 компетентний орган з перевезення небезпечних вантажів	competent authority
Національне відомство, яке згідно з національним законодавством відповідає за контроль або регулювання певних аспектів перевезення небезпечних вантажів	A national agency responsible under its national law for the control or regulation of a particular aspect of the transportation of dangerous goods
Національний відхил. компетентний орган з перевезення небезпечних вантажів	
орган, що таким визначається в установленому порядку з метою виконання міжнародних договорів України у сфері перевезень небезпечних вантажів [3]	
5.281 комплектуючі підривної системи	demolition accessory
Частина підривної системи, яка є окремою одиницею постачання	A part of a demolition system, being itself a supply item on its own
5.282 композитне паливо	composite propellant
<u>Метальний заряд</u> , що складається з неорганічних солей (окиснювачів) у розчині з каучуковими полімерними зв'язувальними речовинами (паливом)	Propellant composed of inorganic salts (oxidizer) dispersed in a rubbery polymeric binder (fuel)
5.283 конвективне горіння	convective burning
Процес <u>горіння</u> , під час якого полум'я поширюється на основну масу енергетичного матеріалу	Burning in which the flame propagates into the bulk of the energetic material
5.284 контактний розряд	contact discharge
Передача електричного заряду між тілами з різним електростатичним потенціалом шляхом прямого контакту	A transfer of electrical charge between bodies of different electrostatic potential through direct contact
5.285 контроль пошкоджень	damage control
Заходи, що вживаються до(під) час або після дій противника чи природних або техногенних катастроф з метою зменшити <u>імовірність</u> отримання пошкоджень та мінімізації їхніх наслідків	Measures taken before, during or after hostile action or natural or man-made disasters to reduce the probability of damage and minimize its effects
5.286 контрольне з'єднання	test joint
З'єднання, розроблене та розміщене для проведення вимірювань опору або провідності	A joint designed and situated to enable resistance or continuity measurements to be made

5.287	конфігурація зведення Дивись <u>зведений</u>	armed configuration See armed
5.288	конфігурація розгортання Стан <u>озброєння</u> і військової техніки після підготовки до бойового застосування Примітка. 1. <u>Конфігурація розгортання</u> — це розташування <u>озброєння</u> і військової техніки в бойовій обстановці 2. <u>Конфігурація розгортання боєприпасів</u> зазвичай буває: неспорядженою, нерозпакованою або готовою до для застосування	deployment configuration The condition of materiel when prepared for operational use Note. 1. The deployment configuration is the physical arrangement of the materiel during its tactical lay-out 2. The deployment configuration of munitions usually is: unarmed, unpackaged, or in tactical sub-package
5.289	коридор Тунель у підземному сховищі Примітка. Основний <u>коридор</u> з'єднує територію за межами підземного сховища з основною камерою <u>зберігання</u> , тоді як другорядний <u>коридор</u> з'єднує вторинні камери <u>зберігання</u> з основним <u>коридором</u>	passage way Tunnel within an underground storage facility Note. The main passage way links the area external to the underground storage facility with the main storage chamber, whilst a branch passage way links secondary storage cells with the main passage way
5.290	крива максимально допустимого тиску для мінометного озброєння Крива залежності <u>тиску</u> від довжини ствола, яка визначає значення <u>тиску</u> в кожній точці ствола, для якого при особливо тяжких умовах експлуатації <u>імовірність</u> перевищення заданого значення вважається прийнятною з міркувань <u>безпеки</u>	mortar permissible maximum pressure (PMP) curve The pressure against location curve which specifies the value of pressure at each point along the barrel of which, in the extreme service environment, for reasons of safety, the probability of exceeding a specified value is judged to be acceptable
5.291	крива максимального безпечного тиску для мінометів Крива залежності <u>тиску</u> від довжини ствола, яка, в результаті проектування, визначає конкретне значення <u>тиску</u> в кожній точці ствола, яке у разі перевищення може призвести до постійної деформації	mortar safe maximum pressure (SMP) curve A pressure versus location curve which specifies, as a result of design, the particular value of pressure at each point along the barrel which, if exceeded, could result in permanent deformation
5.292	крива максимального робочого тиску <u>Міномети</u> : Крива, виведена з даних <u>тиску</u> , який створюється в кожній точці мінометного ствола визначеним зарядом в особливо важких умовах експлуатації, при цьому вірогідність перевищення вказаного значення вважається прийнятною	maximum operating pressure (MOP) curve Mortars: The curve derived from the pressures generated at each point in a specified mortar barrel by a specified charge under the most extreme service conditions of which the probability of exceeding a specified value is judged to be acceptable
5.293	крива розрахункового тиску для мінометів Крива <u>тиску</u> , що визначає конкретне значення <u>тиску</u> в кожній точці ствола, для якого <u>імовірність</u> перевищення заданого значення вважається прийнятною при особливо важких умовах експлуатації	mortar design pressure curve A pressure against location curve which specifies the particular value of pressure at each point along the barrel, of which, in the extreme service environment, the probability of exceeding a specified value is judged to be acceptable
5.294	критерії визначення ризику Методика прийняття рішень та визначення пріоритетів для <u>оцінювання</u>	risk criteria Decision and prioritization methodology for

ризик.

Загальні критерії, за яким оцінюється критичність ризик.

Примітка. Критерії визначення ризик можуть включати пов'язані з ним витрати та вигоди, законодавчі та нормативні вимоги, соціально-економічні та екологічні аспекти, інтереси зацікавлених сторін, пріоритети та інші дані для оцінки

5.295 критична температура

Температура, при якій вибухова речовина зазнає незворотного хімічного розпаду

5.296 критична характеристика

Характеристика (допустимі значення, обробка поверхні, матеріал, виготовлення, збирання) виробу, матеріалу або процесу, яка може призвести до виходу з ладу особливо важливого елемента у разі невиконання вимоги

5.297 критичний діаметр

Мінімальний діаметр циліндричного заряду вибухової речовини, який забезпечує стабільне поширення детонації

Примітка. Критичний діаметр залежить від щільності заряду

5.298 кумулятивний заряд

Заряд, що формується таким чином, щоб сконцентрувати свою вибухову силу у конкретному напрямку

5.299 кумулятивний підрильний заряд

Підрильні роботи: Заряд, що створює ефект перебивання/обрізання по осевій площині

5.300 кут дії ударної хвилі

Кут між фронтом дії ударної хвилі на поверхню та рівнем поверхні

5.301 кут нахилу

Кут поверхні покривної породи відносно даху тунелю

assessing risk.

Terms of reference by which the significance of risk is assessed.

Note. Risk criteria can include associated cost and benefits, legal and statutory requirements, socio-economical and environmental aspects, the concerns of stakeholders, priorities and other inputs to the assessment

critical temperature

The temperature at which an energetic material will undergo irreversible chemical decomposition

critical characteristic

A characteristic (tolerance, surface finish, material, manufacture, assembly) of a product, materiel, or process which may result in the failure of a critical item in the event of nonfulfilment of requirement

critical diameter

Minimum diameter of a cylindrical explosive charge at which stable propagation of a stable detonation is ensured

Note. The critical diameter is dependent on the confinement of the charge

shaped charge

A charge shaped so as to concentrate its explosive force in a particular direction

cutting charge

Demolitions: A charge which produces a cutting effect in line with its plane of symmetry

angle of incidence

The angle between the shock wave front hitting a surface and the surface

slope angle

The angle of the free surface of the overburden with respect to the roof of a tunnel

Л

5.302 лазерне ініціювання

Активация ініціатора за допомогою енергії лазера

laser initiation

The activation of an initiator by laser energy

5.303 лазерне прорізання канавок

Утилізація: Використання лазера для розрізання корпусу снаряда з метою формування кругової канавки, яка в поєднанні з процесом розриву розділяє гільзу навпіл для того, щоб дістатися

laser grooving

Disposal: Use of a laser to score a projectile case to create a circular groove which in combination with a tearing-breaking process would bisect the case to expose the filler

наповнювача

5.304	лазерне різання Дивись <u>лазерне прорізання канавок</u>	laser cutting See laser grooving
5.305	ланцюг запалювання <u>Боєприпаси</u> загального використання: Послідовність піротехнічних елементів, розміщених для того, щоб спричинити запалення заряду Системи підриву <u>боєприпасів</u> : Ланцюг швидкого згоряння, який починається з <u>ініціатора</u> і закінчується запалюючим зарядом	ignition train General munitions: A succession of pyrotechnic elements arranged to cause the ignition of a charge Fuzing systems: The deflagration train beginning with the initiator and terminating in the igniter charge
5.306	ланцюг розпізнавання Морські <u>міни</u> : Частина робочої схеми морської <u>міни</u> , яка розрізняє реакцію ланцюга виявлення на прохід судна та на інші дії (напр., застосування неконтактного тралу, встановлення контрмін, і т.д.)	discriminating circuit Sea mines: That part of the operating circuit of a sea mine which distinguishes between the response of the detecting circuit to the passage of a ship and the response to other disturbances (e.g., influence sweep, countermining, etc.)
5.307	ланцюг спрацювання магнітної міни Морські <u>міни</u> : Механізм, який реагує на зміну величини вертикальної складової загального магнітного поля	dip needle circuit Sea mines: A mechanism which responds to a change in the magnitude of the vertical component of the total magnetic field
5.308	легка конструкція Конструкція, побудована для захисту штабелю від несприятливих погодних умов	light structure A structure erected to protect a stack against weather
5.309	летальний випадок Смерть унаслідок непередбаченого інциденту	fatality Death resulting from an unforeseen incident
5.310	лінійне теплове розширення Випробування <u>вибухової речовини</u> : Зміна довжини зразка внаслідок зміни температури	linear thermal expansion Testing of explosive materials: The change in length of a specimen due to a temperature change
5.311	лінійний вогневий ланцюг Дивись <u>замкнутий вогневий ланцюг</u>	in-line explosive train See non-interrupted explosive train
5.312	логістична конфігурація Стан <u>озброєння</u> і військової техніки при підготовці до <u>зберігання</u> та <u>транспортування</u> шляхами постачання <u>Примітка.</u> Для <u>боєприпасів</u> зазвичай мається на увазі: розряджені та в упаковці для <u>транспортування</u>	logistic configuration The condition of materiel when prepared for storage and transportation along a line of communication Note. For munitions this usually implies: unarmed, and in its logistic package
5.313	логічна схема Відображення всіх функціональних шляхів, які можна пройти за допомогою <u>функціонування</u> системи	logic route The mapping of all functional paths that can be taken through a system operation
5.314	людино-рік Одиниця вимірювання впливу яка	person year Unit of exposure relating together the number of

застосовується до співвідношення кількості осіб, які перебувають у групі ризик, та часу за який кожна окрема особа зазнає ризик

people at risk and the time each person is at risk for

5.315 людська помилка

human failure

Визначення нездатності оператора виконувати потрібні дії

The termination of the ability of a human to perform a required function

М

5.316 майданчик відкритого зберігання боєприпасів

outdoor storage site

Відкрите місце, вибране для зберігання боєприпасів або вибухових речовин

An open location selected for storage of ammunition or explosives

5.317 максимальна потужність імпульсу випромінювання

peak pulse power density

Електромагнітні випробування: Пікове значення інтенсивності імпульсу електромагнітного випромінювання, виражене у ватах на квадратний метр ($\text{Вт}\cdot\text{м}^{-2}$)

Electromagnetic tests: The peak value of the intensity of a pulse of electromagnetic radiation expressed in watts per square metre ($\text{W}\cdot\text{m}^{-2}$)

5.318 максимальна швидкість часток

peak particle velocity

Максимальна швидкість часток у середовищі безпосередньо після проходження через нього ударної хвилі

The maximum velocity of the particles in a medium immediately following the passing of a shock wave through that medium

5.319 максимальний індивідуальний ризик

maximum individual risk

Найвищий рівень ризик для будь-якої особи за даної події

The highest level of risk to any one person for a given event

5.320 максимальний надлишковий тиск

peak overpressure

Максимальне значення надлишкового тиску в певному місці, яке зазвичай виникає в момент досягнення вказаного місця ударною або вибуховою хвилею

The maximum value of overpressure at a given location which is generally experienced at the instant the shock or blast wave reaches that location

5.321 максимальний робочий тиск

maximum operating pressure; MOP

Системи ствольної артилерії: Тиск при особливо тяжких умовах експлуатації і три стандартних відхилення значення тиску, що оцінюються на етапі проектування артилерійської системи

Cannon systems: The Extreme Service Condition Pressure plus three standard deviations in pressure estimated during the cannon design phase

5.322 максимальний тиск при випробуваннях снарядів при високій температурі пуску

projectile upper firing temperature upper proof pressure; projectile UFTUPP

Діапазон тиску в камері між максимальним робочим тиском та надмірним максимальним робочим тиском, при якому проводяться випробування безпеки снаряда при високій температурі пуску

The band of chamber pressure between maximum operating pressure and extreme maximum operating pressure at which projectile safety tests at the upper firing temperature are carried out

- 5.323** **максимальний тиск при випробуваннях снарядів при низькій температурі пуску**
Діапазон тиску в камері, при якому проводяться випробування безпеки снаряду при низькій температурі пуску
Примітка. Зазвичай цей діапазон тиску становить від 3 до 4,75 значень від визначеного середнього тиску для низькій температурі запуску
projectile lower firing temperature upper proof pressure; projectile LFTUPP
A chamber pressure band at which projectile safety tests at the lower firing temperature are carried out
Note. This pressure band is normally between 3 sd and 4.75 sd above the adjusted mean pressure at the lower firing temperature
- 5.324** **максимально безпечний тиск снаряду**
Тиск в зарядній камері, перевищення якого може спричинити механічні або структурні руйнування в снаряді
projectile safe maximum pressure
The chamber pressure which, if exceeded, could result in mechanical or structural damage to the projectile
- 5.325** **максимально допустимий безпечний імпульс**
Проектна напруга, за якої ініціатор вибуху із фольгою має вірогідність спрацювання 10^{-6} із достовірністю 95%
maximum allowable safe stimulus; MASS
The projected voltage at which an exploding foil initiator has a 10^{-6} probability to fire with 95% confidence
- 5.326** **максимально допустимий тиск**
Дивись максимально допустимий тиск для артилерійського озброєння та максимально допустимий тиск для снаряду
permissible maximum pressure; PMP
See cannon permissible maximum pressure and projectile permissible maximum pressure
- 5.327** **максимально допустимий тиск для ствольної артилерії**
Ствольна артилерія і міномети: Рівень тиску в будь-якій точці гармати або міномета, який не повинен бути перевищений з міркувань безпеки
Примітка.
1. Для мінометів також існує визначення «максимально допустимий тиск для мінометного озброєння»
2. Значення максимально допустимий тиск повинен бути визначений розробником
cannon permissible maximum pressure, cannon PMP
Gun cannons and mortars: The pressure at each point in a cannon or mortar which, for reasons of safety, should not be exceeded
Note.
1. For mortars, also called mortar permissible maximum pressure
2. The permissible maximum pressure values are to be specified by the developer
- 5.328** **максимально допустимий тиск для мінометного озброєння**
Дивись максимально допустимий тиск для артилерійського озброєння
mortar permissible maximum pressure
See cannon permissible maximum pressure
- 5.329** **максимально допустимий тиск для снаряду**
Артилерійські боєприпаси і мінометні міни: Максимальний тиск, якому може бути підданий снаряд з міркувань безпеки
Примітка.
1. Зазвичай снаряд здатний витримати максимально допустимий тиск гармати. Максимально допустимий тиск має значення, лише якщо застосування снаряду обмежене нижчим значенням тиску, ніж максимально допустимий тиск снаряда
2. Значення максимально допустимого тиску повинно бути визначено розробником
projectile permissible maximum pressure, projectile PMP
Gun projectiles and mortar bombs: The maximum pressure which, for reasons of safety, the projectile may be subjected to
Note.
1. Normally a projectile will be capable of withstanding cannon permissible maximum pressure. It is only when a projectile is limited to some lower pressure that a projectile permissible maximum pressure will be significant
2. The permissible maximum pressure values are to be specified by the developer

5.330 **максимально допустимий тиск снаряду**
Тиск в зарядній камері, якому снаряд не повинен бути підданий частіше ніж для 13 пострілів з 10000. Безпечний максимальний тиск снаряду повинен бути 1,75 стандартного відхилення тиску менше ніж розрахунковий тиск снаряду

projectile permissible maximum pressure; PMP
The chamber pressure to which the projectile should not be subjected more frequently than 13 rounds in 10,000 rounds. Projectile PMP is to be ideally 1.75 standard deviations in pressure for a specified system less than Projectile DP but may be lower than this. Projectile PMP is to be specified by the developer. Normally a projectile will be capable of withstanding Cannon PMP. It is only when a projectile has to be limited to some lower pressure that a Projectile PMP will be significant

5.331 **максимально реалістична подія**
Найгірша окрема подія, яка може статися внаслідок гіпотетично випадкового вибуху, пожежі або викиду речовини на основі визначеної кількості та розміщення боєприпасів та вибухових речовин

maximum credible event; MCE
The worst single event that is likely to occur from a hypothesized accidental explosion, fire or agent release based on a given quantity and disposition of ammunition and explosives

5.332 **маркування¹**
Відображення монограм державної установи (відомства) на зовнішньому боці пакування боєприпасів

labelling
The display of government department monograms on the outside of an ammunition package

Примітка.

Note.

1. Такі монограми включають маркери з підтвердженням автентичності, герметичності, маркер із класифікацією вибухових речовин та маркування ООН щодо небезпеки вибухових речовин

1. Such monograms include authenticity labels, sealing labels, explosives classification labels and the UN-type hazard labels for explosives

2. Ці монограми можуть бути надруковані на полотні, самоклійкому папері або наноситися фарбою чи по трафарету у відповідних місцях

2. These monograms may be printed on linen, paper stick-on labels, or stencilled or painted where appropriate

Національний відхил.

маркування (предмета постачання)

Умовна позначка, що нанесена на кожний предмет постачання, партію (споживчу або транспортну тару) у вигляді тексту, окремих графічних символів (умовних позначень) та їх комбінації з інформацією відповідно до встановлених вимог задля його ідентифікації та керування запасами (ДСТУ В 20.39.109)

5.333 **масова частка**
Визначені верхня та нижня межі для класифікації розпаду або уламків

mass bin
The defined upper and lower limits for the categorization of fragmentation or debris

5.334 **масове згоряння**
Швидке згоряння всього об'єму вибухових речовин в умовах уникнення ефекту розриву та серйозної небезпеки від розкидання уламків

mass fire
A deflagration of the entire quantity of explosives under consideration in circumstances that avoid a bursting effect and a serious hazard from debris

Примітка. Типове масове згоряння проходить максимум за кілька секунд і його результатом є сильне полум'я, інтенсивне випромінювання тепла і незначне розкидання уламків

Note. A typical mass fire occurs in a few seconds at most and produces extensive flame, intense radiant heat and minor projection effects

5.335 масове поширення

Поширення реакції на всі боєприпаси, які перебувають у безпосередній близькості

mass propagation

The propagation of an ammunition response to the entire stock of ammunition in the immediate vicinity

5.336 масовий вибух

Вибух, який практично миттєво впливає на весь об'єм вибухової речовини

mass explosion

An explosion which affects virtually the entire quantity of explosives under consideration practically instantaneously

Примітка. Цей термін зазвичай стосується детонації, але також застосовується до швидкого згоряння за умови схожості фактичних наслідків; напр., масове згоряння металних вибухових речовин у герметичному середовищі що спричиняє ефект розриву та виникнення серйозної небезпеки від розкидання уламків

Note. The term usually relates to detonation but also applies to deflagration when the practical effects are similar; for example, the mass deflagration of propellants under very strong confinement so as to produce a bursting effect and a serious hazard from debris

5.337 машинні відсіки

Зони розміщення обладнання (механізмів), що мають обладнання внутрішнього згоряння та використовуються для основної рушійної установки (обладнання внутрішнього згоряння) для виконання завдань, які відміні від основної рушійної установки при наявності технікою в сукупності загальної вихідної потужності не менше 375 кВт (будь-які котли на рідкому паливі або тепловиділяючі елементи)

machinery spaces of category

Those spaces and trunks to such spaces which contain internal combustion machinery used for main propulsion, or internal combustion machinery used for purposes other than main propulsion where such machinery has in the aggregate a total power output of not less than 375 kW, or any oil-fired boiler or fuel unit

5.338 мережа заземлювачів

Частина системи захисту споруд від блискавки, що включає всі деталі від найнижче розташованого контрольного з'єднання до поверхні, призначена для скидання струму від блискавки в землю

earth termination network

That part of a lightning protection system, including all parts below the lowest test joint, that is intended to discharge lightning currents into the general mass of earth

5.339 металний заряд

Речовина або суміш речовин, які використовуються для руху снарядів і ракет, для подолання сил аеродинамічного опору або для утворення газів для живлення допоміжних пристроїв

propellant

Substance or mixture of substances used for propelling projectiles and missiles, for reducing the drag of projectiles, or to generate gases for powering auxiliary devices

Примітка. Після запалювання металні вибухові речовини згорають помірно або у прискореному режимі, утворюючи кількість газу, достатню для виконання призначеної функції. Однак металні вибухові речовини не повинні зазнавати переходу від швидкого згоряння до детонації

Note. When ignited, propellants burn or deflagrate to produce quantities of gas capable of performing the intended task. However, propellants are required not to undergo a deflagration-to-detonation transition in their application

Національний відхил.

додатковий (металний) заряд
Обов'язковий компонент пострілу, призначений для додання початкової швидкості боєприпасу (міни), що вистріляється із міномета. Заряд являє собою тканинні картузи прямокутної (кільцевої) форми, в які поміщений піроксиліновий порох [10]

5.340 метод проведення випробувань

Визначений спосіб проведення випробувань, визначення дослідного зразка, конфігурація випробувань, параметри випробувань, цілі випробування

test method

A defined way of conducting a test, specifying the test item, test configuration, test parameters, test objectives

5.341 механічна дистанційна трубка

Підрильник з установкою на вибух у визначений час, у якому функцію хронометражу виконує механічний годинниковий механізм

mechanical time fuze

A time fuze in which the timing function is performed by a mechanical clockwork

5.342 миттєвий надлишковий тиск

Очікуваний надлишковий тиск у полі потоку, для якого відбиваюча поверхня не є перешкодою або фактором обмеження

incident overpressure

The overpressure expected in a flow field which is not impeded or restricted by a reflecting surface

5.343 міна

Наземні міни: Вибухова речовина, зазвичай розміщена у корпусі, призначена для знищення або пошкодження наземних транспортних засобів, катерів чи літальних апаратів, або для нанесення травм, ліквідації або виведення особового складу зі строю іншим чином

mine

Land mines: An explosive material, normally encased, designed to destroy or damage ground vehicles, boats or aircraft, or designed to wound, kill, or otherwise incapacitate personnel

Морські міни: Вибуховий пристрій, закладений у воді з метою пошкодження або затоплення суден або обмеження судноплавства для убезпечення від проникнення на визначену територію

Sea mines: An explosive device laid in the water with the intention of damaging or sinking ships or of deterring shipping from entering an area

Примітка. Термін «морські міни» не включає пристрої, прикріплені до днища суден або до мінування гавані особовим складом, який діє під водою

Note. The term sea mines does not include devices attached to the bottoms of ships or to harbour installations by personnel operating underwater

5.344 мінімальний ризик

Рівень ризик, нижче якого не потрібно витрачати ресурси на відстеження або зменшення небезпеки

minimum risk

Level of risk below which a hazard does not warrant any expenditure of resources to track or mitigate

5.345 мінімальний рівень вихідного сигналу

Найнижчий прогнозований рівень вихідного імпульсу ініціюючого (донорського) елемента в межах функціонального ланцюга, який визначений при достатньому рівні достовірності (напр., 95% односторонній напрям)

minimum output level

The lowest estimated level of the output stimulus of a donor element within a functional chain, determined at a sufficient level of confidence (e.g., 95% single sided)

5.346 міномет

Система зброї з малим співвідношенням довжини ствола відносно його діаметру, нарізна або гладкоствольна, що призначена для стрільби навісним вогнем

Національне пояснення.**міномет**

Гладкоствольна артилерійська зброя, яка призначена для ведення навісної стрільби [10]

5.347 мінометна міна

Дивись мінометні боєприпаси

5.348 мінометні боєприпаси

Повний постріл який включає снаряд і метальний заряд для здійснення пострілу з міномета

Примітка. Снаряд, як правило, містить запобіжник, корпус, заповнений бризантною вибуховою речовиною або іншим наповнювачем, obturator і хвостовик у зборі. Метальний заряд, як правило, включає основний та додатковий заряд(и)

Національне пояснення.**боєприпас (артилерійська міна)**

Предмет озброєння одноразового застосування, який призначений для ураження цілі або виконання завдань, які сприяють ураженню цілі чи перешкоджають діям противника, і містять у своєму складі розривний, металевий, піротехнічний, вибивний заряд або їх поєднання [10]

5.349 місток детонатора електровибухового пристрою

Електровибуховий пристрій, в якому потужність при розсіюванні проходження струму через провідник використовується для ініціювання первинної вибухової речовини шляхом нагрівання проводу

5.350 місце

Інколи використовується для «місця потенційного вибуху» і «місця потенційного ураження»

5.351 місце для зберігання

Кілька модулів для зберігання

5.352 місце зберігання

Відкрите місце або споруда, що використовується для зберігання боєприпасів та вибухових речовин

mortar

A weapon system with a short barrel in proportion to its bore, rifled or smooth, for firing shells at high angles

mortar bomb

See mortar munition

mortar munition

The complete munition, comprising projectile and propellant system, to be fired from a mortar

Note. The projectile normally comprises fuze, body filled with high explosives (HE) or other filling, obturator, and tail assembly. The propellant system normally includes a primary cartridge and augmenting charge(s)

bridge wire (BW) electro-explosive device (EED)

An electro-explosive device where the power dissipated by the passage of current through a restrictive wire is used to initiate by heating a primary explosive in intimate contact with the wire

site

Sometimes used as shortened form of both potential explosion site and exposed site

storage site

Several storage modules

storage

Open place or structure used for storing of ammunition and explosives

5.353 місце потенційного вибуху

Місце знаходження певної кількості вибухових речовин, які можуть створити небезпеку вибуху, розкидання осколків, уламків, підвищення температури

potential explosive site; PES

The location of a quantity of explosives that will create a blast, fragment, thermal or debris hazard in the event of an accidental explosion of its content

5.354 місце потенційного ураження

Складське приміщення, камера, штабель, вантажівка або причіп, завантажені боєприпасами, цех для роботи з боєприпасами та вибуховою речовиною, будівля в якій перебувають люди, місце зібрань або шлях сполучення загального користування, які піддаються впливу вибуху (або пожежі) на досліджуваному місці потенційного вибуху

exposed site; ES

A magazine, cell, stack, truck or trailer loaded with ammunition, explosives workshop, inhabited building, assembly place or public traffic route, which is exposed to the effects of an explosion (or fire) at the potential explosion site under consideration

5.355 модуль для зберігання

Від одного до п'яти базових модулів

storage module

One to five basic modules

Н

5.356 навчальні боєприпаси

Боєприпаси з інертним спорядженням, що повністю відповідають їхнім аналогам для бойового та практичного застосування, але які виготовлені без вмісту або без можливості додавання енергетичного матеріалу, та можуть використовуватися комплексами озброєння

dummy ammunition

A completely inert ammunition that resembles an operational or practice item, but is designed not to incorporate or be used in combination with energetic material nor to be delivered in or by a weapon system

Note.

1. It is used in activities such as assembly, handling, instruction, training, gauging or maintenance
2. A colour scheme is used to differentiate this ammunition from other types of ammunition

Примітка.

1. Застосовується для проведення занять зі збирання, переміщення, проведення інструктажу, підготовки, калібрування або технічного обслуговування
2. Для відрізнєння такого боєприпасу від інших видів боєприпасів використовується кольорове маркування

5.357 надійність запам'ятовувального пристрою

Обчислювальні системи: Гарантія того, що комп'ютерна програма чи дані не будуть навмисно чи ненавмисно змінені або знищені

memory integrity

Computing systems: The assurance that the computer program or data is not altered or destroyed inadvertently or deliberately

5.358 надлишковий тиск

Тиск, який виникає в результаті дії вибухової хвилі. Його називають «позитивним», якщо його значення перевищує значення атмосферного тиску, і «негативним» під час проходження хвилі, за якої рівень утвореного тиску менший за атмосферний.

overpressure

The pressure resulting from the blast wave of an explosion. It is referred to as “positive” when it exceeds atmospheric pressure and “negative” during the passage of the wave when resulting pressures are less than atmospheric pressure.

5.359 надлишковий тиск вибухової хвилі

blast overpressure

- Тиск, що виникає в результаті дії вибухової хвилі та перевищує значення атмосферного тиску
- The pressure, in excess of ambient atmospheric pressure, resulting from the blast wave of an explosion
- 5.360 наземне сховище**
Наземна будівля/склад, яка являє собою залізобетонну або цегляну конструкцію коробчатого типу, побудовану на рівні поверхні
above ground storage
Above-ground building/magazines consisting of a box-type reinforced concrete or brickwork structure built on the original surface level
Note. An above-ground storage can be barricaded on one or up to all four sides
- 5.361 наземне сховище, покрите шаром ґрунту**
Будівля/склад аркової або коробчастої конструкції, що побудована на рівні поверхні та покрита шаром ґрунту
earth-covered storage
Earth-covered building/magazine consisting of a box-type or arch-type structure built on the original surface level
- 5.362 найвища температура пуску**
Температура стабілізації дослідних зразків з метою проведення випробувань стрільбою в умовах підвищених температур
upper firing temperature; UFT
The temperature to which test items are stabilized for hot test firing.
Note. This temperature is based on the climatic region that the testing nation and the using nation predict to be the worst case hot firing environment that the test item will encounter during operations
- 5.363 найнижча температура стрільби**
Температура, до рівня якої знижується температура дослідних зразків для проведення стрільби в умовах низьких температур
lower firing temperature; LFT
The temperature to which test items are stabilized for cold test firing
Note. This temperature is based on the climatic region that the testing nation and the using nation predict to be the worst case cold firing environment that the test item will encounter during operations
- 5.364 найнижча температура функціонування**
Температура, до рівня якої знижується температура дослідних зразків для проведення випробувань в умовах низьких температур
lower conditioning temperature; LCT
The temperature to which test items are stabilized for cold tests
Note. This temperature is based on the climatic region that the testing nation and the using nation predict to be the worst case cold environment that the test item will encounter during storage and transportation
- 5.365 накопичена енергія**
Прихована енергія в межах (під)системи, яка виділяється при запуску для виконання призначеної функції
stored energy
Latent energy within a (sub)system which, when triggered, is released to perform a function
Note. Examples are: springs under load, batteries, charged
- Примітка.** Наземне сховище може бути загороджене з одного або з усіх чотирьох боків
- Примітка.** Ця температура визначається на основі кліматичних умов регіону, в якому, за прогнозами країни, яка проводить випробування, та країни-користувача, можуть виникнути найгірші умови експлуатації при підвищених температурах для дослідного зразка при застосуванні під час проведення операцій
- Примітка.** Основою для визначення цієї температури є кліматична зона, для якої країна, що проводить випробування, та країна-користувач прогнозують найнижчу температуру довкілля, з якою дослідний зразок може зіткнутись під час стрільби
- Примітка.** Основою для визначення цієї температури є кліматична зона, для якої країна, що проводить випробування, та країна-користувач прогнозують найнижчу температуру довкілля, з якою дослідний зразок може зіткнутись під час зберігання та транспортування

навантаженням, акумулятори, заряджені конденсатори, пристрої зі стисненим газом та піротехнічні приводні механізми

capacitors, compressed gas devices and explosive actuators

5.366 напруженість електричного поля

Значення електричного або магнітного поля, пов'язаного з електромагнітним випромінюванням, виражене у вольтах/метр $V \cdot m^{-1}$

field strength

The magnitude of an electric or magnetic field associated with the electromagnetic radiation expressed in volts / metre ($V \cdot m^{-1}$)

Національне пояснення.

напруженість електричного поля

Векторна фізична величина (E), яка є основною кількісною характеристикою електричного поля, що виражається відношенням сили, що діє з боку поля на електричний заряд, до величини заряду, вимірюється у вольтах на метр (В/м) [15]

5.367 населена будівля

Будівля або споруда, яка повністю або частково населена людьми на відміну від будівлі виробничого призначення

inhabited building

A building or structure, other than an operating building, occupied in whole or in part by people

5.368 наскрізне складське приміщення

Окреме сховище камерного типу з одним виходом та прямим оглядом із камери на зовнішню частину підземної споруди

shot gun type magazine

A single chamber storage site with one exit and direct line-of-sight from the chamber to the outside of the underground installation

5.369 наслідки

Результат надзвичайної ситуації

consequence

The result of an accident

Примітка. Прикладами є розкидання певної кількості небезпечних матеріалів, визначений рівень пошкодження транспортних засобів, певна кількість травмованого особового складу

Note. Examples are the release and dispersion of a given quantity of a hazardous material, a given level of damage to a vehicle, a given number of people injured

5.370 небажані наслідки

Небажаний результат фізичного впливу вибухової реакції

undesired consequence

The undesired product of the physical effects of an explosive reaction

Примітка. Небажані наслідки включають травмування особового складу або летальні випадки та пошкодження об'єктів чи іншого майна

Note. Undesired consequences include injury or death to personnel and damage to facilities or other assets

5.371 небезпека

Стан, який є передумовою аварії. Будь-яке явище (дія довкілля, чи вплив зсередини), яке може несприятливо вплинути на боєприпаси, їх безпечність або придатність до експлуатації

hazard

A condition that is a prerequisite to a mishap. Any phenomenon - environmental force or intrinsic effect - having the potential to induce an adverse effect in the munition compromising its safety or its suitability for service

Примітка. Небезпека характеризується її природою, тяжкістю або ймовірністю виникнення

Note. A hazard is characterized by its nature, severity or probability of occurrence

5.372 небезпека від радіоелектронного випромінювання

Ризик ненавмисного запалювання електровибухових пристроїв та легкозаймистих речовин, травмування особового складу або виведення з ладу електронних систем забезпечення безпеки внаслідок впливу електромагнітного випромінювання

radio and radar radiation hazards; RADHAZ

The risk of inadvertent ignition of electro-explosive devices and inflammables, injury to personnel or malfunction of safety critical electronic systems resulting from exposure to electromagnetic radiation environment in the frequency range emitted by radio and radar installations

радіобладнання та радіолокаційних установок

5.373 небезпечна зона при застосуванні зброї

Місце в безпосередній близькості від зброї та вздовж лінії вогню, у якому особа чи майно можуть бути під загрозою за нормальних умов ведення вогню

Примітка. Небезпека може бути пов'язана з вибухом, шумом, отруйними газами, теплом, віддачею, потоком від метального заряду, снарядом, бойовою частиною або поєднанням вищенаведених та інших факторів застосування

weapon danger area

The space in the proximity of a weapon and along the line of fire where an individual or assets may be at risk, given normal firing conditions

Note. The hazard may be attributable to blast, noise, toxic gases, heat, recoil, propellant efflux, the projectile, the warhead or a combination of these and other effects

5.374 небезпечна зона¹

Визначена зона над, під або в межах якої може існувати потенційна небезпека для особового складу та/або обладнання

danger area

A specified area above, below, or within which there may exist potential danger for personnel and/or equipment

5.375 небезпечна зона²

Географічна або геометрична площа поверхні, яка може бути небезпечною в разі настання запланованої події або виникнення незапланованої несправності

hazard area

A geographical or geometrical surface area that is susceptible to a hazard from a planned event or unplanned malfunction

5.376 небезпечна подія

Подія, яка може заподіяти шкоду

hazardous event

Event which causes harm

Національне пояснення.

небезпечна подія

Подія, у тому числі катастрофа, аварія, пожежа, стихійне лихо, епідемія, епізоотія, епіфітофія, яка за своїми наслідками становить загрозу життю або здоров'ю населення чи призводить до завдання матеріальних збитків [5]

5.377 небезпечний вантаж при перевезенні повітряним транспортом

Вироби або речовини, які можуть становити значну загрозу для здоров'я, безпеки або майна при перевезенні повітряним транспортом

dangerous air cargo

Articles or substances which are capable of posing a significant risk to health, safety or property when transported by air

Примітка. До них належать вибухові речовини, стиснені гази, окиснювачі, легкозаймисті, токсичні, радіоактивні, корозійні агенти і предмети/речовини з вмістом магнітних елементів

Note. These may include explosives, compressed gasses, oxidisers, flammable, toxic, radio active, corrosive and magnetic articles and/or substances

Національне пояснення.

небезпечний вантаж

Вироби або речовини, що можуть створювати загрозу для здоров'я, безпеки, майна або навколишнього природного середовища і зазначені в переліку небезпечних вантажів, визначеному авіаційними правилами України [6]

5.378 небезпечний стан

Дивись небезпечні умови

hazardous state

See unsafe conditions

5.379 небезпечні вантажі

Вироби або речовини, які можуть

dangerous goods

Articles or substances which are capable of posing

становити загрозу здоров'ю, безпеці або майну і на які поширюються спеціальні правила щодо зберігання та транспортування

a risk to health, safety, or property, and which are subject to special regulations for their storage and transport

**Національний відхил.
небезпечні вантажі**

Речовини, матеріали, вироби, відходи виробничої та іншої діяльності, які внаслідок притаманних їм властивостей за наявності певних факторів можуть під час перевезення спричинити вибух, пожежу, пошкодження технічних засобів, пристроїв, споруд та інших об'єктів, заподіяти матеріальні збитки та шкоду довкіллю, а також призвести до загибелі, травмування, отруєння людей, тварин і які за міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або за результатами випробувань в установленому порядку залежно від ступеня їх впливу на довкілля або людину віднесено до одного з класів небезпечних речовин [3]

5.380 небезпечні умови

Стан системи, який може призвести до аварії

unsafe conditions

A system state that may result in a mishap

5.381 негорюча споруда

Споруда з каменю, цегли, бетону або металу, що не може спалахнути під тепла, яке виділяється в результаті згоряння порохів або масового вибуху в розташованих поруч будівлях (спорудах)

non-combustible construction

A stone, brick, concrete or metallic structure free from fixtures or fittings which could ignite under intense heat produced by a propellant fire or by a mass explosion in immediately adjacent buildings

5.382 незакріплені боєприпаси

Будь-які боєприпаси, що переміщаються на підлозі транспортного засобу, у стійці або в іншій конструкції, де вони можуть відбиватися, тертися або стикатися з іншими елементами вантажу або частинами транспортного засобу

loose cargo munition

Any munition which is to be carried on the vehicle floor, in racking or in a some arrangement in which it has some freedom to bounce, scuff or collide with other items of cargo or parts of the vehicle

5.383 незалежна комп'ютерна програма

Комп'ютерна програма, виконання якої не може бути змінене, невірно виконане, відкладене чи загальмоване будь-якою іншою програмою системи

independent computer program

A computer program whose execution cannot be corrupted, misdirected, delayed or inhibited by any other program in the system

5.384 незалежна оцінка

Незалежне розслідування та оцінка програми, розробки, плану випробувань чи іншого технічного документа залученими ззовні спеціалістами, які мають досвід роботи в подібній галузі

peer review

The independent investigation and evaluation of a program, design, test plan or other technical document, by external specialists having experience in a similar field

5.385	незалежні запобіжники <u>Запобіжники</u> , на які не впливає спрацьовування або <u>несправність</u> будь-яких інших засобів забезпечення <u>безпеки</u>	independent safety feature A safety feature which is not affected by the function or malfunction of any other safety feature
5.386	незведений Стан в якому всі запобіжні пристрої знаходяться в своєму звичайному стані	unarmed A state in which all safety features are in their original safe conditions
5.387	нейтралізування Переведення <u>боєприпасу</u> зі зведеного до початкового стану з можливістю подальшого його використання за призначенням без можливості проведення дій розрядження або демілітаризації	neutralisation To restore a munition from an armed to a nonarmed condition, either reversibly to permit reactivation, or irreversibly and permanently (by sterilization or demilitarization)
5.388	необов'язкові випробування Загальне визначення: Додаткове випробування, проведення якого не вимагається стандартними вимогами до випробувань <u>Кваліфікаційна оцінка вибухових речовин</u> : Випробування, що його може вимагати національний орган для отримання даних з метою оцінки <u>безпечності</u> та придатності <u>вибухової речовини</u> , який розглядається в контексті застосування у військових цілях Примітка. <u>Необов'язкові випробування</u> зазвичай проводяться під час проектування, напр., для визначення меж <u>безпечності</u> та безвідмовності розробки	optional test General: Additional test not required by the standard test requirements Qualification of explosives: A test that may be required by a National Authority to produce data for assessing the safety and suitability of an explosive material being considered in a military application Note. Optional tests are usually performed during development, e.g. to determine the margins of safety and the reliability in the design
5.389	необов'язкові дані Дані, що надаються для доповнення обов'язкових даних відповідно до конкретних вимог або з метою отримання додаткової інформації	optional data Data provided to supplement the mandatory data, for specific requirements, or for additional information
5.390	необоротна відмова <u>Відмова озброєння</u> і військової техніки при неможливості повернення до нормальних та <u>безпечних</u> умов <u>функціонування</u> в умовах впливу <u>довкілля</u> та інших певних умов	irreversible failure Failure of a materiel caused under specified environmental conditions, and the materiel does not return to normal functional and safety conditions when these conditions cease
5.391	необоротне зведення Послідовність дій які проводяться з <u>боєприпасом</u> , що призводять до його <u>необоротного зведення</u>	commit-to-arm The sequence of actions carried out upon a munition, which will cause it irreversibly to arm
5.392	неоднорідне відбиття <u>Вибухова хвиля</u> , відбита неоднорідно, яка створює більший <u>надлишковий тиск</u> , ніж <u>однорідне відбиття</u>	non-regular reflection A non-regular reflected blast wave that generates greater overpressure than regular reflection

5.393 нереалістичний

Вважається, що імовірність виникнення занадто мала для числового вираження

incredible

Believed to have a probability of occurrence too low for expression in meaningful numerical terms

5.394 несправність

Дивись відмова

fault

See failure

5.395 несприйняття

Соціальна поведінка, коли громадськість більше реагує на рідкісні, але серйозні аварії, ніж на більш часті, але менші за масштабом аварії, навіть якщо загальні втрати однакові в обох випадках

aversion

Societal behaviour by which the general public reacts proportionally more to low-frequent but major damage accidents than to more frequent but less damage accidents, even when the total losses are the same in both cases

5.396 нечутливі боєприпаси

Боєприпаси, які відповідають вимогам до експлуатаційних якостей, готовності та застосування та мінімізують імовірність ненавмисного спрацювання та подальшого пошкодження зброї, логістичних систем та особового складу при впливі визначених аварійних та бойових загроз

insensitive munitions; IM

Munitions that reliably fulfill their performance, readiness and operational requirements on demand and which minimize the probability of inadvertent initiation and severity of subsequent collateral damage to weapon platforms, logistic systems and personnel when subjected to specified accidental and combat threats

5.397 нечутливість

Рівень несприйнятливості боєприпасів

IMness

The level of insensitiveness of an ammunition

5.398 нова вибухова речовина

Вибухова речовина, яка раніше не була сертифікована; або для якої була змінена існуюча специфікація, що визначає її склад, компоненти або процес виробництва; або яка є наслідком зміни виробника або місця виробництва; або яка повинна бути використана для цілі, для якої вона не була призначена

new explosive

Explosive material which has not been previously qualified; or for which the existing specification defining its composition, its material constituents, or the process by which the composition is prepared has been modified; or which result from a change in manufacturer or manufacturing location; or which is to be used in a role for which it has not already been qualified

5.399 новий боєприпас

Боєприпас, який відрізняється від боєприпасів, прийнятих на озброєння силами НАТО, з точки зору:

- a. розробки (визначення відповідно до його повного пакету даних: технічних норм, креслення і т.д.);
- b. посібників та інших інструкцій для користувачів;
- c. особливостей виробництва (виробництво продукції, оснащення, контроль якості);
- d. приймальних випробувань;
- e. використання за призначенням (збройні комплекси, інтерфейси зі спільними елементами) або життєвого циклу та характеристик довкілля

new munition

A munition which differs from munitions accepted for use by a NATO force, in terms of:

- a. design (definition in accordance with its full data package: material specifications, drawings, etc).;
- b. the users' manuals and other user instructions;
- c. production definition (product processing, tooling, quality assurance);
- d. acceptance testing;
- e. use in a specified role (weapon system, interfaces with joint elements) or its life cycle profile and the resulting environmental profile

5.400 нові засоби підриву

Засоби підриву, які відрізняються від інших аналогів, що використовуються силами НАТО

Примітка. Нові засоби підриву можуть відрізнятися від аналогу з точки зору розробки, посібників користувача чи інших інструкцій, виробництва, приймальних випробувань, конкретного використання чи призначення, а також характеристик життєвого циклу та довкілля

5.401 номер за списком ООН

Чітке та довговічне позначення упаковки, що містять товари класу 1 ООН із відповідним номером ООН перед літерами «UN»

Примітка. Для розпакованих виробів їх маркування повинно відображатися на виробі, на його опорі або на пристрої для його переміщення, зберігання або запуску

Національний відхил.**номер за списком ООН**

Чотиризначний номер, присвоєний Комітетом експертів Організації Об'єднаних Націй з перевезень небезпечних вантажів та узгоджений на глобальному рівні системи класифікації та маркування хімічних речовин для визначення виробу, або речовини, або конкретної групи виробів або речовин [18]

5.402 нормативна відстань

Мінімально дозволена відстань між місцем потенційного вибуху, у якому зберігається визначена кількість вибухової речовини, та місцем потенційного ураження

Примітка. Основою визначення норм віддалення є прийнятний ризик для життя та майна, який виникає в результаті масового згоряння або вибуху

5.403 нормативна відстань вибуху

Відстань дії ударної хвилі, що пов'язана з найбільшим можливим вибухом у місці потенційного вибуху

5.404 нормативна відстань до населених будівель

Відстань між місцями потенційного вибуху та непов'язаними з ними місцями потенційного ураження, які потребують підвищеного захисту від випадкового вибуху

5.405 нормативна відстань між модулями

Нормативна відстань між кількома базовими модулями або складськими модулями, які є достатньо великими для запобігання індукційним реакціям у

new demolition material

Demolition material which differs from demolition material in current NATO service use

Note. New demolition material can differ from other demolition material in terms of design, user manuals or other instructions, production definition, acceptance testing, specific use or role, and its life cycle profile and the resulting environmental profile

marking

Clear and durable indication of a package containing UN Class 1 goods with the corresponding UN number, preceded with the letters UN

Note. In the case of unpacked articles, the marking shall be displayed on the article, on its cradle or on its handling, storage or launching device

quantity distance; QD

The minimum permissible distance between a potential explosion site, containing a given quantity of explosives, and an exposed site

Note. The quantity distance is based on an acceptable risk to life and property from the effects of a mass fire or an explosion

blast distance

Blast effect is the shock wave event associated with the largest possible explosion in the PES

inhabited building distance; IBD

The separation between potential explosive sites and non-associated exposed sites requiring a high degree of protection from an accidental explosion

intermodule quantity distance

Quantity Distance (QD) between several basic or storage modules which is large enough to prevent sympathetic reactions in adjacent basic or storage

сусідніх базових або складських модулях modules

5.406 нормативна внутрішня відстань

Мінімально дозволена відстань між місцем потенційного вибуху та місцем потенційного ураження в межах району зберігання вибухових речовин

interior quantity distance

The minimum permissible distance between a potential explosion site and an exposed site inside the explosives area

5.407 нормативна зовнішня відстань

Мінімально дозволена відстань між місцем потенційного вибуху та місцем потенційного ураження за межами району зберігання вибухових речовин

exterior quantity distance

The minimum permissible distance between a potential explosion site and an exposed site outside the explosives area

O

5.408 об'ємно - детонуюча вибухова речовина

Рідини, розчини, гази або частинки пилу, які проявляють вибухонебезпечні властивості при змішуванні з повітрям

explosive aerosol; fuel-air explosive, FAE

Liquids, slurries, gases or dust particles which exhibit explosive properties when mixed with air

Примітка. Окремі речовини можуть не бути вибуховими речовинами. Суміші горючих рідин (розчини) та повітря, як правило, потребують ініціювання від ВР проміжного заряду

Note. The individual substances may not be explosives. The mixtures of combustible liquids (slurries) and air ordinarily require initiation by a booster explosive

5.409 обов'язкові випробування

Випробування, які вважаються важливими для отримання достовірних даних для оцінки безпечності та придатності для експлуатації боєприпасів або вибухової речовини, які розглядаються для застосування у військових цілях

mandatory test

Test deemed essential to produce adequate data for assessing the safety and suitability for service of a munition or an explosive materiel being considered in a military application

Примітка. Обов'язкові випробування описуються кожною країною у відповідному документі

Note. Mandatory tests are listed by each nation in the appropriate document

5.410 обов'язкові дані

Результати випробувань та аналізу щодо безпечності, придатності до експлуатації та використання боєприпасу або вибухової речовини, які повинні бути надані для визначення його придатності до застосування у військових цілях

mandatory data

Test and analysis results concerning safety, suitability for service and performance of a munition or an explosive which shall be provided to determine its acceptability for military use

5.411 оборотна відмова

Вихід з ладу озброєння та військової техніки, спричинений за певних умов довкілля, з наступним поверненням озброєння і військової техніки до нормального та безпечного функціонування після припинення дії визначених умов

reversible failure

Failure of a materiel caused under specified environmental conditions, and the materiel returns to normal functional and safety conditions when these conditions cease

5.412 обчислення ризику

Процес, який використовується для отримання числового значення рівня ризик, який піддається аналізу

risk estimation

The process used to produce a measure of the level of risk being analysed

Примітка. Оцінка ризику складається з аналізу

Note. Risk estimation consists of frequency analysis, consequence analysis and their integration

частоти, наслідків та їх поєднання

5.413 обчислювальна система

Пристрій та пов'язані з ним інтерфейси, здатні приймати та зберігати комп'ютерні дані, виконувати систематичну послідовність операцій з ними або видавати контрольні результати

Примітка. Такі пристрої можуть проводити інтерпретацію, обчислення, забезпечення зв'язку, управління або виконання інших логічних функцій

computing system

A device and its associated interfaces capable of accepting and storing computer data, executing a systematic sequence of operations on computer data, or producing control outputs

Note. Such devices can perform substantial interpretation, computation, communication, control, or other logical functions

5.414 одиничний ризик

Ризик, який виникає в результаті детонації окремого боєприпасу

unit risk

The risk being the result of the detonation of a single round of ammunition

5.415 однокамерне сховище

Сховище камерного типу з однією камерою, яка має вхід із зовнішньої сторони і не з'єднана повітроводами або проходами з будь-якою іншою камерою

single chamber storage site

A chamber storage site with one chamber which has its own entrance from the exterior and is not connected by air ducts or passageways to any other storage chamber

5.416 однорідне відбиття

При ударі відбиваючої поверхні вибуховою хвилею під певним кутом впливу утворюється відбита хвиля, яка є відображенням сили удару та кута впливу (сила удару є миттєвим надлишковим тиском, поділеним на місцевий тиск навколишнього середовища). Для заданого значення відбитого тиску існує граничне значення кута впливу. Вище заданого значення відбувається відбиття за Махом, а не однорідне відбиття

specular reflection/regular reflection

When a blast wave strikes a reflecting surface at some angle of incidence, a reflected wave that is a function of the shock strength and the angle of incidence is formed (shock strength is incident overpressure divided by the local ambient pressure). For a given value of reflected pressure, there is a limiting value of the angle of incidence. Above this value, Mach reflection, rather than regular reflection occurs

5.417 однорідне середовище

Середовище, у якому місце потенційного вибуху та місце потенційного ураження розміщуються в одній породі

single medium

Medium where the potential explosion site (PES) and exposed site (ES) are in the same rock mass

5.418 озброєння

Система озброєння з відповідними боєприпасами та допоміжним обладнанням, потрібним для здійснення пострілу

ordnance

A weapon system with its associated munitions and auxiliary materiel needed to fire the munition

Національний відхил. озброєння

Сукупність військової зброї, боєприпасів до неї та технічних засобів, які забезпечують їх застосування.

Примітка. Тут технічні засоби – військова техніка, що є носієм військової зброї та/чи боєприпасів до неї (ДСТУ В 8821-1)

5.419 озброєння та військова техніка

Усе обладнання, боєприпаси, упаковка та супутні вироби, що використовуються Збройними Силами

materiel

All equipment, stores, packaging and supplies used by the military forces

Національний відхил.

озброєння

Сукупність військової зброї, боєприпасів до неї та технічних засобів, які забезпечують їх застосування.

Примітка. Тут технічні засоби – військова техніка, що є носієм військової зброї та/чи боєприпасів до неї.

військова техніка; ВТ

Технічні засоби, призначені для забезпечення та ведення бойових дій, навчання особового складу, а також для забезпечення заданого ступеня готовності до застосування озброєння і таких засобів.

Примітка. Тут особовий склад – особовий склад військових формувань (ДСТУ В 8821-1)

5.420 оперативна необхідність

Ситуація, за якої використання будь-якого іншого виду транспорту (крім повітряного) перешкоджає своєчасній доставці вибухових речовин, тим самим погіршуючи виконання визначеного завдання

operational necessity

Situation where the use of any mode of transportation other than air prevents the receipt of an explosives store by a specific time, thereby impairing the authorised operational mission concerned

5.421 оперативні вимоги

Визначена потреба, що виправдовує завчасне переміщення ресурсів для досягнення спроможності виконувати затверджені задачі, цілі, місії або дії військового або цивільного характеру

operational requirements, OR

An established need justifying the timely allocation of resources to achieve a capability to accomplish approved military or civil objectives, operations, missions or actions

5.422 оператор

Особа або організація, які беруть безпосередню участь в експлуатації боєприпасів у продовж усього життєвого циклу боєприпасів

stakeholder

A person or organization that has a direct involvement with the munition throughout its life cycle

Національний відхил.

оператор

Юридична особа або фізична особа – підприємець, яка експлуатує (планує експлуатувати) хоча б один об'єкт підвищеної безпеки [1]

5.423 орієнтовний колективний ризик

Ризик, який за оцінкою окремої особи або групи осіб, може виникнути в певній ситуації

perceived collective risk

The risk thought by an individual or group to be present in a given situation

5.424 осічка

Неможливість ведення вогню або запуску боєприпасу, яка призводить до ненавмисного затримання боєприпасу або зброї

misfire

Failure to fire or launch as intended resulting in the unintentional retention of a munition

5.425	осколок Будь-які металеві частини <u>боєприпасів</u> або їх укупорки, які розлітаються з місця <u>вибуху</u>	fragment Any metal portion of the ammunition or its package which is propelled from the site of an explosion
5.426	осколок, який відлітає під великим кутом <u>Осколок</u> , який відлітає в результаті <u>вибуху</u> під кутом більше 45 градусів до поверхні землі	high angle fragment Fragment accelerated by an explosion having a launch angle greater than 45 degrees to the ground
5.427	осколок, який відлітає під малим кутом <u>Осколок</u> , який відлітає в результаті <u>вибуху</u> під кутом менше 45 градусів до поверхні землі	low angle fragment Fragment accelerated by an explosion having a launch angle less than 45 degrees to the ground
5.428	основне призначення <u>Кваліфікаційна</u> оцінка <u>вибухових речовин</u> : Основні сфери застосування <u>вибухових речовин у боєприпасах</u> . Примітка. Основне призначення включає: <u>первинна вибухова речовина</u> , <u>вибухова речовина проміжного заряду</u> , <u>бризантна вибухова речовина</u> основного заряду, тверде ракетне паливо, рідкий ракетне паливо, <u>піротехнічна суміш</u>	generic role Qualification of explosives: Main domains for the use of explosive materials in munitions. Note. Generic roles include: primary explosive, booster explosive, main charge high explosive, solid gun propellant, solid rocket propellant, liquid propellant, pyrotechnic composition
5.429	основний заряд Вибуховий заряд <u>боєприпасу</u> , який призначений для досягнення кінцевого результату визначеного завдання Примітка. Прикладами кінцевих результатів є розривання корпусу для отримання ударної хвилі та розкидання <u>уламків</u> , розколювання касет для розкидання вмісту (менших за розмірами <u>боєприпасів</u>) або отримання інших результатів, для яких цей <u>боєприпас</u> був призначений	main charge The explosive charge which is provided to accomplish the end result in a munition Note. Examples for end results are bursting a casing to produce blast and fragmentation, splitting a canister to dispense sub-missiles or producing other effects for which it may be designed
5.430	основний заряд міни¹ <u>Мінометне озброєння</u> : <u>Боєприпас</u> , який містить <u>запальник</u> і <u>основний заряд</u> Примітка. 1. <u>Основний заряд</u> діятиме як металевий для <u>мінометних боєприпасів</u> , які не мають додаткового заряду 2. <u>Основний заряд міни</u> може бути одно- або багатокомпонентним елементом, що міститься всередині трубки <u>стабілізатора</u> Національне пояснення. основний (запалювальний) заряд Засіб займання додаткового пучка пороху або додаткових пакетів металевих заряду. Заряд являє собою паперову гільзу з металевим цоколем, у дно якого вставлений капсуль-запальник [10]	primary cartridge Mortar munition: Cartridge comprising a primer and a primary charge Note. 1. In the case of mortar munitions with no augmenting cartridge, the primary cartridge will itself act as the propelling charge 2. The primary cartridge can be a single or multiple component item, all located inside the tail tube

5.431 основний заряд міні²

Проміжна вибухова речовина, яка використовується для посилення імпульсу від запальника до значення, достатнього для запалювання наступного елемента вибухової суміші

primary charge

The intermediate explosive used to augment the impulse from the primer to a magnitude sufficient to ignite the following element of the explosive train

5.432 особливо важлива система безпеки

Система, збій у якій призведе до потенційно неприйнятного ризик для даної системи, користувача а, іншого обладнання, третіх осіб чи довкілля

safety critical system

A system in which a failure will result in a potential unacceptable risk to the user, friendly forces, the system, other materiel, third parties or the environment

5.433 особливо важлива функція безпеки

Функція, збій якої призведе до потенційно неприйнятного ризик для користувача, іншого обладнання, третіх осіб чи довкілля

safety critical function

A function in which a failure will result in a potential unacceptable risk to the user, friendly forces, the system, other materiel, third parties or the environment

5.434 особливо важливі показники безпеки

Визначення характеристик стану, події, функції, операції, процесу або елемента системи, належного розпізнавання, контролю, функціонування або стійкості показників, що є важливими для забезпечення безпечності системи на будь-якому етапі її життєвого циклу

safety critical

Characterization of a condition, event, function, operation, process, or item of a system whose proper recognition, control, performance, or tolerance is essential to system safety during any phase of its life cycle

Note. Examples are safety critical function, safety critical path, safety critical component

Примітка. Наприклад, функція, маршрут і елементи, які є особливо важливі для забезпечення безпеки зберігання боєприпасів

5.435 особливості нечутливих боєприпасів

Найгірші реакції боєприпасів на кожне з таких визначених середовищ: швидке нагрівання, повільне нагрівання, удар кулі, індукційна реакція, удар легких осколків та кумулятивний струмінь

insensitive munition signature

The worst plausible responses of a munition to each of the following specified environments: fast heating, slow heating, bullet impact, sympathetic reaction, light fragment impact and shaped charge jet

5.436 особовий склад, задіяний опосередковано

Особовий склад, який не залучений до діяльності, але який залежить від неї або в інтересах якого вона проводиться

indirectly involved personnel

Personnel not involved in activities but benefiting from or depending on activities

5.437 остаточна кваліфікаційна оцінка

Вибухові матеріали: Оцінка вибухової речовини як частини конструкції окремо взятого боєприпасу, у результаті якої передбачається, що боєприпас буде безпечним та придатним до використання у військових або навчальних цілях

final qualification

Explosive materials: Assessment of an explosive as part of the design of a specific munition, with the result that it is predicted to be safe and suitable for military operational or training use in that role

5.438 оцінка

Дивись оцінювання

evaluation

See assessment

5.439 оцінка небезпек та загроз

Оцінка характеристик довілля життєвого циклу боєприпасів для визначення загроз та небезпек, яким може бути підданий

threat and hazard assessment; THA

An evaluation of the ammunition life cycle environmental profile to determine the threats and

боєприпас.

Примітка.

1. Оцінка небезпек та загроз складається з визначення кожної загрози та небезпеки та аналізу того, як кожну потенційну небезпеку найкраще усунути або зменшити її рівень
2. Як основу для оцінки небезпек та загроз потрібно якнайбільше використовувати аналітичні або експериментальні дані

5.440 оцінка ризику

Процес, у рамках якого на основі аналізування прийнятності ризиків та з урахуванням таких факторів як соціально-економічні та екологічні аспекти, приймається рішення про допустимість ризиків

5.441 оцінювання

Озброєння і військова техніка: Сукупність теоретичних аналізів та випробувань, визначених компетентним органом та призначених для перевірки функціональності, безвідмовності та безпечності озброєння і військової техніки з урахуванням визначених вимог

Вибухові речовини: Оцінка характеристик вибухової речовини, включаючи результати відповідних випробувань, для визначення її зв'язку, з точки зору безпеки, з іншими відомими вибуховими речовинами які вже використовуються

5.442 оцінювання безпечності

Оцінка життєвого циклу боєприпасів для визначення небезпеки, яку може зазнати боєприпас

Примітка.

1. Оцінювання безпечності включає виявлення та вивчення небезпек, які становлять боєприпаси союзника, боєприпаси противника та надзвичайні ситуації під час зберігання, переміщення та транспортування
2. Основою для оцінювання безпечності є аналітичні, експериментальні та історичні дані

5.443 оцінювання нечутливих боєприпасів

Визначення загрози для боєприпасів, вибір та проведення відповідних аналізів та випробувань, а також порівняння реакції боєприпасів із відповідними цільовими вимогами

Примітка. Цільові вимоги до нечутливих боєприпасів визначені в STANAG 4439

5.444 оцінювання ризику¹

Проведення оцінювання ризиків та впровадження відповідних запобіжних і

hazards to which the ammunition may be exposed.

Note.

1. The threat and hazard assessment consists of the identification of each threat and of each hazard and an analysis of how each hazard might best be eliminated or decreased
2. The threat and hazard assessment shall be based on analytical or empirical data to the extent possible

risk evaluation

The process in which judgements are made on the tolerability of the risk on the basis of risk analysis and taking into account factors such as socio-economic and environmental aspects

assessment

Military materiel: Set of theoretical analyses and tests defined by a recognized authority and intended to verify the performance, reliability and safety of a materiel with regard to the specified requirements

Explosives: The evaluation of properties of an explosive, including the results of appropriate tests, to determine its relationship, with particular regard to safety, to other known explosives already in service use

safety assessment

The evaluation of an ammunition life cycle to determine the hazards to which the ammunition may be exposed

Note.

1. The safety assessment includes identification and examination of the hazards posed by friendly munitions, enemy munitions, and accidents during storage, handling and transportation
2. The safety assessment is based on analytical, experimental, and historical data

assessment insensitive munition

The identification of the threat to an ammunition, the selection and performance of appropriate analyses and tests, and the comparison of the ammunition's response with the appropriate requirement goals

Note. Insensitive munition requirement goals are defined in STANAG 4439

risk based

Requiring the responsible person to carry out a risk assessment and implement appropriate

	захисних заходів відповідальною особою	precautionary and protection measures
5.445	оцінювання ризику² Загальний процес аналізування та оцінювання <u>ризиків</u>	risk assessment The overall process of risk analysis and risk evaluation
5.446	очікувана кількість летальних випадків Кількість летальних випадків, статистично очікуваних серед населення за певний інтервал часу	expected fatalities Number of deaths statistically expected in a population in a given time interval
5.447	очко підричника Частина <u>снаряда</u> , в яку вставляється <u>підричник</u>	cavity The portion of the projectile that accepts the fuze

II

5.448	пази для ключа <u>Підричники</u> : Особливості <u>підричника</u> , які при його встановленні до <u>снаряду</u> дозволяють затягнути <u>детонатор</u>	wrench slots Fuzes: Those features of a fuze, which in the assembly of the fuze to the projectile, permit tightening of the fuze
5.449	пази регулятора Особливості <u>підричника</u> , який взаємодіє з автоматичним або ручним регулятором для уможливлення встановлення потрібного режиму роботи	setter slots Those features of a fuze which interact with a setter, either automatic or hand, to enable the setting of the required mode of function
5.450	паразитний ланцюг Несподіваний маршрут або логічний потік всередині системи, який за певних умов може ініціювати небажану або загальмувати потрібну функцію Примітка. Причиною виникнення подібних ситуацій є несподівані маршрути, порядок подій, неправильні показники або неправильне тлумачення даних спостережень (<u>людський фактор</u>). Маршрут може складатися з апаратного забезпечення, програмного забезпечення чи дій оператора або їх поєднання. У такому випадку ці ланцюги не є наслідком збоїв апаратного забезпечення; вони є прихованими умовами, неавтоматично спроектованими для системи або закодованими у програмах, які змушують систему виконувати небажані та неавтоматичні дії	sneak circuit An unexpected path or logic flow within a system which, under conditions, can initiate an undesired function or inhibit a desired function Note. Sneak situations may be caused by unexpected paths, order of events, wrong indications or wrong interpretation of observations (human failure). The path may consist of hardware, software or operator actions, or a combination of these. In this case, such circuits are not the result of hardware failures, but are latent conditions inadvertently designed into the system or coded into software programs causing the system perform unwanted, unintended actions
5.451	параметри випробувань Фізичні, хімічні або інші властивості, що дозволяють змінювати конфігурацію, важкість або метод проведення випробування Примітка. Оскільки вибір параметрів випробувань впливає на їхні результати, вони повинні бути зазначені у плані проведення випробування або методі проведення випробування	test parameter A physical, chemical or other property which permits variation of the test configuration, severity or method Note. Since selection of test parameters have an influence on the test results, they shall be specified in the test plan or the test method

5.452 партія

Кількість боєприпасів, їхніх компонентів або вибухових речовин, кожна з яких виготовляється одним виробником в однакових умовах і яка функціонує однаково (як очікується)

Примітка. Партія позначається та ідентифікується шляхом присвоєння серійного номера

lot

A quantity of munitions, munition components or explosives, each of which is manufactured by one manufacturer under uniform conditions, and which is expected to function in a uniform manner

Note. A lot is designated and identified by assignment of a serial number

5.453 пасажирський повітряний транспорт

Повітряне судно, що перевозить будь-яку особу (осіб), окрім льотного екіпажу або члена екіпажу

passenger aircraft

An aircraft carrying any individual(s) other than flight crew or crew member(s)

5.454 пасажирсько-вантажний повітряний транспорт

Повітряне судно, призначене для спрощення перевезення як пасажирів, так і вантажу у вантажній кабіні

passenger cargo aircraft

An aircraft designed to facilitate the carriage of both passengers and cargo in the main aircraft compartment

Примітка.

1. Ці літальні апарати також відомі як комбінований повітряний транспорт або літальні апарати для пасажирсько-вантажних перевезень

2. Перевезення малих партій боєприпасів та вибухових речовин обмеженого користування може бути дозволено міжнародними правилами

Note.

1. These aircraft are also known as combi aircraft or passenger cum freight (PCF) aircraft

2. Carriage of small consignments of restricted types of ammunition and explosives may be allowed by international regulations

5.455 патрон

Боєприпас, готовий до застосування, у якому метальний заряд, запальник, зі снарядом або без нього, зібрані в єдине ціле для переміщення та використання

cartridge

A munition, ready for firing, wherein the propelling charge(s), its primer, with or without the projectile are assembled in one device for handling and firing.

5.456 первинна вибухова речовина

Речовина або суміш речовин, що використовується для ініціювання реакцій детонації або згоряння

primary explosive

Substance, or mixture of substances, used to initiate a detonation or a burning reaction

Примітка.

1. Відповідно до їх призначення, ці матеріали є чутливими до дії теплових, механічних та електричних подразників, таких як, наприклад, тепло, удар, тертя, електричний струм, і відрізняються швидкою реакцією при ініціюванні.

2. Первинні вибухові речовини використовуються в початкових або проміжних зарядах у таких пристроях як запальники, детонатори, капсули, передаточні заряди, електричні запалювальні шнури і т.д.

3. Для того, щоб визначити умови, за яких вибухову речовину слід розміщувати перед або за перегородкою (переривачем).

4. Прикладами первинних вибухових речовин є азид свинцю та стифнат свинцю

Note.

1. In their intended role, these materials are sensitive to a range of thermal, mechanical and electrical stimuli, like for instance heat, impact, friction, electricity, and undergo a rapid reaction upon initiation.

2. Primary explosives are used in initial or intermediary charges in devices such as primers, detonators, caps, relays, electric matches, etc.

3. To determine the conditions under which the explosive is to be used upstream or downstream of a barrier (interrupter), see AOP-7

4. Examples for primary explosives are lead azide and lead styphnate

Національний відхил.

ініціююча (первинна) вибухова речовина

Речовина, яка під впливом теплових або механічних зовнішніх факторів здатна до швидкого хімічного перетворення з

виділенням тепла і газоподібних продуктів [7]

5.457 первинний осколок

Металевий шматок матеріалу від оболонки вибухового заряду, що детонує

primary fragment

Piece of material, normally metal, which originates from a detonating cased explosive charge

5.458 первинні уламки

Осколки, які утворилися в результаті детонації, швидкого згоряння або вибуху вибухового пристрою

primary debris

Fragments caused by a detonation, deflagration or explosion of an explosive device

5.459 переведення з бойового положення в безпечне

Система підриву боєприпасів: Переведення боєприпаса в безпечне положення з бойового, таким чином, щоб його можна було повторно перевести в бойове положення або переведення боєприпаса з бойового положення в безпечне з неможливістю подальшого застосування

disarm

Fuzing systems: To restore a fuzing system to a non-armed condition from an armed condition, either reversibly, to permit rearming, or irreversibly and permanently

5.460 перегородка

Металева стінка або розділення, як правило вертикальна, обидві грані якої знаходяться всередині судна і габарити якої обмежені дном, бічним покриттям, настилом, покриттям або іншою перегородкою

bulkhead

A metal wall or partition, generally vertical, both of whose faces are inside the vessel and which is bounded by the bottom, the side plating, a deck, the covering or another bulkhead

5.461 передаточний заряд

Середній вторинний вибуховий елемент або компонент, призначений для передачі реакції детонації

lead

An intermediary secondary high explosive element or component, designed to transmit a detonation reaction

5.462 передчасне спрацювання

Засоби ураження: Повне або часткове спрацювання бойового спорядження боєприпасу після пострілу, переводу підривника в бойове положення до моменту або місця в якому підривник повинен спрацювати, який був визначений налаштуваннями часу, роботою датчика наближення, підвищенням тиску та інш.

Системи підриву боєприпасів: Спрацювання підривника до завершення дії уповільнювача

premature function

Munitions: Complete or partial functioning of a munition payload after launch or emplacement at a moment or place prior to the intended fuze functioning before the intended point of operation of the fuze as foreseen by the time setting, proximity sensor function, pressure rise, etc.

Fuzing systems: A fuze function before completion of the arming delay

5.463 передчасний

Дивись передчасне спрацювання

premature

See premature function

5.464 передчасний вибух

Несправність, при якій боєприпас спрацює після затримки, але перед отриманням визначеного імпульсу від цілі або відповідної команди

early burst

A malfunction in which the munition functions after the arming delay but before sensing the designed functional stimulus from either target or command

5.465 переміщення

Будь-яка форма локального переміщення майна (на відміну від транспортування) вручну або за допомогою механічних засобів

Примітка.

1. Поняття майна включає сировину, брухт, заготовки та кінцеву продукцію
2. Переміщення включає перевезення до, через і з виробничих цехів; на складах і сховищах; у районах прийому та доставки, а також перевезення до бойових та інших підрозділів і всередині них

5.466 перерваний вогневий ланцюг

Вогневий ланцюг, у якому є хоча б один фізичний переривач

5.467 переривач

Фізичний бар'єр, який запобігає передачі функціональної енергії

5.468 перероблення

Утилізація: Відновлення частин або компонентів боєприпасів у такому ж, модифікованому або модернізованому вигляді, для інших військових або цивільних потреб

5.469 перехід від вибуху до детонації

Затриманий перехід від нестабільної реакції до детонації

5.470 перехід від нормального горіння до детонації

Явище перетворення швидкого згоряння на детонацію

5.471 перехід від удару до детонації

Явище перетворення механічного удару на детонацію

5.472 перешкода

Природний наземний об'єкт, штучний насип, траверза або стіна, які встановлені для зберігання і можуть запобігати перекиданням вибуху від одного штабелю з вибуховими речовинами до іншого, хоча у процесі перекидання це загородження може бути зруйноване

5.473 період очікування

Період використання технічного ресурсу, що виражається у днях та є проміжком часу, впродовж якого елемент може бути підданий умовам, які не відповідають нормальним умовам зберігання, перед використанням за призначенням або для навчання

Примітка. Прикладами є озброєння, яке було

handling

Any form of localized movement of materiel (as distinct from transportation) either by purely manual means or with the assistance of mechanical aids

Note.

1. Materiel includes raw, scrap, semi-finished and finished materiel
2. Movement includes movement to, through and from production processes; in warehouses and storage; in receiving and shipping areas, and to, and within, combat and other units

interrupted explosive train

An explosive train in which there is at least one physical interruption

interrupter

A physical barrier that prevents the transfer of the functioning energy

conversion

Disposal: The reclamation of the units or components of a munition for alternative military or non-military uses in the same, modified, or amended form

explosion-to-detonation transition; XDT

A delayed transition of an unstable violent reaction into detonation

deflagration to detonation transition; DDT

Phenomenon of the transformation of a deflagration into a detonation

shock-to-detonation transition; SDT

Phenomenon of the transformation of a mechanical shock into a detonation

barricade

A natural ground feature, artificial mound, traverse or wall which for storage purposes is capable of preventing the direct communications of explosion from one quantity of explosives to another although it may be destroyed in the process

standby life

Element of the operational life, normally expressed in days, representing a period of time when an item may be exposed to conditions outside the normal storage conditions prior to being used operationally or for training

Note. Examples include a weapon which has been fitted to a launcher, and a weapon which is removed from storage and held forward ready for use

встановлене на пусковій установці, і озброєння, яке дістається зі сховища та утримується в готовності до застосування

5.474 період утилізації

Період між закінченням терміну експлуатації та утилізацією, у продовж якого боєприпаси вважаються безпечними для зберігання та переміщення

disposal life

Period of time between the end of service life and disposal during which a munition is considered to remain safe for storage and logistic handling

Національний відхил.
стадія “вилучення” виробу [озброєння] [військової техніки] [спеціальної техніки]

Стадія життєвого циклу виробу [озброєння] [військової техніки] [спеціальної техніки], яку починають після припинення його використання (експлуатування) та завершують його ліквідацією.

Примітка. Згідно з загальом стадія «вилучення» виробу ОВТ (retirement stage) складається з двох основних фаз: фази розбирання (disengagement phase) та фази ліквідації (liquidation phase). Планування та визначення вимог до стадії “вилучення” виробу ОВТ здійснюють на попередніх стадіях його життєвого цикл (ДСТУ В 8821-1)

5.475 підвищення міцності

Конструювання боєприпасів: Процес, за допомогою якого боєприпас може бути захищений від потенційно небезпечних впливів довкілля шляхом надання специфічних особливостей його конструкції

hardening

Munitions design: The process by which a munition may be protected against potentially hazardous effects induced by the environment, by including particular features in the design

5.476 підводні боєприпаси

Боєприпаси, які функціонують під водою, і всі пристрої, компоненти та допоміжне обладнання таких боєприпасів

underwater munition

Munition that functions underwater and all devices, components and support equipment of that munition

5.477 підземна ударна хвиля

Контакт енергії вибуху з поверхнею землі, що призводить до руху в ній

ground shock

Coupling of explosive energy with the ground, leading to movement in the ground

5.478 підземне сховище, розташоване на невеликій глибині

Конструкція коробчатого типу, побудована в заглибленні або котловані нижче поверхні, вкрита піском, гравієм або подрібненою гірською породою

shallow-buried storage

Box-type structure built in an excavation or pit below the original surface, covered with loose sand, gravel or crushed rock material

5.479 підземне сховище¹

Зберігання боєприпасів в окремих камерах або складських приміщеннях, розташованих нижче рівня поверхні

buried storage

Storage in chambers or magazines below surface level

Note. In case of an accidental explosion at the storage site, the

Примітка. У разі випадкового вибуху у сховищі, небезпека від розкидання частин, які розлітаються з високою швидкістю під малим кутом, значно зменшується. Інші небезпечні впливи подібні до впливів при зберіганні в наземних приміщеннях, але поступово зменшуються по мірі збільшення товщини покриття

hazard of low-angle, high velocity projections is reduced significantly. The other hazardous effects are similar to those in aboveground storage, but are gradually reduced as the cover is increased

5.480 підземне сховище²

Печера, розкопана у твердій породі з метою зберігання боєприпасів та вибухівки

underground storage

Cavern excavated into solid rock, for the purpose of storing ammunition and explosives

5.481 підземний трубопровід

Трубопровід для ПММ, газу, води і т.д. із покриттям ґрунту товщиною не менше 1,2 м або бетону 10 см

underground pipeline

Pipeline for POL, gas, water etc., with a cover of at least 1.2 m earth or 10 cm concrete

5.482 підземні резервуари для зберігання паливно-мастильних матеріалів

Резервуар для паливно-мастильних матеріалів із мінімальною товщиною покриття 1,2 м ґрунту або 10 см бетону

underground petrols, oils, lubricants tank

Petrols, oils, lubricants tank with a minimum cover of 1.2 m earth or 10 cm of concrete

5.483 підкаліберні боєприпаси

Боєприпаси меншого калібру, сконструйовані для здійснення пострілу зі зброї більшого калібру за допомогою ведучого кільця або адаптера

sub-calibre

A smaller sized munition designed to be launched from a larger weapon by using a sabot or adapter

5.484 підклас зберігання

Визначення окремих небезпек, які слід очікувати у випадку надзвичайної ситуації для боєприпасів підкласу небезпеки 1.2 та 1.3 під час їх зберігання

storage subdivision; SsD

Indication of the unique hazards to be expected in the event of an accident for munition hazard divisions 1.2 and 1.3 for storing

Примітка. Підклас зберігання 1.2.1 дають уламки помірного діапазону розльоту, Підклас зберігання 1.2.2 дають уламки зі значним діапазоном розльоту, Підклас зберігання 1.2.3, який має власний унікальний набір нормативних відстаней, застосовується до боєприпасів, які мають найбільш швидку реакцію вибуху при випробуванні відповідно до STANAG 4396 і реакцію горіння при ударі кулі, повільному нагріванні та взаємодії з рідким паливом/зовнішнім вогнем відповідно до STANAGs 4241, 4382 та 4240. Підклас зберігання 1.3.1 застосовується до більш небезпечних порохових зарядів, Підклас зберігання 1.3.2 – до менш небезпечних виробів та речовин

Note. SsD 1.2.1 give fragments with a considerable range; SsD 1.2.2 give fragments of moderate range; SsD 1.2.3, with its own unique set of quantity distances, is applicable to munitions that exhibit at most an explosion reaction in sympathetic reaction testing as per STANAG 4396 and a burning reaction in bullet impact, slow heating, and liquid fuel / external fire testing as per STANAGs 4241, 4382 and 4240, respectively. SsD 1.3.1 more hazardous propellant explosives; SsD 1.3.2 and the less hazardous items and substances

5.485 підклас небезпеки

Визначення типу небезпеки, якої слід очікувати у випадку надзвичайної ситуації

hazard division; HD

Indication of the type of hazard to be expected in the event of an accident

Примітка. Існує шість підкласів небезпеки: небезпека масового вибуху (підклас 1.1), небезпека розкидання уламків (підклас 1.2), небезпека загоряння та виділення значної кількості тепла (підклас 1.3), незначна небезпека у разі займання або ініціювання під час транспортування (підклас 1.4), нечутливі речовини з небезпекою масового вибуху (підклас 1.5) та нечутливі вироби, які не мають небезпеки масового вибуху (підклас 1.6)

Note. There are six types of hazard: blast (Division 1.1), projection effects (Division 1.2), fire and radiant heat (Division 1.3), no significant hazard (Division 1.4), very insensitive substances with a mass explosion hazard (Division 1.5) and extremely insensitive articles which do not have a mass explosion hazard (Division 1.6)

5.486 підривання

Знищення конструкцій, споруд чи ОВТ за допомогою застосування вогню, води, вибухових речовин, механічних чи інших засобів

demolition

The destruction of structures, facilities or materiel by the use of fire, water, explosives, mechanical or other means

5.487 підривна машинка¹

Пристрій, призначений для подання електричного струму в ланцюзі після дій користувача з метою ініціювання вибухового заряду або зарядів

exploder

A device assigned to generate an electric current in a firing circuit after deliberate action by the user in order to initiate an explosive charge or charges

5.488 підривна машинка²

Інколи використовується як синонім до підривної машинки

blasting machine

Sometimes synonymously used for exploder

5.489 підривний заряд

Вибуховий заряд, призначений для руйнування озброєння і військової техніки, конструкцій або установок за допомогою таких наслідків дії вибуху, як вибухова хвиля, розпад на уламки, перфорація або розривання

demolition charge

An explosive charge designed to destroy materiel, structures or installations, by means of explosive effects such as blast, fragmentation, perforation or cutting

5.490 підривник

Пристрій якій відповідає за безпе́чність та в подальшому за підлив бойового спорядження боєприпасу

fuze

A device that provides the safety and then the functioning of a munition's payload

Національний відхил.

підри́вник

Пристосування для вибуху боєприпасів після пострілу на заданій дальності в повітрі або після удару об перешкоду [10]

5.491 підри́вник із механізмом кільцевого зведення

Підри́вник з установкою на вибух у визначений час, в якому головна частина снаряду або частина, підключена до механізму відліку часу, обертається навколо нерухомого корпусу

ring set fuze

A time fuze where the ogive or part connected to the timing release mechanism rotates about the stationary body

5.492 підри́вник миттєвої дії

Дивись підри́вник ударної дії

direct action fuze

See impact action fuze

5.493 підри́вник ударної дії¹

Підри́вник, який розташований у носовій частині боєприпасу та спрацьовує від удару

point detonating fuze

Fuze located in the nose of a projectile, designed to function as a result of impact

5.494 підри́вник ударної дії²

Підри́вник, що спроектований для ініціювання вибуху внаслідок ударного впливу

impact action fuze

A fuze designed to be initiated by the stimulus of impact

- 5.495 підрозділи охорони**
Організації відповідальні за захист від шпигунства, саботажу, диверсії, тероризму та пошкодженню, а також недопущенню втрат або несанкціонованого витоку
- 5.496 підсистема**
Основний елемент системи, який виконує одну або кілька визначених функцій при загальному функціонуванні всієї системи
- 5.497 підсистема підриву**
Один або декілька засобів підриву та комплектуючих, що призначені для виконання однієї або декількох визначених функцій у підривній системі
- 5.498 підтвердження результатів випробувань**
Прийняття результатів випробування відповідно до плану проведення випробування та придатності до досягнення цілей випробування
- 5.499 піропатрон**
Невеликий електровибуховий пристрій призначений для швидкого виділення газу з метою приведення в дію механічного пристрою або для запалювання піротехніки
- 5.500 піротехнічна суміш**
Енергетичний матеріал, що призначений для створення ефекту тепла, світла, звуку, затримки, газу або диму або їх поєднання в результаті недетонаційних, самопідтримуваних, екзотермічних хімічних реакцій
- 5.501 піротехнічний ланцюг**
Вогневий ланцюг, який починається з запалювача і закінчується піротехнічним або рушійним основним зарядом
- 5.502 піротехнічний склад**
Суміш хімічних речовин, які зазнають енергетичні хімічні реакції з контрольованою швидкістю та призначені для спрацювання на вимогу та у різних поєднаннях, із певними затримками часу або для видачі визначеної кількості тепла, шуму, диму, світла або інфрачервоного випромінювання або ініціювання реакції горіння подібні таким які використовуються в засобах запалення
- Примітка.**
1. Піротехнічний склад металеві та бризантні
- security²**
The organizations responsible for protecting against espionage, sabotage, subversion and terrorism, as well as against loss or unauthorized disclosure
- sub-system**
A major subdivision of a system that performs one or more specified functions in the overall functioning of that system
- demolition sub-system**
A device or a series of connected demolition stores and demolition accessories, designed to perform one or more specific functions within a demolition system
- test validation**
Acceptance of the execution of the test in accordance with the test plan and the suitability to satisfy the test objectives
- squib**
A small electro-explosive device for producing a rapid evolution of gas to power a mechanical device or for igniting a pyrotechnic
- pyrotechnic substance**
Energetic material designed to produce an effect of heat, light, sound, delay, gas or smoke or a combination of these as result of non-detonative, self-sustaining, exothermic, chemical reactions
- pyrotechnic train**
An explosive train beginning with the igniter and terminating in a pyrotechnic or propulsive main charge
- pyrotechnic composition**
A mixture of chemicals which, when ignited, undergoes an energetic chemical reaction at a controlled rate intended to produce on demand and in various combinations, specific time delays or quantities of heat, noise, smoke, light, or infrared radiation or to initiate burning reactions such as in igniters
- Note.**
1. Pyrotechnics do not include propellants and high explosives
2. In most of their applications, pyrotechnic compositions are required not to undergo a deflagration-to-detonation transition

вибухові речовини

2. У більшості випадків застосувань піротехнічні складові не повинні переходити від швидкого згоряння до детонації

5.503 піротехнічний уповільнювач

Піротехнічний пристрій, що доданий до системи пуску, який передає полум'я для запалювання після попередньо визначеної затримки

pyrotechnic delay

A pyrotechnic device added to a firing system which transmits the ignition flame after a predetermined delay

5.504 піроудар

Сильний механічний перехідний процес, що складається з високочастотних вибухових хвиль у середовищі, яке було утворене в результаті вибуху

pyroshock

A severe mechanical transient, consisting of high frequency high-magnitude stress waves, in a structure caused by an explosive event

Примітка.

1. Піроудар у ближній зоні: частоти до 10 кГц і вище. Піроудар у віддаленій зоні: частоти до 10 кГц
2. Піроудар не обов'язково пов'язаний із подією піротехнічного характеру

Note.

1. Near field pyroshock: frequencies up to 10 kHz and higher. Far field pyroshock: frequencies up to 10 kHz
2. A pyroshock is not necessarily associated with a pyrotechnic event

5.505 план безпечного зберігання

Карта або креслення зони дії вибухових речовин, що наочно показує відповідність внутрішніх та зовнішніх нормативних відстаней

safety site plan

A map or drawing of an explosives area that graphically demonstrates compliance with both interior and exterior quantity distance requirements

Примітка. План місць зберігання затверджується органами з питань безпеки як збройних сил НАТО, так і приймаючої країни перед будівництвом нових об'єктів або запланованим збільшенням ліцензій на вибухові речовини в існуючому районі зберігання вибухових речовин

Note. A site plan is approved by safety authorities of both NATO force and host country prior to construction of new facilities or planned increase of the explosives licenses in an existing explosives area

5.506 план проведення випробувань

Планувальний документ, який визначає докладні вимоги, критерії, основні методології, відповідальність, планування тестування та оцінку системи

test plan

A plan that establishes detailed requirements, criteria, general methodology, responsibilities, and general planning for test and evaluation of a system

5.507 пластична вибухова речовина

Вибухова речовина яка є еластичною за нормальних температур використання

plastic explosive

Explosive which is malleable at normal temperatures

Національний відхил.

пластична вибухова речовина

Вибухова речовина високов'язкої структури, здатна легко деформуватися при незначних навантаженнях і повністю заповнювати зарядні порожнини [16]

5.508 платформа озброєння

Збройні комплекси: Підсистема зброї, потрібна для ведення вогню боєприпасами

platform

Weapon system: The sub-structure of the weapon needed for its firing

5.509 побічні втрати

Випадкові бойові втрати, пошкодження та/або руйнування під час проведення військових операцій

collateral damage

Inadvertent casualties, damage and/or destruction caused by military operations

5.510	повільне детонування від перегріву Механізм реакції який виникає в <u>боєприпасі</u> в результаті повільного нагрівання	slow cook-off The reaction mechanism which occurs in a munition as a result of a slow heating stimulus
5.511	повільне нагрівання Тривалий вплив теплової енергії низької інтенсивності на <u>боєприпаси</u>	slow heating The continuous application of thermal energy to a munition at low intensity
5.512	повітряна ударна хвиля <u>Ударна хвиля</u> яка виникла в повітрі або звуковий <u>імпульс</u> , який утворюється при <u>вибуху</u> Національний відхил. ударно-повітряна хвиля Хвиля стиснутого повітря, яка розповсюджується від місця вибуху з надзвуковою швидкістю, на передньому фронті якої миттєво змінюються всі термодинамічні параметри середовище: тиск, щільність, температура [16]	air blast The airborne <u>shock wave</u> or acoustic transient generated by an explosion
5.513	повітряний вибух Підриг бомби або <u>снаряду</u> над поверхнею у відмінності від <u>вибуху</u> при контакті з поверхнею або після проникнення до її глибини	airburst An explosion of a bomb or projectile above the surface as distinguished from an explosion on contact with the surface or after penetration
5.514	повторне використання <u>Розснарядження</u> <u>боєприпасів</u> : Використання матеріалів, що вилучені із <u>боєприпасів</u> , при виготовленні інших виробів	recycling Demilitarization of munitions: The use in a different item of materials recovered from a munition
5.515	подія Визначене або невизначене настання певних обставин Примітка. 1. <u>Подія</u> може включати один або декілька випадків 2. Вірогідність настання події можна оцінити для певного періоду часу	event Certain or uncertain occurrence of a particular set of circumstances Note. 1. The event can be a single occurrence or a series of occurrences 2. The probability associated with the event can be estimated for a given period of time
5.516	позитивний імпульс Значення, що розраховане інтегруванням позитивної фази кривої залежності <u>тиску</u> від часу	positive impulse The value calculated by the integration of the positive phase of the pressure time history curve
5.517	покриття Твердий ґрунт, що розташований між стелею або стіною підземної камери та найближчою зовнішньою поверхнею Примітка. Це визначення застосовується до суцільного <u>покриття</u> . Якщо через <u>покриття</u> проходять тунелі, галереї або воно містить порожнини, потрібно звернутися по консультацію до фахівця	cover The solid ground situated between the ceiling or wall of an underground chamber and the nearest exterior surface Note. This definition applies to continuous cover. If the cover contains tunnels, passages or significant cavities, specialist advice should be sought

5.518 польове сховище

Сукупність польових модулів для зберігання, що містить максимум 200 т ваги брутто боєприпасів та вибухових речовин

Примітка. Вага брутто повинна бути обмежена максимум до 40 т, якщо польові модулі для зберігання містять понад 50% чистого вмісту вибухових речовин брутто

field storage site

A group of field stack modules containing a maximum of 200 t gross weight of ammunition and explosives

Note. The gross weight should be limited to 40 t maximum when the field stack modules contain more than 50% net explosives quantity (NEQ) of the gross weight

5.519 польовий модуль для зберігання

Місце для зберігання в польових умовах, у якому розміщуються приблизно 10 т ваги брутто боєприпасів та вибухових речовин

field stack module

A field storage site containing approximately 10 t gross weight of ammunition and explosives

5.520 польовий пункт зберігання

Сукупність польових сховищ, що містять максимум 5 000 т ваги брутто боєприпасів та вибухових речовин

field storage area

A group of field storage sites containing a maximum of 5 000 t gross weight of ammunition and explosives

5.521 помірне згоряння

Згоряння, яке проходить повільно і з помірним радіусом полум'я порівняно зі згорянням на звичайному комерційному складі, і під час якого деякі елементи можуть бути відкинуті на невелику відстань

moderate fire

A fire comparable with that involving an ordinary commercial warehouse, which burns comparatively slowly and with a moderate flame radius, and from which some items may be thrown out for a short distance

5.522 попереджувальна табличка

Збільшена ромбовидна етикетка, яка наклеюється на зовнішню поверхню транспортного засобу для позначення основного класу і підкласу ООН і для попередження про те, що цей транспортний засіб перевозить небезпечні вантажі

placard

Enlarged diamond-shaped label which is affixed to the exterior surface of a CTU, assigning the primary and subsidiary UN class, to provide warning that the unit contains dangerous goods

5.523 попередня обробка

Приведення дослідного зразку боєприпасу до певної температури у продовж певного періоду часу, який визначається за допомогою оцінки небезпек та загроз перед проведенням випробувань нечутливих боєприпасів

preconditioning

The action of conditioning an ammunition test item to a specific temperature for a specific period of time as determined by the threat hazard assessment (THA) prior to conducting insensitive munition testing

5.524 порівняльний ризик

Вираження ризиків, пов'язаних із двома (або більше) діями, що ведуть до однієї мети; може бути виражений кількісно (співвідношення 1,5) або якісно (один ризик більший за інший)

comparative risk

Expression of the risks associated with two (or more) actions leading to the same goal; it may be expressed quantitatively (a ratio of 1.5) or qualitatively (one risk greater than another risk)

Будь-яке порівняння між ризиками від двох або більше небезпек проводиться з урахуванням загального масштабу

Any comparison among the risks of two or more hazards with respect to a common scale

5.525 поріг спрацювання

Мінімальне значення стимулюючого імпульсу, який за певних умов може призвести до початку роботи пристрою чи компонента із заявленою ймовірністю та рівнем достовірності

all-function level

The minimum value of a stimulus which, under specified conditions, is predicted to cause a device or component to function, with a stated probability and confidence level

5.526 поріг чутливості вибухової речовини

Дивись рівень чутливості вибухової речовини

all-fire threshold

See all-fire level

5.527 порогове значення незагоряння

Значення імпульсу, який, за певних умов, із заявленою ймовірністю не призведе до підриву вибухівки або вибухонебезпечної складової. Рівень, при якому існує 0,1% ймовірності підриву при нижній межі рівня достовірності 95%

no-fire threshold

The value of a stimulus which, under specified conditions, is predicted not to cause an explosive or an explosive component to function, with a stated probability. The level at which there is a 0.1 % probability of fire at the 95 % lower single sided confidence limit

Примітка.

1. Це значення статистично виражається як найнижчий рівень стимулюючого імпульсу (напр., енергія, імпульс, висота падіння), при якому ймовірність невідризу вибухової речовини є досить високою (напр., $1-10^{-2}$) при визначеному рівні достовірності (напр., 95 %, односторонній напрямок, нижній рівень достовірності)

Note.

1. This value is statistically expressed as the highest level of the functional stimulus (e.g., energy, impulse, drop height) at which the probability of not firing is at a sufficiently high level (e.g., $1-10^{-2}$) at a specified level of confidence (e.g., 95%, 1-sided lower level)

2. Рівень нечутливості є функцією типу стимулюючого імпульсу

2. The no-fire level is a function of the type of stimulus

5.528 порогове значення неспрацювання

Значення імпульсу, який, за певних умов, передбачено не призводить до функціонування пристрою чи компонента із заявленою ймовірністю

no-function threshold

The value of a stimulus which, under specified conditions, is predicted not to cause a device or a component to function, with a stated probability

5.529 порох

Вторинна вибухова речовина, при використанні якої за призначенням проходить реакція швидкого згоряння, а не детонації

deflagrating explosive

Secondary explosive which reacts by deflagration rather than detonation when used in its intended role

5.530 порядок проведення випробувань

Загальне визначення: Серія тестів як частина процесу або програми випробувань, які послідовно проводяться для окремого зразка виробу

test sequence

General: Series of tests as a part of a trial or a test program, executed sequentially on a test specimen

Випробування дії електромагнітного імпульсу: Послідовність імпульсів, що випромінюються або вводяться шляхом інжекції об'ємного струму або подаються за допомогою діагностичних електродів для окремої конфігурації (електричної та геометричної) боєприпасу, комплексу озброєння чи обладнання

EMP testing: A series of pulses, radiated or injected by bulk current injection or applied by voltage probes for a given configuration (electrical and geometrical) of the munition or the weapon system or the equipment

5.531 постійна часу нагріву

Електровибухові пристрої: Час, за який провідниковий місток, плівка або струмопровідний склад досягає 63% температури рівноваги, після подання на клеми електровибухового пристрою заданого постійного струму

thermal time constant

Electro-explosive devices: The time the bridgewire, the film or the conductive composition takes to reach 63% of the equilibrium temperature when a specified constant power is applied to the terminals of the electro-explosive device.

5.532 постріл

Усі складові боєприпасу, потрібні для його запуску або вистрілювання

round

All the parts that make up the ammunition necessary in firing one shot

5.533 потужність вибуху

Енергія, яка вивільнюється в результаті ядерного вибуху

yield of event

Energy released by a nuclear explosion

5.534 потяг військового призначення для перевезення вантажів

Потяг, що складається виключно з вагонів, завантажених боєприпасами та/або вибуховими речовинами, яким присвоєно «Міжнародний ідентифікаційний код» відповідно до АМОВР-4

military train carrying ammunition

A train composed exclusively of wagons loaded with ammunition and/or explosives to which has been allocated an "International Identification Code" in accordance with AmovP-4

Note. A military train may also have carriage or wagons for escorts

Примітка. Потяг військового призначення може також мати вагон або вагони для супроводу/конвою

**Національний відхил.
військовий поїзд**

Поїзд, що має у своєму складі 10 і більше вагонів, зайнятих військовим ешелоном (ешелонами) та/або військовим транспортом, або меншу кількість таких вагонів з окремим локомотивом [8]

5.535 початкова швидкість

Швидкість снаряда в момент коли його донна частина виходить з дульної частини ствола(включаючи будь-яке дульне гальмо-компенсатор або подібні встановлені пристрої

muzzle velocity; MV

The velocity of the projectile when the back end of the projectile exits the muzzle of the barrel, including any muzzle brake or similar devices, if fitted

5.536 поширення

Передача реакції між вибуховими речовинами або боєприпасами

Лінійна передача енергії хвиль

propagation

Transfer of a reaction between explosives or munitions

Transfer of a form of wave energy along a path

5.537 приведення в дію

Міни: Керування системою пуску за допомогою однієї або декількох операцій таким чином, що виконуються всі вимоги алгоритму для проведення стрільби або для пристрілки

actuate

To operate a firing mechanism by an influence or a series of influences in such a way that all the requirements of the mechanism for firing or for registering a target count are met

5.538 приводний механізм

Механізм, який видає зусилля, потрібне для зміщення керованої поверхні або іншого елемента управління

actuator

A mechanism that furnishes the force required to displace a control surface or other control element

- 5.539 придатність до експлуатації**
Дивись безпечність і придатність до експлуатації
suitability for service
See safety and suitability for service
- 5.540 прийнятий на озброєння**
Озброєння і військова техніка: Зразок, який був схвалений уповноваженим органом для використання у військових цілях на основі результатів випробувань та оцінок відповідно до оприлюднених публікацій та угод НАТО
approved design
Materiel: A design that has been admitted for military use by the accredited authority, based on the results of the tests and assessments in accordance with promulgated NATO publications and agreements
Note. The approved design is completely defined by a government approved data package, consisting of: the material specifications, the product and component drawings and specifications, the acceptance criteria and the users' instructions
- 5.541 прийнятна реакція**
Реакція, потрібна для досягнення боєприпасами вимог до нечутливих боєприпасів
acceptable response
The response required to meet the munition insensitive munition requirement
- 5.542 прийнятний рівень ризику**
Заздалегідь визначений критерій або стандарт для обмеження максимального рівня ризiku
acceptable risk
A predetermined criterion or standard for maximum risk ceiling
- 5.543 прийнятні характеристики**
Властивість озброєння та військової техніки виконувати свої основні функції відповідно до вимог нормативних документів
acceptable performance
The ability of materiel to perform its prime functions as stated in the requirements documents
- 5.544 прилад для випробування електровибухового пристрою**
Випробування електровибухового пристрою : Інертний електровибуховий пристрій, який має датчики, що контактують або перебувають у безпосередній близькості до містка детонатора, або матеріал із подібними електричними характеристиками для вимірювання випромінюваної теплової енергії або індуктивну потужність
instrumented electro-explosive device
EED tests: An inert electro-explosive device (EED) which has sensors in contact or close proximity to the bridge wire (BW) or electrically representative material (ERM) to measure the thermal energy or power induced
Note. This instrumentation is designed so that it shall not change the radio frequency impedance of the EED, both in pin-to-pin and pin-to-case modes
- 5.545 принципи розробки**
Основні правила, яких слід дотримуватися у процесі визначення та вирішення проблем, пов'язаних зі створенням продукції
design principles
The fundamental rules to be adhered to in the process of recognition and problem solving associated with the creation of a product

5.546 природнє середовище

Умови, яким може піддаватися боєприпас або вибухова речовина у продовж свого життєвого циклу, не враховуючи умов, спричинених втручанням людини

natural environment

The conditions to which a munition or explosive may be exposed during its life cycle, not including those from human intervention

5.547 прискорені кліматичні випробування

Піддання озброєння та військової техніки в лабораторних умовах впливам довкілля більш жорстким від, отриманих в реальних умовах експлуатації; і за яких відбуватиметься таке ж погіршення характеристик, яке очікується у продовж усього життєвого циклу

accelerated life testing

Exposure of materiel under laboratory conditions to environmental stresses which are more severe than those experienced in service life and which are expected to reproduce the same degradation as those which are expected during the life cycle of the materiel

Примітка. Для проведення прискорених кліматичних випробувань часто застосовуються шаблони для обчислення інтенсивності випробувань (напр., Арреніус, Вейбулл, Мі)

Note. Models are often used to calculate special test severities for accelerated life testing (e.g., Arrhenius, Weibull, Mie)

5.548 пристрій Клотца

Пристрій, розміщений у підземному сховищі для запобігання впливу вибуху у камері зберігання шляхом блокування входу

Klotz device

Device in underground storage to contain explosive effects in storage chamber by blocking entrance

5.549 пристрої для уповільнення зведення

Пристрій, встановлений у міну або інший боєприпас розроблений для запобігання його від зведення у продовж заданого часу після встановлення або доставлення

arming delay device

A device fitted to a mine or any autonomous munition designed to prevent it from being armed for a pre-set time after laying or delivery

5.550 причина відмови

Обставини які виникають під час проектування, виготовлення, збирання, монтажу або використання, та призводять до появи відмови

failure cause

The conditions giving rise to a failure, such as the circumstances during design, manufacture, assembly, installation, or use that have lead to the failure

Примітка. Прикладами причин відмови є: ймовірна помилка персоналу, вплив довкілля, старіння, конструктивні характеристики, процедурні недоліки або несправність підсистеми чи її складальної частини або поєднання всіх причин

Note. Examples for failure causes are: probable personnel error, environmental force, ageing, design characteristics, procedural deficiencies, or subsystem or component failure or malfunction, or combinations therefore

5.551 провідниковий склад

Ініціююча струмопровідна суміш, яка використовується в електровибухових пристроях

conducting composition; CC

An initiating composition that is to conduct electricity, used in electro-explosive devices

Примітка. Вибухова суміш стає струмопровідною шляхом змішування з такими провідниковими матеріалами, такими, як графіт або порошкоподібні метали. При проходженні струму утворюється кількість тепла, достатня для запалення вибухової суміші

Note. The explosive mixture is made conductive by intimately mixing with conducting material such as graphite or powdered metals. As the current flows, sufficient heat is generated to ignite the composition

5.552 програма безпечності системи

Поєднані завдання та діяльність з управління безпечністю системи і управління системою, які впроваджені керівниками робіт за проектами розробки і виробництва

system safety program

The combined tasks and activities of system safety management and system engineering implemented by acquisition project managers

5.553 прокладка <u>Інертний</u> матеріал, що використовується для запобігання контакту енергетичного матеріалу з іншими компонентами боєприпасів	liner Inert material used to prevent energetic materials from coming into contact with other components of an ammunition
5.554 проміжна упаковка Внутрішня упаковка для <u>транспортування в бойових умовах</u>	intermediate packaging Inner packaging for tactical transportation
5.555 проміжний заряд¹ Частина вогневого ланцюга: <u>Вибуховий елемент</u> , достатньо чутливий для <u>приведення в дію</u> вибуховою речовиною, яка розміщується перед ним у вогневому ланцюзі, і достатньо потужний, щоб спричинити спрацювання вибухового елемента, який розміщується за ним	booster¹ Part of an explosive train: A high-explosive element sufficiently sensitive so as to be actuated by an upstream explosive element in the explosive train and powerful enough to cause functioning of a subsequent downstream explosive element
5.556 проміжний заряд² <u>Вибуховий елемент</u> , що складається із заряду <u>вибухової речовини</u> із засобом <u>ініціювання</u> або без нього. Застосовується для збільшення ініціюючої потужності <u>детонаторів</u> або детонувального шнура	booster² Explosive article consisting of a charge of detonating explosive with or without means of initiation. It is used to increase the initiating power of detonators or detonating cord
5.557 проміжний склад вибухових матеріалів Будівля на сортувальному майданчику, яка використовується для проміжного <u>зберігання вибухової речовини</u>	service magazine A building in an operating line used for the intermediate storage of explosive materials
5.558 просочування Процес, при якому вибухові речовини проходять крізь отвори, такі, як нарізи для гвинтів, порожнини <u>підричників</u> та інш.	exudation The process through which an energetic material oozes out through opening such as screw threads, fuze cavity, etc
5.559 простір небезпеки Географічний або геометричний об'єм повітряного простору, який може бути небезпечним у разі настання запланованої події або виникнення незапланованої несправності	hazard volume A georgaphical or geometrical volume of air space that is susceptible to a hazard from a planned event or unplanned malfunction
5.560 протикорабельна ракета з гранично малою висотою польоту <u>Керована ракета</u> , призначена для польоту на висоті менш ніж на 15 метрів (50 футів) над поверхнею моря	sea skimmer A missile designed to transit at less than 15 metres (50 feet) above the surface of the sea
5.561 протимінна боротьба Усі методи запобігання або зменшення пошкоджень або <u>небезпеки</u> від мін	mine countermeasures; MCM All methods for preventing or reducing damage or danger from mines
Національний відхил. протимінна діяльність Заходи, що проводяться з метою забезпечення національної безпеки та спрямовані на зменшення соціального, економічного та екологічного впливу	

	вибухонебезпечних предметів на життя та діяльність населення [4]	
5.562	процедура проведення випробувань Дивись <u>метод проведення випробувань</u>	test procedure See test method
5.563	процес від виробництва до застосування Дивись <u>термін служби</u>	manufacture to target sequence; MTS See service life cycle
5.564	процес від виробництва до застосування або утилізації Дивись <u>життєвий цикл</u>	manufacture to target or disposal sequence; MTDS See life cycle
5.565	пуск Необоротний <u>пуск</u> , відстрілювання, викидання або скидання <u>боєприпасів</u>	launch The irreversible discharging, firing, ejecting or releasing of a munition
5.566	пускова енергія Енергія <u>озброєння</u> або комплексів озброєння, що призводить до їх <u>пуску</u> або ведення ними вогню	firing energy Energy available in a munition or a weapon system to cause its firing
5.567	пускова установка Пристрій, призначений для підтримки та фіксації гранати, некерованої або керованої ракети в положенні для <u>пуску</u>	launcher A device designed to support and hold a grenade, rocket or missile in position for firing
5.568	пусковий імпульс <u>Імпульс</u> , який ініціює перший <u>вибуховий елемент</u> у вогневому ланцюзі	firing stimulus A stimulus that will initiate the first explosive element in an explosive train
5.569	пусковий конденсатор Електричне <u>запалювання</u> : Пристрій, що може зберігати електричний заряд, призначений для спрацювання <u>ініціатора(ів)</u> системи підризу або <u>пуску</u>	firing capacitor Electric ignition: A device which can store an electric charge, intended to fire the initiator(s) of a fuzing or firing system
P		
5.570	радіопідричник <u>Підричник</u> , у якому сигнал <u>ініціювання</u> генерується та відбувається дистанційно при приближенні, дистанційно та/або в напряму цілі або пов'язаного з нею природного поля	proximity fuze A fuze wherein primary initiation occurs by remotely sensing the presence, distance, and/or direction of a target or its associated environment by means of a signal generated by the fuze or emitted by the target, or by detecting a disturbance of a natural field surrounding the target
5.571	район зберігання вибухових речовин Район, що використовується для <u>переміщення</u> , переробки та <u>зберігання</u> <u>боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u> Примітка. За відсутності огорожі таким районом вважається площа в радіусі 50 м від будь-якої будівлі або штабелю з вибуховою речовиною	explosives area An area used for the handling, processing and storing of ammunition and explosives Note. Where there is no fence it is taken as being the area within a radius of 50m from any building or stack containing explosives
5.572	район порту Територія, в якій завантаження <u>боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u> на судна або їх вивантаження з суден	harbour area Area in which the loading of ammunition and explosives into or unloading from ships is governed by statutory regulations or by-laws, imposed or

регулюється нормативними чи підзаконними актами, що встановлюються або затверджуються уповноваженим національним органом	approved by the competent national authority
5.573 ракета Саморухомий <u>виріб</u> з можливістю контролювання траєкторії у фінальній фазі, але ні під час початкової фази траєкторії, ні під час балістичної траєкторії	rocket A self-propelled vehicle whose trajectory can possibly be controlled in the final phase of its trajectory, but neither during the initial phase, nor during the ballistic trajectory
5.574 ракета з системою самонаведення <u>Керована ракета</u> з автономною системою самонаведення	self-guided missile Missile with an autonomous guidance system
5.575 ракета з телеметричним обладнанням <u>Керована ракета</u> , яка зазвичай оснащена замість бойової частини телеметричним передавачем з метою запису <u>функціонування</u> ракети в польоті для реєстрації її <u>функціонування</u> модернізації, навчання	telemetry missile A missile fitted with telemeter, usually in place of the warhead, to record missile functions in flight for the purpose of trials, proof or training
5.576 ракетне паливо Речовина або суміш речовин, потрібна для контрольованого <u>горіння</u> в ракетному двигуні, і яка виділяє гарячі гази, що проходять через сопло для прискорення руху <u>боєприпасу</u>	rocket propellant Substance or mixture of substances, required to burn in a controlled manner within a rocket motor producing hot gases which are vented through a nozzle to propel the munition
5.577 реактивна тяга Сумарна сила, яка створюється ракетним двигуном і яка направлена в напрямку руху	thrust The resultant force in the direction of motion, produced by a rocket motor
5.578 реакція Випробування <u>боєприпасів</u> : Встановлена <u>реакція</u> досліджуваного зразка на прикладений <u>імпульс</u> Примітка. 1. Прикладами <u>імпульсів</u> (подразників) є <u>руйнування</u> , <u>детонація</u> , деформація, проникнення, <u>зведення</u> і т.д. 2. Відсутність встановленої реакції називається стійкістю	response Munition testing: An observed reaction of a test specimen to an imparted stimulus Note. 1. Examples for stimuli are fracture, detonation, deformation, penetration, arming, etc. 2. The absence of an observed reaction is referred to as a non-response
5.579 реакція боєприпасів Випробування на <u>безпечність</u> : Результат спрацювання <u>боєприпасу</u> внаслідок дії визначеного <u>імпульсу</u> Примітка. Прикладами реакції <u>боєприпасів</u> є <u>вибух</u> , <u>надлишковий тиск</u> , розкидання осколків та виділення тепла	munition response Safety tests: The result produced by a munition as a consequence of a specified stimulus Note. Examples for munition responses are blast, overpressure, fragment spray and heat
5.580 реакція вибуху <u>Реакція боєприпасів</u> , яка характеризується такими <u>подіями</u> : загоряння та швидке згоряння енергетичного матеріалу, яке	explosion reaction Reaction of ammunition characterised by the following events: ignition and rapid burning of the confined energetic material build up high local

створює високий тиск для сильного розриву утримуючої оболонки; дроблення металевго корпусу (перелом за малої деформації) на великі шматки, які часто розлітаються на великі відстані; розкидання горючого енергетичного матеріалу та матеріалу, який не спрацював; існування небезпеки виникнення пожежі та утворення диму; утворення повітряної ударної хвилі, яка може спричинити пошкодження сусідніх конструкцій; утворення незначних воронки та руйнування (розбивання, розривання, пошкодження) найближчих металевих конструкцій при впливі вибухової хвилі та осколків; створення нижчого тиску під час вибуху ніж при реакції детонації

pressures leading to violent pressure rupturing of the confining structure; metal cases are fragmented (brittle fracture) into large pieces that are often thrown long distances; unreacted and/or burning energetic material is thrown about; fire and smoke hazards will exist; air shocks are produced that can cause damage to nearby structures; the blast and high velocity fragments can cause minor ground craters and damage (breakup, tearing, gouging) to adjacent metal plates; blast pressures are lower than for a detonation reaction

5.581 реакція горіння

Реакція боеприпасів, яка характеризується такими подіями:
позаштатно запалювання та згорання енергетичного матеріалу;
можливість втрачання цілісності гільзи з помірним утворенням горючих газів;
залишення уламків в основному в районі пожежі. Отримання смертельних травм особовим складом, або розльот небезпечних осколків на відстань понад 15 м не передбачається

burning reaction

Reaction of ammunition characterised by the following events: the energetic material ignites and burns non-propulsively; the case may rupture non-violently, allowing mild release of combustion gases; debris stays mainly within the area of the fire and is not expected to cause fatal wounds to personnel or be a hazardous fragment beyond 15 m

5.582 реалістична загроза

Загроза з імовірністю виникнення за певним сценарієм

credible threat

A threat with a probability of occurrence in a specific scenario

5.583 реалістична надзвичайна ситуація

Обґрунтована послідовність незалежних подій, які можуть вплинути на зброю або комплекси озброєння

credible accident

A reasonable sequence of unintended events to which a weapon or weapon system may be exposed

5.584 реалістичне середовище

Середовище або комбінація середовищ, у яких пристрій може зазнати впливу у продовж життєвого циклу

credible environment

An environment or combination of environments that a device may be exposed to during its lifecycle

Примітка. Прикладами є: тиск, температура, вібрація, удар, вологість, електромагнітні поля

Note. Examples are pressure, temperature, vibration, shock, humidity, electromagnetic fields

5.585 реалістичний

Вважається, що існує імовірність виникнення певного явища, яка може бути виражена за допомогою чисел

credible

Believed to have a probability of occurrence that can be expressed in meaningful numerical terms

5.586 режим «контакт-контакт»

Електричні випробування: Штатна робота електровибухового пристрою при якій пусковий струм або розряд проходить через два з'єднання в корпусі електровибухового пристрою

pin-to-pin mode; PTP mode

Electrical tests: The normal manner in which the electro-explosive device will operate with the firing current or discharge flowing through the two connections in the body of the electro-explosive device

5.587 режим «контакт-корпус»

Електричні випробування:

Нештатна робота електровибухового пристрою, коли розряд проходить між одним з контактів і корпусом двоконтактного електровибухового пристрою через вибухонебезпечний вміст боєприпасу

pin-to-case; PTC mode

Electrical tests:

Abnormal function of an electro-explosive device, where discharge occurs between one pin and the case of a two pin electro-explosive device via the explosive filling

Normal function of an electro-explosive device, where the firing current or discharge flows between the pin and the metal surrounding a single-pin electro-explosive device via the explosive filling

Штатна робота електровибухового пристрою, коли пусковий струм або розряд проходить між елементом і металом, що контактує з одноконтактним електровибуховим пристроєм, через вибухонебезпечний вміст боєприпасу

5.588 результати застосування

Наслідки фізичного процесу, хімічної реакції або здійснення пострілу

effect

Consequences of a physical process, chemical reaction or fire

Примітка. Прикладом результату може бути напр., повітряна ударна хвиля, тиск газу, розкидання уламків, вогненна куля, теплове випромінювання та виділення токсичних газів

Note. An effect can take the form of e.g. air blast, gas pressure, debris throw, fireball, thermal radiation and toxic gases

5.589 релейний блок

Підривні системи: Пристрій, що перетворює вихідний сигнал із приймача на імпульс для послідовного або одночасного ініціювання одного або декількох підривних зарядів

relay box

Demolition systems: Device converting the output from the receiver into a pulse to initiate one or more demolition charges either sequentially or concurrently

Примітка. Релейний блок може бути частиною приймача або може бути пов'язаним з ним

Note. A relay box can be a part of the receiver or linked to it

5.590 ризик

Поєднання частоти або ймовірності та наслідків аварії

risk

The combination of the frequency, or probability, and the consequences of a mishap

5.591 рівень безпеки

Показник безпеки пристрою або системи, виражений як вірогідність настання потенційно небезпечної події

degree of safety

A measure of safety of a device or system expressed as a probability of the occurrence of a potentially hazardous event

Примітка. Відповідно до системних вимог, потрібний рівень безпеки може бути обмеженим за тривалістю або застосовуватися у продовж усього терміну експлуатації сховища

Note. According to system requirements, the required degree of safety may be limited in duration or apply throughout the service life of a store

5.592 рівень електростатичного заряду

Експлуатаційне середовище: Електростатичний заряд, який отримує особовий склад або матеріал, який залучений до операцій НАТО

electrostatic charge level

Service environment: The electrostatic charge acquired by personnel or materiel involved in NATO operations

Примітка. Електростатичний заряд Q (Кулон) —

Note. The electrostatic charge Q (Coulomb) is the product of C, the capacitance of the individual or material, and V, the

множення C , ємності окремої одиниці або матеріалу та V , напруги: $Q = CV$. Значення збереженої енергії розраховується за формулою $J = \%CV^2$ (Джоуль)

voltage: $Q = CV$. The energy stored is $J = \%CV^2$ (Joule)

5.593 рівень небезпеки

Дивись ступінь небезпеки

hazard level

See hazard severity

5.594 рівень спрацювання

Рівень функціонального імпульсу, при якому імовірність успішного підриву заряду вибухової речовини оцінюється з визначеним рівнем достовірності (наприклад - 95% для двостороннього напрямку)

firing level

The level of a functional stimulus at which the probability of a successful firing of an explosive charge is estimated with a determined level of confidence (e.g., 95% double sided)

Примітка. Імпульс може бути представлений: електричною, механічною енергією або потужністю в якості співвідношення струм-час; енергією падіння в якості співвідношення маса-висота; ширина повітряного зазору як параметр вибухонебезпечності

Note. The stimulus may be expressed as electrical, mechanical energy or power, like current-time, drop mass-height or gap width as an explosiveness parameter

5.595 рівень стимулюючого імпульсу

Випробування: Значення тестової змінної, яке надається окремому елементу або зразку для проведення випробувань.

stimulus level

Testing: The value of the test variable imparted to an individual item or test unit.

Рівень імпульсу може бути виражений як:

A stimulus level may be expressed as:

- рівень механічної енергії (напр., висота скидання, маса кулі);
- електрична енергія або потужність (наприклад, струм, напруга);
- швидкість зміни енергії або потужності (напр., підвищення тиску); і т.д.

- mechanical energy level (e.g., drop height, mass of bullet);
- electrical energy or power (e.g., current, voltage);
- rate of change of energy or power (e.g., pressure rise); etc.

5.596 рівень чутливості вибухової речовини

Значення імпульсу, який, як передбачається, за певних умов із заявленою ймовірністю діє на вибуховий матеріал або вибуховий компонент і призводить до його активації. Рівень, при якому існує 99,9% імовірності настання події при верхній межі рівня достовірності 95%

all-fire level

The value of a stimulus which, under specified conditions, is predicted to cause an explosive material or an explosive component to function, with a stated probability. The level at which there is a 99.9 % probability of fire at the 95 % upper single sided confidence limit

Примітка.

Note.

1. Це значення статистично виражається як найнижчий рівень стимулюючого імпульсу (напр., енергія, імпульс, висота падіння), при якому імовірність підриву вибухової речовини є досить високою (напр., $1-10^{-2}$ при визначеному рівні впевненості: напр., 95%, односторонній напрямок, нижній рівень достовірності)

1. This value is statistically expressed as the lowest level of the functional stimulus (e.g., energy, impulse, drop height) at which the probability of firing is sufficiently high (e.g., $1-10^{-2}$ at a specified level of confidence: e.g., 95%, 1sided lower level)

2. Рівень чутливості вибухової речовини є функцією типу стимулюючого імпульсу

2. The all-fire level is a function of the type of stimulus

5.597 рідке ракетне паливо

Речовина або суміш, яка потребує регульованої реакції в камері згоряння для створення рушійної сили

liquid propellant

A substance, or mixture of substances, which is required to react in a combustion chamber in a controllable manner in order to generate propulsive force

Примітка. До рідких ракетних палив належать

однокомпонентне ракетне паливо, двокомпонентне ракетне паливо або гібридні речовини, які складаються з рідин і твердих речовин

Note. Liquid propellants include monopropellants, bipropellants or hybrids composed of liquids and solids

5.598 розблокування

Системи підриву боєприпасів: Видалення або вимкнення захисних елементів, які перешкоджають зведенню; таким чином надається дозвіл на подальше зведення

enable

Fuzing systems: To remove or deactivate the safety features which prevent arming, thus permitting arming to occur subsequently

5.599 розгерметизування

Втрата герметичності внаслідок хімічного розпаду або погіршення цілісності конструкції

deconfinement

The loss of confinement due to chemical degradation or loss of structural integrity

5.600 розгортання

Збройні комплекси, боєприпаси: Дії, потрібні для підготовки збройних комплексів до використання

deployment

Weapon systems, munitions: The actions that are required to prepare a weapon system for use

5.601 розкидані боєприпаси

Боєприпаси, що не вибухнули та були розкинуті внаслідок вибуху штабелю після впливу удару

lobbed ammunition

Unexploded ammunition that has been projected from an exploding stack and may explode on impact

5.602 розмінування

Наземні міни: Процес виявлення та/або видалення наземних мін вручну або за допомогою механічних засобів

mine clearance

Land mines: The process of detecting and / or removing land mines by manual or mechanical means

Національний відхил.

розмінування (гуманітарне розмінування)

Комплекс заходів, які проводяться операторами протимінної діяльності з метою ліквідації небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, включаючи нетехнічне та технічне обстеження територій, складення карт, виявлення, знешкодження та (або) знищення вибухонебезпечних предметів, маркування, підготовку документації після розмінування, надання громадам інформації щодо протимінної діяльності та передачу очищеної території [4]

<p>5.603 розпорядчий документ про проведення випробувань Вимоги до особового складу: Задokumentований список вимог щодо порядку проведення випробувань та завдань випробувань</p>	<p>test directive In staff requirements: A documented set of requirements including a requirement to conduct tests and the objectives of the tests</p>
<p>Національний відхил. програма випробувань (ОВТ) Організаційно методичний документ, який установлює об'єкт та мету випробувань, види, послідовність та обсяг здійснюваних експериментів, порядок, умови, місце та терміни виконання випробувань, забезпечення та звітність за них, а також відповідальність за забезпечення та виконання випробувань (Див.також ДСТУ В 8821-1)</p>	
<p>5.604 розрахунковий тиск Дивись <u>крива розрахункового тиску для мінометів</u></p>	<p>design pressure; DP See mortar design pressure curve</p>
<p>5.605 розрахунковий тиск системи Значення розрахункового <u>тиску</u> гармати або розрахункового <u>тиску</u> <u>снаряда</u> (залежно від того, значення якого <u>тиску</u> нижче) для зазначеної системи</p>	<p>system design pressure The value of cannon design pressure or projectile design pressure (whichever is the lower) for a specified system</p>
<p>5.606 розрахунковий тиск снаряду <u>Тиск</u> в зарядній камері, який не повинен бути досягнутий більш ніж для одного <u>пострілу</u> з 1000000 <u>пострілів</u> при екстремальних умовах експлуатації, які визначені у главі А STANAG 4110</p>	<p>projectile design pressure; PDP The chamber pressure which should not be exceeded statistically by more than one round in 1,000,000 rounds under extreme service conditions as defined in Annex A of STANAG 4110</p>
<p>5.607 розтарювання Вивантаження вантажу та матеріалів для його кріплення (амортизаційний матеріал) або інших фіксувальних елементів із контейнера</p>	<p>unstuffing The removal of cargo and cargo bracing materials (dunnage) or other methods of restraint from the container</p>
<p>5.608 руйнування Дивись <u>утилізація</u></p>	<p>destruction See disposal</p>
<p>5.609 рух потоку газів за ударною хвилею Газ позаду фронту ударної хвилі, що рухається з меншими швидкостями потоку, ніж <u>ударна хвиля</u>; позначається за допомогою швидкості частинок</p>	<p>blast wind The gas behind a shock front moving at lower flow velocities than the shock front, termed particle velocities</p>
<p>5.610 рушничний порох Дивись <u>димний порох</u></p>	<p>gun powder See black powder</p>

C

5.611 саботаж

Умисне пошкодження або знищення майна, особливо з метою порушення виробництва товарів або в якості політичного чи військового акту

Дія з наміром пошкодження, втручання або перешкоджання національній обороні країни шляхом навмисного пошкодження чи знищення або спроби пошкодження чи знищення будь-яких засобів національної оборони чи ведення війни, об'єктів чи інфраструктури, включаючи людські та природні ресурси

sabotage

Deliberate damage to or destruction of property, especially in order to disrupt the production of goods or as a political or military act

Act or acts with intent to injure, interfere with, or obstruct the national defence of a country by wilfully injuring or destroying, or attempting to injure or destroy, any national defence or war materiel, premises, or utilities, to include human and natural resources

5.612 самознешкодження

Процес, після якого боєприпас неможливо ініціювати або активувати.

Примітка. Це означає, що після певних подій та певного періоду активація вибухової речовини стає неможливою, коли боєприпас був використаний за призначенням або вже не може функціонувати відповідно до проектного задуму

sterilization

A process that renders a munition permanently incapable of being initiated or activated.

Note. This means that, after specified events and time, activating of energetic materials becomes impossible, when the munition has served its useful purpose or is no longer capable of functioning as designed

5.613 самоліквідація

Автоматичне знищення вибухового заряду в боєприпасах, які не виконали або не можуть виконати призначене завдання

self destruction

Automatic destruction of an explosive charge in a munition that did or will not complete its mission as intended

5.614 свідоцтво про завантаження контейнера

Документ, наданий особами, відповідальними за пакування вантажів, який засвідчує, що завантаження небезпечних вантажів у контейнер або на транспортний засіб було проведено належним чином

container packing certificate; CPC

A document provided by those responsible for packing the goods, certifying that the packing of dangerous goods into a container or vehicle has been properly carried out

5.615 сегрегування

Розділення несумісних вантажів на борту судна або транспортного засобу з міркувань безпеки

segregation

The separation of non-compatible cargo on board of a ship or in a CTU for safety reasons

5.616 середнє значення

У ряді з n вимірювань $y_1, y_2, y_3, \dots, y_n$, значення y , яке міститься в середині, якщо дані вимірювання розташовані в порядку зростання

median

In a set of n measurements $y_1, y_2, y_3, \dots, y_n$, the value of y that falls in the middle when the measurements are arranged in order of magnitude

5.617 середнє значення

Загальна сума значень складових поділена на кількість складових

mean

The total sum of component values divided by the number of components

5.618 середня щільність випромінювання

Електромагнітні поля: Середня інтенсивність електромагнітного випромінювання, виражена у Ватах на квадратний метр ($\text{Вт} \cdot \text{м}^{-2}$)

mean power density

Electromagnetic fields: The mean intensity of electromagnetic radiation expressed in Watts per square metre ($\text{W} \cdot \text{m}^{-2}$).

5.619	середовище поширення електромагнітного випромінювання Інтенсивність, <u>частота</u> та розподіл часу радіочастотного випромінювання в діапазоні від 200 кГц до 40 ГГц у певному місці	electromagnetic radiation environment; EMRE The intensity, frequency and time distribution of the rf radiation in the range 200 kHz to 40 GHz existing at a location
5.620	сертифікат безпеки Документ, що засвідчує правдивість та достовірність окремих ознак <u>безпеки</u>	safety certificate A document attesting to the truth and validity of certain safety attributes
5.621	сила впливу навколишнього середовища Специфічний <u>імпульс</u> , отриманий від <u>довкілля</u> Примітка. Сили впливу <u>довкілля</u> є частиною характеристик <u>довкілля</u>	environmental force A specific stimulus obtained from the environment Note. Environmental forces are the elements of an environmental profile
5.622	система Поєднання робочого обладнання, вузлів, компонентів, деталей чи приладів, включаючи програмне забезпечення та інтерфейси людина/машина, для виконання певних операцій	system A combination of complete operating equipments, assemblies, components, parts or accessories, including software and man/machine interfaces, integrated to perform a specific operational function
5.623	система безпеки Сукупність обладнання, пристроїв і процедур системи безпеки та, пов'язаних із її використанням з метою усунення, контролю або зниження <u>ризиків</u> , які виникають у продовж життєвого циклу <u>системи</u>	safety system The aggregate of safety features and devices of a system and the procedures associated with its use that eliminate, control or mitigate risks from the system throughout its life cycle
5.624	система безпеки підривника Системи підриву <u>боєприпасів</u> : Сукупність пристроїв, що є частинами <u>підривника</u> , призначені для запобігання його зведенню та функціонуванню до досягнення визначених умов <u>пуску</u> та затримки <u>зведення</u> Примітка. Приклади: <u>датчики довкілля</u> , <u>датчики</u> подій при запуску, пристрої з <u>функціонуванням</u> від команд, знімні важливі елементи, логічні схеми, <u>ініціатор</u> або <u>переривач</u> вогневого ланцюга	fuze safety system Fuzing systems: The aggregate of devices included in the fuze to prevent its arming and functioning until a valid launch environment has been sensed and the arming delay has been achieved Note. Examples: environmental sensors, launch event sensors, command functioned devices, removable critical items, logic networks, plus the initiation or explosive train interrupter
5.625	система з особливими вимогами до безпеки <u>Система</u> , у якій <u>відмова</u> може призвести до того, що завдання або функція <u>озброєння</u> можуть бути не виконані або серйозно порушені	mission critical system A system in which a failure can cause the task or operation demanded from the materiel to be abandoned or severely impaired
5.626	система запалювання Керовані і некеровані ракети: Сукупність пристроїв, що беруть участь у керуванні та генеруванні робочого сигналу для того, щоб привести в дію двигун керованої чи некерованої ракети	ignition system Rockets and missiles: The aggregate of devices involved in the control and generation of the operating signal to cause the rocket or missile motor to function

5.627	система ініціювання <u>Система</u> для <u>ініціювання</u> вогневого ланцюга або елементу <u>боєприпасу</u>	initiation system System to initiate an explosive train or component in a munition
5.628	система передачі детонації <u>Вогневий ланцюг</u> у системі <u>пуску</u> системи як частини підривної системи, який проводить <u>детонацію</u> від <u>ініціатора</u> до основних підривних зарядів	detonation relay system In a firing system of a deployed demolition system, the explosive train conducting the detonation from the initiator to the main demolition charges
5.629	система передачі пускового імпульсу У системі <u>пуску</u> задіяної підривної системи — <u>система</u> , що проводить або передає <u>пусковий імпульс</u> від системи управління до системи передачі <u>детонації</u>	firing stimulus relay system In a firing system of a deployed demolition system, the system conducting or transmitting the firing stimulus from the firing control system to the detonation relay system
5.630	система підриву Пристрій або серія підключених пристроїв, які містять вибухові та не вибухові матеріали, і потрібні для досягнення відповідності вимог до підриву	demolition system A device or series of connected devices containing the explosive and non-explosive materials necessary to meet a demolition requirement
5.631	система підриву боєприпасу <u>Система</u> яка відповідає за <u>безпеку</u> , <u>зведення</u> та <u>функціонування</u> бойового спорядження <u>боєприпасу</u>	fuzing system A safety, arming and functioning system that controls the functioning of the munition's payload
5.632	система пожежної сигналізації Автоматизована <u>система</u> , яка здатна виявляти та повідомляти про пожежу, що зайнялася або вже розгорілася	fire detection system An automated system capable of detecting and reporting a developing or already burning fire
5.633	система пожежогасіння Автоматизована <u>система</u> для локалізації або гасіння пожежі, яка зайнялася або розгорілася	fire fighting system An automated system cable of suppressing or extinguishing a developing or already burning fire
5.634	система приведення в дію Системи підриву: <u>Система</u> , що складається з елементів, призначених для спрацювання основного заряду або декількох зарядів Примітка. Таким чином, <u>система приведення в дію</u> підривних зарядів включає систему управління та вибухову мережу. Разом з основними зарядами вони утворюють систему підриву	firing system² Demolition materiel: A system composed of elements designed to fire the main charge or charges Note. A demolition firing system thus comprises the firing control system and the firing circuit. Together with the main charges, it forms the demolition system
5.635	система пуску Системи запуску: Сукупність пристроїв у <u>боєприпасі</u> та пов'язаних із ним комплексів <u>озброєння</u> (включаючи гармату, <u>пускову</u> установку та платформу для запуску <u>боєприпасів</u>), які генерують та здійснюють керування робочим сигналом для <u>приведення в дію</u> металюного заряду або силової установки Примітка. Для керованих і некерованих ракет: <u>система запалювання</u>	firing system¹ Launching systems: The aggregate of devices in a munition and its associated weapon system (including cannon, launcher and munition launch platform), which generate and control the operating signal to cause propelling charge or the propulsion system to function Note. For rockets and missiles: ignition system

5.636 система управління пуском

Обладнання, що використовується для подачі потрібних імпульсів (подразників) для ініціювання вогневого ланцюга системи підризу: електричних, світлових, електромагнітних хвиль, механічних, теплових

Примітка. Приклади: підризна машинка; блок управління пуском з радіопередавачем

firing control system

The equipment used to provide the required stimulus (stimuli) to initiate the explosive train of a demolition system: electricity, light, EMR, mechanical energy, heat

Note. Examples: exploder; firing control box with radio transmitter

5.637 системи озброєння

Сукупність одного або більше виду озброєння з усім взаємопов'язаним обладнанням, матеріальними засобами, сервісним обладнанням, персоналом, засобами доставки та розгортання, якщо вони потрібні для автономності

weapon system

A combination of one or more weapons with all related equipment, materials, services, personnel and means of delivery and deployment, if applicable, required for self-sufficiency

5.638 скидання тиску

Зниження внутрішнього тиску за рахунок випуску газів у проходи, інші камери, галереї та будь-які інші отвори в даху

venting

The reduction of internal pressure due to release of gases into a passageway, other chambers, adits and any aperture in the cover

5.639 складність випробування

Рівень параметрів, на якому потрібно провести окремо взяте випробування

test severity

The level of the test parameters to which the test has to be submitted

5.640 складське приміщення

Огороджена територія, призначена для захисту визначених виробів класу I від пошкодження іншими вантажами під час завантаження та розвантаження та від несприятливих погодних умов під час їх переміщення, а також для запобігання несанкціонованому доступу

magazine

An enclosure designed to protect certain goods of class I from damage by other cargo during loading and unloading and by adverse weather conditions when in transit, and to prevent unauthorized access

Note. A magazine may be fixed or portable structure, a closed freight container or a loadcarrying compartment of a closed vehicle

Примітка. Складське приміщення може бути нерухомою або переносною конструкцією, закритим вантажним контейнером або вантажним відсіком закритого транспортного засобу

5.641 скорострільність

Кількість пострілів зі зброї за хвилину

rate of fire

The number of rounds fired per weapon per minute

5.642 скорочена шкала травм

Шкала рівня травм, коливається від 0 (нуль) — відсутність травми, до 9 (дев'ять) — смертельна травма

abbreviated injury scale; AIS

Scale of injury levels ranging from 0 (zero) - no injury, to 9 (nine) - fatal injury

5.643 снаряд

Об'єкт, який може бути приведений до руху за допомогою сили, прикладеної зі зброї, і який продовжує рух за власною траєкторією завдяки власній кінетичній енергії

projectile

An object capable of being propelled by a force normally from a gun and that follows its trajectory by virtue of its kinetic energy

- 5.644 снаряд, що нерозірвався**
Стандартний боєприпас, який хоч і був ініційований, але не був зведений або який не вибухнув після зведення
- 5.645 сонячна радіація**
Інфрачервоне, видиме та ультрафіолетове сонячне випромінювання
Примітка. Сонячна радіація поза спектральним розподілом енергії на рівні моря зазвичай не вважається фактором, який стосується безпеки боєприпасів
- 5.646 сортувальний майданчик**
Визначена зона на військовій базі, призначена для утримання вантажних автомобілів, залізничних вагонів чи машин, завантажених вибуховою речовиною, у продовж визначених періодів до моменту прийняття вибуховою речовиною на зберігання або їх подальшого транспортування
- 5.647 соціальний ризик**
Взаємозв'язок кількістю осіб серед населення, які потерпають від шкоди визначеного рівня для цього населення, яка була завдана в результаті реалізації визначених небезпек та частотою їх настання
Національний відхил.
соціальний ризик
Імовірність загибелі людей понад певну кількість (або очікувана кількість загиблих) у даному регіоні у продовж року від можливих джерел небезпеки об'єкта підвищеної небезпеки, з урахуванням імовірності їх перебування в зоні ураження [14]
- 5.648 спалювання**
Утилізація: Контрольоване спалювання непотрібного матеріалу для утворення газів і твердих залишків, які не містять горючих матеріалів або вміст таких матеріалів дуже малий
- 5.649 спалювання на відкритому повітрі**
Утилізація: Руйнування матеріалу спалюванням у кар'єрі, покритому шаром бетону, щоб утилізований матеріал не мав контакту з ґрунтом
- 5.650 спорядження**
Наповнення вибуховою речовиною боєприпасу або його компонента
- blind**
A prepared explosive store which, though initiated, has failed to arm as intended or which has failed to explode after being armed
- solar radiation**
The infra-red, visible and ultraviolet radiation from the sun
Note. Solar radiation beyond the spectral energy distribution at sea level is usually not considered to be relevant to munition safety
- holding yard**
A designated area within a military installation where trucks or railwagons or cars loaded with explosives are held for interim periods prior to storage or shipment
- societal risk**
The relationship between frequency and the number of people suffering from a specified level of harm in a given population from the realization of specified hazards
- incineration**
Disposal: The controlled burning of unwanted material to produce gases and solid residues containing little or no combustible material
- open-pit burning**
Disposal: The destruction of material by burning in a pit, often made of concrete, so that the material to be burned is not placed directly on the ground
- charge**
The explosive filling of a munition or a munition component

5.651 спроектований стан безпеки

Стан системи, який забезпечує максимальний рівень безпеки в рамках експлуатаційної, оперативної або логістичної фаз

designed safety state

A system state that provides the maximum degree of safety within the constraints of the administrative, operational or logistic phase

5.652 стабілізатор

Речовина для зупинки або гальмування самокаталітичного розкладання вибухових речовин

stabilizer

A substance which stops or reduces self-catalytic decomposition of explosives

Примітка. Зокрема, стабілізатори додають до металічних зарядів або ракетного палива для запобігання самокаталітичному розкладанні нітроцелюлози, нітрогліцерину та інших нітроефірів

Note. Specifically, stabilizers are added to gun or rocket propellant formulations to prevent the auto-catalyzed decomposition of nitrocellulose, nitroglycerine and other nitrate esters

5.653 стабілізація за допомогою обертання

Обертання здійснюється навколо поздовжньої осі снаряда для забезпечення стабільності під час польоту

spin stabilized

Rotation is imparted about the longitudinal projectile axis to ensure stability in flight

5.654 стабільність

Стан або якість продукції, характеристики якої не змінюються або їх дуже важко змінити

stability

State or quality of a product whose properties do not change or are very difficult to change

5.655 стадія «використання»

Термін використання виробу з моменту його виробництва до зняття з інвентарного обліку, включаючи одну або декілька програм застосування, але не утилізацію або розснарядження

service life cycle

A time-based description of the events and environments an item experiences from manufacture to final expenditures or removal from the operational inventory, to include one or more mission profiles, but not disposal or demilitarization

Примітка. Життєвий цикл включає стадію «використання» та завершальні події життєвого циклу, напр., утилізацію

Note. The life cycle includes the service life cycle and the end-of-life events, e.g. disposal

Національний відхил.

стадія «використання» виробу [озброєння] [військової техніки] [спеціальної техніки]

Стадія життєвого циклу виробу [озброєння] [військової техніки] [спеціальної техніки], яка починається з його активації у визначених умовах застосування та завершується припиненням використання (виведенням з експлуатування)

Примітка 1. Зазвичай стадія «використання» (utilisation stage) виробу ОВТ починається з моменту приймання його кінцевим споживачем від постачальника і є сукупністю процесів (заходів) прийняття та введення його в експлуатування, приведення в установлений ступінь готовності до використання, підтримання встановленого ступеня готовності, з моніторингом технічного стану, ідентифікації та класифікації недоліків, відхилів, дефектів,

відмов та збоїв, складання звітів про них, використання (застосування) за призначенням, зберігання і транспортування, припинення використання (виведення з експлуатування).

Примітка 2. На стадії «використання» можлива модифікація чи модернізація виробу ОВТ (ДСТУ В 8821-1)

5.656 стандарт виробництва продукції

Озброєння та військова техніка, які виготовлені відповідно до технічних норм експлуатації за визначеним та затвердженим проектом та виробничим процесом, а також із вимогами до контролю якості та прийому

Примітка. Озброєння і військова техніка одного проекту можуть виготовлятися відповідно до різних затверджених особливостей виробництва (обробка виробу, оснащення, контроль якості), якщо вони є визначеними

Національний відхил. стандарт на продукцію

Стандарт, який визначає вимоги, що їх має задовільнити продукція (група продукції), щоб забезпечити відповідність призначеності

Примітка 1. Крім вимог щодо відповідності призначеності, стандарт на продукцію може мати безпосередньо або через посилання такі елементи як термінологія, відбирання проб випробування, пакування та маркування, а іноді вимоги щодо оброблення.

Примітка 2. Стандарт на продукцію може бути повним або неповним залежно від того, чи визначає він усі, чи лише частину потрібних вимог. У цьому контексті можна розрізняти такі стандарти як, наприклад, на розміри, на матеріали та на технічне постачання (ДСТУ 1.1)

production build standard

Materiel produced in accordance with the specifications for service use, with both a defined and approved design and production process, and with quality control and acceptance requirements

Note. Materiel of a same design may be produced in accordance with different validated production definitions (product processing, tooling, quality control) if these are unambiguously defined

5.657 стандартне випробування

Поточний загальновизнаний метод оцінки безпечності, функціонування або безвідмовності

standard test

The current, commonly accepted method of evaluating the safety, performance or reliability

Національний відхил. випробування (ОВТ)

Експериментальне визначення кількісних та/чи якісних характеристик властивостей [виробу] [продукції] як наслідок дії на нього під час його функціонування та під час моделювання об'єкта та/чи дій на нього

Примітка 1. Визначення містить

оцінювання та/чи контролювання.

Примітка 2. Випробування класифікують за видами та категоріями випробування згідно з ДСТУ 3021 (ДСТУ В 8821-1)

5.658 стандартне відхилення

Міра розподілу або поширення даних про середнє значення

standard deviation

A measure of the distribution or spread of a data set about the mean

5.659 старіння

Процес продовженого зберігання та експлуатації і прояву наслідків такого продовження

ageing

The process of growing older and showing the effects of increasing age

5.660 статичний тиск

Тиск внаслідок збільшення маси та температури газів усередині конструкції після припинення дії ударної хвилі, спричиненою вибухом

static pressure

The pressure due to the increased mass and temperature of gases inside a structure after shock effects from an explosion have ceased

5.661 стійкі боєприпаси

Боєприпаси та вибухові речовини, які відповідають двом із таких критеріїв:

1. Співвідношення маси вибухової речовини до маси порожнього корпусу менше 1,00
2. Номінальна товщина стінки не менше 10 мм
3. Товщина корпусу (гільзи)/ЧВВР^{1/3} > 0,165 см/кг^{1/3}

Прикладами стійких боєприпасів є патрони калібром 20 мм, 25 мм і 30 мм, фугасні бомби та артилерійські снаряди

robust ammunition

Ammunition and explosives that meet two of the following criteria:

1. Have a ratio of the explosive weight to empty case weight less than 1.00
2. Have a nominal wall thickness of at least 10 mm
3. Have a case thickness/NEQ^{1/3} > 0.165 cm/kg^{1/3}

Examples of robust ammunition include 20 mm, 25 mm and 30 mm cartridges, GP bombs and artillery projectiles

5.662 стійкість до відмов

Здатність приладу або системи після відмови продовжувати роботу (відмовобезпечність) або підтримувати рівень безпеки (відмовостійкість)

failure tolerance

Capability of a device or system, following a failure, to continue the mission (fail-operational) or to maintain safety (fail-safe)

5.663 струмінь

Функціонування кумулятивного заряду (заряду направленої дії): Частина зі щільного матеріалу, зазвичай, металева, циліндричної форми, розтягнута, текуча, тверда або з вмістом частинок, яка рухається з великою швидкістю з вкладної внутрішньої воронки заряду направленої дії, який спрацював

jet

Functioning of a shaped (hollow) charge: Dense material part, generally metallic, cylindrical, stretched, fluid, solid or in particles, moving with high velocity, coming from the liner of a hollow charge which functioned

Note. The jet causes the main part of the hollow charge effects

Примітка. Струмінь спричиняє основну частину ефектів заряду направленої дії

5.664 ступінь зчеплення

Міцність адгезії спорядженої вибухової речовини до її оболонки

bonding

The strength of the adhesion of an explosive filling to its receptacle

Примітка. Наприклад, міцність адгезії на межі металю заряду/ізолятора/ корпусу в ракетному двигуні

Note. For example, the adhesion strength at the propellant/insulator/case interface in a rocket motor

5.665	ступінь небезпеки Ступінь наслідків, які може спричинити <u>небезпека</u>	hazard severity The extent of the consequences which could be caused by a hazard
5.666	суббоєприпаси <u>Боєприпаси</u> , які для виконання своєї задачі відокремлюються від основного <u>боєприпасу</u>	sub-munition A munition that, to perform its task, separates from a parent munition
5.667	суднова баржа Окреме несамохідне судно, спеціально спроектоване та обладнане для підйому в завантаженому стані та знаходження на борту судна-перевізника або баржевізу	shipborne barge An independent, non-self-propelled vessel, specially designed and equipped to be lifted in a loaded condition and stowed aboard a barge-carrying ship or barge feet vessel
5.668	сукупність головних підричників <u>Підричники</u> , які можуть використовуватися для одного й того ж <u>снаряду</u> , напр., <u>підричник ударної дії</u> , <u>механічна дистанційна трубка</u> , <u>радіопідричник</u>	family of nose fuzes Fuzes that are interchangeable with the same projectile, e.g., point detonating, mechanical-time, proximity
5.669	суміжні боєприпаси Випробування <u>боєприпасів</u> : <u>Боєприпаси</u> , які перебувають у безпосередній близькості від дослідного зразка	adjacent munition Munition testing: A munition which is in the immediate surrounding of the test item under consideration
5.670	сумісність Загальне визначення: Здатність двох чи більше предметів або компонентів обладнання чи матеріалу перебувати або функціонувати в одній системі чи середовищі без взаємного втручання <u>Боєприпаси</u> : Відсутність реакцій що можуть призводити до неприпустимих змін фізичних властивостей і сприйнятливості <u>вибухових речовин</u> у <u>боєприпасі</u> між вибуховою речовиною та іншими компонентами <u>боєприпасу</u> Класифікація: Здатність <u>вибухових речовин</u> , включаючи <u>боєприпаси</u> , до сумісного <u>зберігання</u> або <u>транспортування</u> без суттєвого збільшення ймовірності виникнення надзвичайної ситуації і масштабів наслідків такої аварії для визначеної кількості <u>вибухових речовин</u>	compatibility General: Capability of two or more items or components of equipment or material to exist or function in the same system or environment without mutual interference Munitions: Absence of reactions between explosives and other components within a munition, leading to unacceptable changes in physical properties, sensitiveness or sensitivity of explosives in the munition Classification: Capability of explosives, including ammunition, to be stored or transported together without significantly increasing either the probability of an accident or, for a given quantity, the magnitude of the effects of such an accident
5.671	супровід Особа, яка призначена для забезпечення <u>безпеки</u> <u>боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u> 1 класу <u>небезпеки</u> за класифікацією ООН під час перевезення транспортним засобом Примітка. Також називається супроводжуючою особою	escort A person who is competent to ensure the security of UN Class 1 ammunition and explosives when being carried in a vehicle Note. Also called attendant

5.672	супроводжуюча особа Дивись <u>супровід</u>	attendant See escort
5.673	схема реактивності енергетичного матеріалу Опис залежності швидкості реакції енергетичного матеріалу від <u>тиску</u> та температури	energetic material reactivity model A description of the dependence of energetic material reaction rate on pressure and temperature
5.674	сховище Споруда, побудована з метою <u>зберігання боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u>	storehouse Building for the purpose of storing ammunition and explosives
5.675	сховище для довгострокового зберігання Складські приміщення, побудовані виключно для <u>зберігання</u> у продовж тривалого часу (місяців або років) <u>боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u>	long-term storage Magazines built exclusively for the storage of ammunition and explosives over long periods of time (months or years)
5.676	сховище камерного типу Одна або кілька камер, розкопаних в пагорбі, або переобладнана печера, спеціально пристосована для <u>зберігання боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u>	chamber storage site One or more chambers excavated in a hill, or a structurally modified cavern, specially adapted for the storage of ammunition and explosives
5.677	сховище типу “Іглу” <u>Сховище</u> , зазвичай побудоване на рівні поверхні, з ґрунтовим покриттям даху стін і тилу, з гофрованої сталі або залізобетону, з фасадом та дверима підвищеної міцності Примітка. <u>Сховище</u> та його ґрунтове покриття зазвичай проектується відповідно до жорстких критеріїв стійкості до зовнішнього <u>ударного</u> навантаження та дії <u>уламків</u> , що розлітаються з високою швидкістю. Поперечний перетин ангара може бути напівкруглим, еліптичним, прямокутним або їх поєднанням	igloo A magazine, normally built at ground level, with earth-covered roof, sides and rear, and constructed in corrugated steel or reinforced concrete, provided with a strong headwall and door(s) Note. The magazine and its earth-cover are designed to stringent criteria for resistance to external blast loading and attack by high velocity projections. The cross-section of the igloo may be semi-circular, elliptical, rectangular or a combination of these
5.678	сховище, розташоване в печері Природна печера або покинута шахта, пристосована для <u>зберігання боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u>	cavern storage site A natural cavern or abandoned mine working adapted for storage of ammunition and explosives

Т

5.679	тектонічні зрушення Рухи в земній корі, які призводять до <u>руйнування</u> гірської породи та її зміщення уздовж площини <u>руйнування</u> , наприклад: неоднорідності (стики, розриви)	faulting Motions in the earth's crust resulting in failure of the rock mass and concentrated displacements along failure planes, for instance discontinuities (joints, fractures)
5.680	темп стрільби Дивись <u>скорострільність</u>	firing rate See rate of firing
5.681	температура атмосферного повітря Температура навколишнього повітря, виміряна за стандартних умов вентиляції та з захистом від сонячного	meteorological temperature The ambient air temperature measured under standard conditions of ventilation and radiation shielding in a meteorological screen at a height of

	випромінювання на висоті 1,2–2,0 м над поверхнею	1.2 to 2.0 m above the ground
5.682	температура запалювання Середня температура, при якій горючий матеріал може запалюватися і продовжуватиме горіти при усуненні джерела <u>запалювання</u>	ignition temperature The mean temperature at which a combustible material can be ignited and will continue to burn when the ignition source is removed
5.683	температурний коефіцієнт Системи (підсистеми) тяги: Визначені зміни <u>тиску</u> в камері або дульної швидкості на градус Цельсія (° C) Примітка. Температурні коефіцієнти для артилерійських <u>боєприпасів</u> визначаються в інтервалі температур між найнижчою температурою пуску і найвищою температурою пуску	temperature coefficient Propulsion (sub)systems: The specified variation of chamber pressure or muzzle velocity per degree centigrade (°C) Note. Temperature coefficients for cannon munitions are specified in terms of temperature range between lower firing temperature (LFT) and upper firing temperature (UFT)
5.684	теплова енергія при вибуху Кількість хімічної енергії, що виділяється при <u>детонації</u> одного молю або одиниці маси <u>вибухової речовини</u> в умовах <u>навколишнього середовища</u>	heat of detonation The amount of chemical energy released when one mole or unit mass of explosive detonates under ambient conditions
5.685	теплопередача Швидкість енергії теплового потоку на одиницю площі (кВт/м ²), який проходить через межу розділення	heat flux Rate of heat flow energy per unit area (kW/m ²) across a boundary
5.686	термін експлуатації при перевезенні повітряним транспортом Елемент технічного ресурсу, який зазвичай виражається у годинах польоту та/або вильотах	air carriage life Element of the operational life, normally expressed in flying hours and/or sorties
5.687	термін зберігання Час, у продовж якого предмет постачання, включаючи <u>вибухові речовини</u> , з урахуванням конкретних умов <u>зберігання</u> , може залишатися справним та безпечним	storage life The time for which an item of supply, including explosives, given specific storage conditions, may be expected to remain serviceable and safe
5.688	термін служби Час, у продовж якого <u>озброєння і військова техніка</u> за визначених умов <u>зберігання</u> та при подальшому використанні у визначених умовах застосування і/або навчання, можуть залишатися безпечними та справними. Примітка. 1. При використанні обладнання для моніторингу <u>довкілля</u> , <u>термін служби</u> залежатиме від впливів <u>довкілля</u> , яким піддавались <u>озброєння і військова техніка</u> 2. Поняття « <u>термін служби</u> » не включає виведення з експлуатації, напр., утилізацію	service life The time during which materiel, in specified storage conditions and when subsequently used in its specified operational and/or training conditions, may be expected to remain safe and serviceable Note. 1. Where environmental monitoring equipment is used, the service life will depend on the environmental influences to which the materiel has been exposed 2. The service life does not include the elimination from service, e.g., disposal
	Національний відхил. термін служби (ОВТ)	

Календарна тривалість експлуатування об'єкта від початку чи її поновлення після ремонту до переходу в граничний стан
Примітка. У цьому розділі під «об'єктом» треба розуміти вироби ОВТ та іншу продукцію військового призначення (ДСТУ В 8821-1)

5.689 термічний іскровий розряд

Електричне явище: Розжарений матеріал, який утворюється, коли струм перетинає стик між двома провідними матеріалами з нещільним приляганням їхніх поверхонь

thermal spark

Electric phenomenon: Incandescent material, produced when a current is forced to cross a joint between two conducting materials, which have imperfect mating between their surfaces

5.690 технічний ресурс

Термін, у продовж якого можна очікувати, що озброєння і військова техніка залишатимуться безпечними та придатними до експлуатації при використанні за призначенням або в навчальних цілях, якщо умови експлуатації відрізняються від умов зберігання, але їх показники перебувають у межах вимог до життєвого циклу

operational life

The time during which materiel may be expected to remain safe and serviceable when used under service or training conditions, when these are different from its storage conditions, but which is within the envelope of its life cycle

Національний відхил.

ресурс; технічний ресурс (ОВТ)

Сумарний наробіток об'єкта від початку його експлуатування чи відновлення після ремонту до переходу в граничний стан (ДСТУ В 8821-1)

5.691 технічний ресурс відповідно до умов витривалості

Артилерійське озброєння: Межа, яка в разі перевищення може з неприпустимою ймовірністю призвести до несправності складових частин з катастрофічними наслідками

safe fatigue life

Cannon: The limit that could, if exceeded, result with unacceptable probability in a catastrophic failure of an item

Note. The fatigue life is normally derived from a test to destruction of a number of barrels or other components and application of a statistical analysis

Примітка. Ресурс відповідно до умов витривалості зазвичай визначається за допомогою випробування з руйнуванням декількох стволів або інших компонентів та застосування статистичного аналізу

5.692 технічний ресурс до зношування

Артилерійське озброєння: Межа, яка в разі її перевищення може призвести до нестабільного, неточного, несумісного або небезпечного функціонування снаряда

wear life

Cannons: The limit that could, if exceeded, result in unstable, inaccurate, inconsistent, or unsafe, performance of the projectile

Note. The wear life is dependent on the number of rounds and charges fired, or on actual measurements of the bore diameter

Примітка. Технічний ресурс до зношування залежить від кількості пущених боєприпасів і зарядів або від фактичних вимірювань калібру

Національний відхил.

призначений ресурс зразка ОВТ

Сумарний наробіток зразка, у разі досягнення якого експлуатацію зразка

	належить припинити незалежно від його технічного стану [11]	
5.693	технічний супровід Експерт з питань <u>боєприпасів</u> , потрібний з технічних міркувань та міркувань <u>безпеки</u> для супроводу вантажу, який перевозиться наземним або повітряним транспортом	technical escort An ammunition specialist expert required to escort the load being carried in a transport unit or aircraft for safety and technical reasons
5.694	технологічні рішення для нечутливих боєприпасів Будь-який конструкційний або енергетичний матеріал, прототип чи розробка, що є невід'ємною частиною самого <u>боєприпасу</u> , і які можуть зменшити <u>імовірність</u> спрацювання та реакцію <u>боєприпасів</u> на подачу випадкового або неприйняттого <u>імпульсу</u>	insensitive munition technology Any structural or energetic material, concept or design which is an integral part of the munition itself, that can reduce the probability and violence of a munition response when subjected to accidental or hostile stimuli
5.695	тимчасове зберігання Короткочасне <u>зберігання</u> (години, дні, тижні)	temporary storage Short-term storage (hours, days, weeks)
5.696	типи реакцій Класифікація <u>боєприпасів</u> , підданих відповідним обраним експлуатаційним та бойовим <u>загрозам</u> Примітка. Існує шість типів реакцій, визначених у порядку зменшення впливу на <u>довкілля</u> : тип I (<u>детонація</u>), тип II (<u>часткова детонація</u>), тип III (<u>вибух</u>), тип IV (<u>швидке згоряння</u>), тип V (<u>горіння</u>), і відсутність реакції	response types Classification of a munition, subjected to selected accidental and combat threats Note. There are six defined response types in descending order of severity to the environment: type I (detonation), type II (partial detonation), type III (explosion), type IV (deflagration), type V (burning), and no reaction
5.697	тиск Рушійні системи або системи відведення або їх підсистеми: <u>Тиск</u> , який створюється горючими газами в камері згоряння	pressure In propulsion or expelling systems or subsystems: Pressure generated by the combustion gasses within the combustion chamber
5.698	тиск навколишнього середовища <u>Тиск</u> , <u>навколишнього середовища</u> об'єкту або явища, які досліджуються	ambient pressure The extant pressure immediately surrounding the object or phenomenon under consideration
5.699	тиск при випробуваннях міномета <u>Тиск</u> у межах визначених допусків, при якому проводиться випробування <u>міномету</u> Примітка. Максимальний <u>тиск</u> при випробуваннях <u>міномету</u> — <u>розрахунковий тиск міномету</u> ; мінімальний <u>тиск</u> при випробуваннях повинен дорівнювати максимально допустимому <u>тиску</u>	mortar proof pressure; PP That pressure, within specified tolerances, at which a mortar is proofed Note. The maximum mortar proof pressure is the mortar design pressure (DP); the minimum mortar proof pressure should be the mortar permissible maximum pressure (PMP)
5.700	тиск при особливо тяжких умовах експлуатації Системи ствольної артилерії: <u>Тиск</u> у камері при веденні вогню з системи ствольної артилерії в особливо тяжких умовах експлуатації	extreme service conditions pressure; ESCP Cannon systems: The chamber pressure developed when firing the specified system under extreme service conditions

5.701 тиск у камері	chamber pressure
Зміна <u>тиску</u> з часом при вибухах усередині сховища	The pressure-time history for interior explosions in structures
5.702 товстостінна споруда	heavy-walled building
Споруда з негорючих матеріалів, яка використовується для <u>зберігання вибухових речовин</u> , із бетонними стінами товщиною не менше 45 см або з цегляними не менше 70 см або з еквівалентною стійкістю до проникнення інших матеріалів, із захисним накриттям або без нього, а також із дверима з функцією блокування, якщо ця споруда може стати <u>місцем</u> потенційного <u>вибуху</u>	A building of non-combustible construction used for explosives storage, with walls of at least 45 cm concrete or 70 cm brick or equivalent penetration resistance of other materials, with or without a protective roof, and with a door which is barricaded if it faces a potential explosion site
5.703 точність	accuracy
Близькість показників між результатами випробування та прийнятими контрольними значеннями	Closeness of agreement between a test result and the accepted reference value
Національний відхил. точність результатів випробувань (ОВТ) Властивість випробувань, яка характеризується близькістю результатів випробувань до дійсних значень характеристик об'єкта за певних умов випробувань (ДСТУ В 8821-1)	
5.704 травма	injury
Тілесні пошкодження	Bodily harm
5.705 транспортна тара	overpacks
Тара, яку використовує вантажовідправник для того, щоб умістити одну або більше упаковок, об'єднаних в один блок для спрощення <u>переміщення</u> та <u>зберігання</u> під час перевезення	An enclosure used by a single consignor to contain one or more packages, consolidated into a single unit easier to handle and stow during carriage
Примітка. Прикладами транспортної тари є: завантажувальний лоток, такий як піддон, на якому розміщуються або на який укладаються кілька упаковок та закріплюються пластиковою стрічкою, термоусадочною або стрейч-плівкою або іншими відповідними засобами; зовнішня захисна упаковка, така як коробка або ящик	Note. Examples of overpacks are: a loading tray such as a pallet, on which several packages are placed or stacked and secured by a plastic strip, shrink or stretch wrapping or other appropriate means, or an outer protective packaging such as a box or crate
5.706 транспортний засіб	vehicle
Самохідний, форсований або буксирований <u>транспортний засіб</u> для <u>транспортування</u> вантажу на суші, морі, в повітрі або в космічному просторі	A self-propelled, boosted, or towed conveyance for transporting a burden on land, sea or through air or space
5.707 транспортний засіб військового призначення	military logistic vehicle
<u>Транспортний засіб</u> , що належить або підпорядкований Збройним Силам та який призначений і використовується для перевезення вантажів	A vehicle belonging to or under the orders of the armed forces and which is intended and used for transport of cargo

5.708 транспортний пакет

Пакет, розроблений для перевезення, зберігання та переміщення як окрема одиниця та здатний витримувати умови перевезення відповідними видами транспорту

Примітка.

1. Такий пакет включає декілька упаковок або виробів, які розміщені або укладені й закріплені за допомогою обв'язки, термоусадочної плівки або інших придатних засобів на вантажну підставку, таку як піддон; або поміщений у зовнішню захисну упаковку, таку, як піддон з бортами; або які зв'язані та закріплені разом за допомогою транспортного ремня

2. З цього поняття виключаються окремі габаритні упаковки для перевезення вантажів, такі, як контейнери-цистерни, проміжні контейнери середньої вантажопідйомності для насипних вантажів або вантажні контейнери

Національний відхил.**транспортний пакет**

Збільшене вантажне місце, сформоване з кількох окремих місць у тарі (ящиках, мішках, бочках тощо) або без тари (дошки, шпали, труби, тарна дощечка тощо), скріплених між собою за допомогою універсальних чи спеціальних, разового або багаторазового користування пакетувальних засобів, на піддонах або без них, яке в процесі транспортування та зберігання забезпечує: можливість механізованого навантаження (вивантаження); цілісність пакетів; цілісність вантажів; безпеку працівників, що виконують транспортні, складські та вантажні роботи; безпеку руху поїздів [12]

unit load

A load designed to be carried, stored and handled as a separate unit and able to withstand the conditions with the appropriate modes of transport

Note.

1. Such a load comprises a number of packages or articles which are either placed or stacked on and secured by strapping, shrinkwrapping or other suitable means to a load board such as a pallet; or placed in a protective outer packaging such as a pallet box; or permanently secured together in a sling

2. A single large package such as a tankcontainer, intermediate bulk container or freight container is specifically excluded

5.709 транспортні засоби військового призначення з захистом від вибуху

Спеціалізовані закриті автомобілі з компресійним запаленням, які відповідають стандартам ADR типу EX/III

explosive military vehicle

Specialised, closed, compression ignition vehicles which meet the standards of ADR type EX/III

5.710 транспортування

Перевезення матеріалу наземним, морським або повітряним транспортом у вигляді вантажу або встановленого обладнання

transportation

The conveyance of materiel by land, sea, or air, either as cargo or in the form of installed equipment

5.711 транспортування в бойових умовах

Транспортування предметів у польових умовах від складів на бази, морські судна постачання, до районів розгортання і т.д. Поняття включає перевезення боєприпасів на коротку відстань усередині вищезазначених місць та між ними

tactical transportation

Transport of items in field conditions from depot storage to bases, naval supply vessels, deployment areas, etc. The concept included short transport of items within and between these sites

5.712 трасер

Піротехнічний елемент або закритий виріб, який містить піротехнічні речовини і призначений для оптичного відстеження траєкторії снаряда

tracer

Pyrotechnic element or sealed article containing pyrotechnic substances designed to enable optical tracking of the trajectory of a projectile

5.713 тріщина

Короткий, первинний розрив, який не є проникаючим і може бути невидимим

crack

A short, primary discontinuity which is not pervasive and may not be visible

5.714 тротиловий еквівалент

Спосіб кількісного визначення енергії, яка виділяється під час вибуху, за кількістю тротилу, який може вивільнити однакову кількість енергії при вибуху

trinitrotoluene equivalent

Method of quantifying the energy released in explosions in terms of the amount of TNT (trinitrotoluene) which could release the same amount of energy when exploded

Примітка. Термін «тротиловий еквівалент» традиційно використовувався для оцінки виробленої енергії і, отже, руйнівної сили ядерної зброї, звідси таке класичне визначення: «Вимірювання енергії, яка виділяється внаслідок детонації ядерної зброї або вибуху певної кількості розщеплюваного матеріалу в перерахунку на кількість тротилу, яка могла б виділити таку ж кількість енергії під час вибуху»

Note. The term “TNT equivalent” has traditionally been used to rate the energy output and thus the destructive power of nuclear weapons, hence the following classical definition: “Measure of the energy released from the detonation of a nuclear weapon, or from the explosion of a given quantity of fissionable material, in terms of the amount of TNT (trinitrotoluene) which could release the same amount of energy when exploded”

5.715 трюм

Простір, огорожений сталевими перегородками та/або сталевим пластинами, постійними палубами, з вогне- та водостійкими поверхнями розділення, з метою відокремлення несумісних небезпечних вантажів

hold

Space enclosed by steel bulkheads, and/or steel plating, and permanent decks, with boundaries resistant to fire and liquid, for the purpose of segregating incompatible dangerous cargos

Примітка. Інколи також називається відсік

Note. Sometimes also called compartment

5.716 тяга

Дія, яка спричиняє рух реактивного снаряда

propulsion

Action to cause a projectile to move

5.717 тяжкі пошкодження конструкцій

Пошкодження, які роблять будівлі непридатними для життя та які важко усунути

serious structural damage

Damage which renders buildings uninhabitable and is not readily repairable

Примітка. Прикладами таких пошкоджень є серйозне послаблення або зміщення фундаменту, опорних стін, внутрішніх опор, бічних стін, підлоги або стельових конструкцій, руйнування кроків або інших важливих опорних елементів дахів або підлог

Note. Examples are serious weakening or displacement of foundation, supporting walls, interior supports, side walls, floors or ceiling structures, breaking numerous rafters or other important supporting members of roofs or floors

у

5.718 удар

Механічні зовнішні фактори впливу: Перехідний динамічний вплив, якому піддається об'єкт при передачі окремого імпульсу механічної енергії

shock

Mechanical environment: The transient dynamic effect experienced by an object when a single pulse of mechanical energy is imparted to it

5.719 ударна трубка

Трубка у якій, внутрішня поверхня якої покрита тонким шаром вибухової речовини і яка застосовується як засіб

shock tube

A tube of which the internal surface is covered by a thin explosive layer, which is applied as a means

	передачі у вогневому ланцюзі	of transmission in an explosive train
5.720	ударна хвиля Область різкого стискання з великою амплітудою, спричинена ударом від землетрусу чи <u>вибуху</u> , яка у вигляді сферичної хвилі розповсюджується в усі боки від місця <u>вибуху</u>	shock wave A compressional wave of high amplitude caused by a shock, as from an earthquake or an explosion, to the medium through which the wave travels
5.721	ударний детонатор Дивись <u>ініціатор із вибухонебезпечною фольгою</u>	slapper detonator See exploding foil initiator
5.722	узагальнення Математичний процес поєднання всіх окремих елементів в одному рівнянні <u>ризик</u> для визначення загального <u>ризик</u>	aggregation The mathematical process of combining all of the individual elements in the risk equation to determine the overall risk
5.723	укладання Розміщення та закріплення вантажу або контейнерів на борту або в транспортному засобі чи контейнері	stowage The placing and securing of cargo or containers on board of or in a means of transport or container
5.724	укладання однієї упаковки на іншу Спосіб <u>укладання</u> , коли упаковка або контейнер укладається безпосередньо на інший Примітка. Упаковки або контейнери, які містять <u>вибухові речовини</u> , можуть бути перекладені на <u>безпечний</u> рівень, але зверху на них не потрібно ставити іншу тару	overstowing Method of stowing where a package or container is stowed directly on top of another Note. Packages or containers containing explosives may be overstowed to a safe level, but other goods should not be stowed directly on top of them
5.725	уламки Будь-які частини ґрунту або споруди (гірських порід, будівельних матеріалів, арматури, обладнання, матеріалів загородження і т.д.), які розлітаються з місця <u>вибуху</u>	debris Any portion of the natural ground or of a structure (rocks, structural materials, fittings, equipment, barricade materials etc.) which is propelled from the site of an explosion
5.726	уламки від покриття <u>Уламки</u> гірської породи, яка покриває <u>підземне сховище</u>	cover debris Debris originating from the rock covering underground storage
5.727	уламки з галереї <u>Уламки</u> , викинуті з галереї або підземного сховища, розташованого у скельній породі	adit debris Debris thrown from the adit of an underground instalation in rock
5.728	уламки, які утворюються в результаті утворення воронки Дивись <u>викиди в результаті утворення воронки</u>	crater debris See crater ejecta
5.729	уловлювач для перехоплення уламків Тупик тунелю підземного сховища для перехоплення <u>уламків</u> , які можуть розлетітись з камери <u>зберігання</u>	debris trap A dead end of a tunnel from an underground storage chamber for capturing debris originating from the chamber
5.730	умови експлуатації Всі зовнішні умови, природні або створені, яким елементи озброєння та	service environment All external conditions, whether natural or induced, to which items of materiel are likely to be subjected

військової техніки в основному піддаються впродовж свого життєвого циклу

throughout their life cycle

5.731 уніфікованість

Властивість використання одного виробу, процесу чи операції замість іншого для виконання одних і тих самих вимог

interchangeability

The ability of one product, process or service to be used in place of another to fulfil the same requirements

Національний відхил.

уніфікованість (ОВТ)

Зреалізована здатність застосовувати однакові доктрину, процедури або вироби (ДСТУ В 8821-1)

5.732 упакований боєприпас

Боєприпас в упаковці для транспортування чи зберігання

packaged munition

A munition in its full-service logistic packaging

5.733 уповільнювач

Проміжний елемент у вогневому ланцюзі для подовження часу його функціонування

delay element

An intermediate item in an explosive train to lengthen the function time of the train

5.734 уповноважений представник

Навчена особа, яка має відповідну кваліфікацію і несе відповідальність перед уповноваженим органом за забезпечення повного дотримання вимог безпеки та технічних вимог визначеного завдання

authorized representative

A trained and qualified person who is responsible to an appropriate authority to ensure that the safety and technical requirements of a specified task are fully complied with

Примітка. Це визначення включає задачі відповідальних осіб, які залучені до транспортування боєприпасів, а також тих осіб, які несуть повну відповідальність за завантаження, розвантаження, перевірку, отримання та відправлення боєприпасів або будь-які інші визначені обов'язки

Note. This definition includes the tasks of responsible personnel involved in the conveyance of ammunition as well as those solely responsible for the loading, unloading, verification, receipt and dispatch of ammunition or any other specific duty

5.735 управління ризиками

Систематичне застосування управлінських політик, процедур та практик при виконанні задач щодо аналізування, оцінювання та контролювання ризиків

risk management

The systematic application of management policies, procedures and practices to the tasks of analysing, evaluating and controlling risks

5.736 управління ризиками з питань безпеки у сфері боєприпасів та вибухових речовин

Управління ризиками у сфері безпеки боєприпасів та вибухових речовин, це систематичний підхід, який впроваджує оцінку ризиків в оперативне планування, бойову підготовку, операції військових контингентів з метою ідентифікації потенційних наслідків пов'язаних з застосуванням боєприпасів, визначення альтернативи зменшення ризиків, критеріїв прийняття рішення про ризик, ключових осіб, які приймають рішення. управління ризиками з питань безпеки у

explosives safety and munitions risk management ; ESMRM

ESMRM is a systematic approach that integrates risk assessment into operations planning, military training exercises, and contingency operations with the goal of identifying potential consequences associated with munitions operations, risk reduction alternatives, and risk decision criteria for key decision makers. ESMRM permits NATO commanders to deliver operational effect at tolerable levels of risk, and must be done on a recurring basis to be effective

сфері боєприпасів та вибухових речовин дозволяє командному складу НАТО забезпечити виконання завдань операції при прийнятному рівні ризиків, та повинне проводитись на регулярній основі з метою підвищення ефективності

5.737 уражаючі елементи

Узагальнюючий термін для уламків, осколків, неметалевих частин боєприпасів або їхньої упаковки та розкиданих боєприпасів

projections

Overarching term for debris, fragments, non-metallic portions of the ammunition or its package, and lobbed ammunition

5.738 уражаючі елементи, що розлітаються з високою швидкістю

Уламки або осколки, які розлітаються з великою швидкістю в результаті вибуху та з достатньою кількістю залишкової енергії для розповсюдження вибуху до іншого штабелю

high velocity projections

Debris or fragment at high velocity as the result of an explosion and with sufficient remaining energy to propagate an explosion to another stack

5.739 уразлива споруда

Велика споруда, побудована із зовнішніх панелей, які не несуть навантаження, або із заклоною поверхнею стін понад 50%

vulnerable construction

Large building constructed with external non load-bearing panels or with more than 50% of its wall area glazed

Примітка. Ці споруди повинні бути розташовані на відстані, вдвічі більшій за норми віддалення для будівель в яких перебувають люди, тому що вони можуть бути сильно пошкоджені в результаті вибуху при розташуванні від місця вибуху на відстані, визначеній нормами віддалення для будівель в яких перебувають люди (тобто $22,2 Q^{1/3}$)

Note. These buildings are sited at two times inhabited building distance because they are expected to be heavily damaged from an explosion at inhabited building distance (i.e., $22,2 Q^{1/3}$)

5.740 установник підричника

Пристрій для встановлення функціональних параметрів підричника

fuze setter

Device for transferring the functioning parameters to the fuze

5.741 утилізація

Дії, які проводяться з матеріалами, які утворюються після розснарядження після закінченні терміну експлуатації

Примітка 1. Утилізація охоплює процес перерозподілу, передачі, дарування, продажу, залишення або знищення боєприпасів

Примітка 2. Діяльність щодо знищення вибухових боєприпасів, що не розірвалися не включена до цього визначення

Національний відхил.

утилізація

Дії, які проводяться з матеріалами, які утворюються після розснарядження після закінченні терміну експлуатації.

Примітка 1. Утилізація охоплює процес перерозподілу, передачі, дарування, продажу, залишення або знищення боєприпасів

Примітка 2. Діяльність щодо знищення боєприпасів, що не розірвалися не включена до цього визначення

(ДСТУ В 8821-1)

disposal

The end-of-life tasks and actions for residual materials resulting from demilitarization operations

Note 1. Disposal encompasses the process of redistributing, transferring, donating, selling, abandoning, or destroying military munitions

Note 2. The Explosive Ordnance Disposal (EOD) activities are not included in this definition

Ф

5.742 фактор несприйняття

Фактор урахування того, що одна надзвичайна ситуація з багатьма смертельними випадками вважається більш серйозною, ніж низка менших за масштабом аварій із кількома летальними випадками, навіть при однаковій загальній кількості летальних випадків

aversion factor

Factor accounting for the fact that one accident with many fatalities is judged more serious than a number of accidents with only a few fatalities each, even with the total number of fatalities being the same

5.743 фізичний вплив

Результати наслідків реакції вибуху, які включають вибуховий імпульс, розкидання уламків, високу температуру та підземну ударну хвилю

physical effects

The resulting effects of an explosion reaction, which include blast impulse, debris, heat and ground shock

5.744 фотокаталітична нейтралізування

Утилізація: Використання джерела світла для деактивації енергетичного матеріалу або виведення його з ладу

photocatalytic neutralization

Disposal: The use of a light emitting source to render an energetic material inactive or ineffective

5.745 фронтальний тиск

Миттєве зростання тиску від тиску навколишнього середовища до пікового аварійного тиску під час вибуху

front pressure

In a blast, the instantaneous rise from ambient pressure to a peak incident pressure

5.746 функціональна надійність

Характеристика системи, що поєднує безвідмовність, доступність, ремонтпридатність та безпечність

dependability

Characteristic of the system combining reliability, availability, maintainability and safety

5.747	функціональна придатність Властивість системи відповідати всім вимогам функціональності та <u>безпе́кності</u>	operability Ability of a system to fulfil all requirements of performance and safety
5.748	функціональний імпульс Будь-який фізичний фактор, здатний викликати спрацювання певної функції або реакції Примітка. 1. Таким фізичним фактором може бути механічна, електрична, променева або інша форма енергії, <u>імпульс</u> або вихідна потужність піротехнічної реакції чи <u>вибуху</u> 2. Елемент, який видає <u>імпульс</u> , називається донором; пристрій або речовина, у яких може бути спровокована <u>реакція</u> , називається акцептором	functional stimulus Any physical agent able to provoke a specified function or reaction Note. 1. Such a physical agent may be mechanical, electrical, irradiated or other form of energy, impulse or pyrotechnic or explosive output 2. The item which produces the stimulus is called the donor; the device or substance in which the reaction can be provoked is called the acceptor
5.749	функціональний рівень Рівень функціонального <u>імпульсу</u> , при якому <u>імовірність</u> успішного спрацювання приймаючого елемента знаходиться на визначеному рівні достовірності (наприклад, 95% двосторонній напрямок)	function level The level of a functional stimulus at which the probability of a successful functioning of a receptor is at a level estimated with a determined level of confidence (e.g., 95% double sided)
5.750	функціональні характеристики Кількісне вираження експлуатаційних характеристик, таких як дальність, <u>точність</u> , час <u>функціонування</u> або <u>результати застосування</u> по цілі	performance The quantitative expression of the operational characteristics such as range, accuracy, function time, or effect on target
5.751	функціонування в запрограмованому режимі <u>Функціонування</u> за призначенням, хоча й не обов'язково в призначеному місці і в призначений час	functioning in design mode Functioning as intended, albeit not necessarily where or when intended
5.752	функціонування¹ <u>Озброєння і військова техніка</u> : Отримання результату та/або ефекту, для яких розроблена (під)система або її елемент Примітка. 1. Для <u>боєприпасів</u> це поняття охоплює всі події з <u>боєприпасом</u> під час і після його <u>пуску</u> , що призводять до <u>вибуху</u> основного заряду або іншого запроєктованого кінцевого ефекту 2. Для системи підриву це поняття означає видачу вихідного впливу, який ініціює спрацювання відповідних <u>боєприпасів</u> або їх <u>детонацію</u>	function¹ <i>Materiel</i> : Production of the output and/or effects for which a (sub)system or an element thereof is designed Note. 1. For a munition, this covers all events in a munition during and after its firing leading to the explosive output of the main charge or other designated terminal effect 2. For a fuzing system, the production of an output capable of initiating a train of fire or detonation in an associated munition
5.753	функціонування² Дії особового складу: Виконання послідовних дій <u>зведення</u> та <u>пуску</u> відповідно до розроблених інструкцій, таким чином, щоб збудувати та ініціювати <u>вогневий ланцюг</u> або активувати інше джерело енергії	function² Human action: Execution of the arming and firing sequences, as designed, such that the explosive train is aligned and initiated or some other energy source is activated

- 5.754 функція, яка змінюється під впливом зовнішньої сили** **forcing function**
 Дивись сили впливу довкілля See environmental force

X

- 5.755 характеристики завдання** **mission profile**
 Послідовний за часом опис подій та умов, які піддаються або в яких міститься елемент(система) з моменту початку до моменту виконання завдання з урахуванням критичних відмов A time-based description of the events and environments an item experiences from initiation to completion of a specified mission, to include the criteria of mission success or critical failures
- 5.756 характеристики навколишнього середовища** **environmental profile**
 Поєднання всіх зовнішніх умов, природних чи штучно створених, яким, як очікується, будуть піддані елементи або матеріали у продовж певного періоду часу чи переміщення A synthesis of all external conditions, whether natural or induced, to which items or materiel are expected to be subjected during a specified period of time or handling
Note.
 1. Examples for specified time periods are the complete life cycle, storage life, operational life, one or a specified number of missions, disassembly, disposal, etc.
 2. Environmental forces are the elements of an environmental profile
- Примітка.**
 1. Прикладами для визначених періодів часу є повний життєвий цикл, термін зберігання, технічний ресурс, одна або визначена кількість місій, демонтаж, утилізація і т.д.
 2. Сили впливу довкілля є частиною характеристик довкілля
- 5.757 характеристики нечутливих боєприпасів** **insensitive munition label**
 Загальна несприйнятливість боєприпасів до впливу будь-яких подразників, що порівнюються відповідно до імпульсів впливу до стандартних нечутливих боєприпасів The overall insensitiveness of an ammunition in relation to the responses measured to the insensitive munition stimuli
Note. Also referred to as insensitive munition signature
- Примітка.** Також застосовується термін особливості нечутливих боєприпасів
- 5.758 хімічна дегазація** **chemical decontamination**
Утилізація: Процес, призначений для того, щоб зробити будь-який забруднений або заражений хімічними речовинами, що небезпечні для незахищеного особового складу, об'єкт, особу або територію шляхом розщеплення за допомогою хімічних речовин, усунення механічним способом, консервації або іншого способу формування нешкідливої хімічної речовини на такому об'єкті або навколо нього Disposal: The process of making any contaminated object, person or area safe for unprotected personnel by chemically destroying, physically removing, sealing in, or otherwise making harmless the chemical agent on or around it
- 5.759 хімічний розпад** **chemical degradation**
 Хімічне розкладання матеріалу внаслідок старіння та під впливом змін довкілля The chemical decomposition of material due to ageing and exposure to environmental changes

Ц

- 5.760 цех для роботи з вибуховими речовинами**
explosives workshop
 Any structure used for the inspection, maintenance and renovation of ammunition and explosives
- 5.761 цикл пуску**
launch cycle
 The sequence of events happening during the period from the instant a munition is irreversibly committed to launch until it has left its launcher
- Будь-яка споруда, що використовується для перевірки, обслуговування та відновлення боєприпасів та вибухових речовин
- Послідовність дій, що відбуваються у продовж періоду з моменту отримання боєприпасом команди на пуск і до його відокремлення від пускової установки

Ч

- 5.762 час спрацювання**
action time
 The elapsed time from application of primer initiation energy to the moment of projectile base exit from the muzzle of the barrel
- 5.763 часткова детонація**
partial detonation
 Detonation of only a part of the total explosive load in a munition
- 5.764 часткова незахищеність від дії вибухової речовини**
fractional exposure
 Relative time period during which an object or a person is exposed to an event like effects from an explosion or fire
- 5.765 частота**
frequency
 The number of occurrences of a given type of event expressed in relation to a base unit of measure
- 5.766 чисельна щільність уламків**
debris number density
 Number of debris pieces, of certain defined minimum mass and/or kinetic energy, per unit area
- 5.767 чиста маса вибухової речовини**
net explosive mass; NEM
 The mass in kilograms equivalent to trinitrotoluene (TNT), either of explosive substances to be transported, or of explosive substances contained in all explosive articles to be transported
- Детонація лише частини загального вмісту вибухової речовини у боєприпаси
- Відносний проміжок часу, у продовж якого об'єкт або людина піддається впливу таких явищ як дія вибуху чи пожежі
- Кількість випадків окремого типу подій, виражені відносно основної одиниці вимірювання
- Кількість частин уламків певної визначеної мінімальної маси з певною кінетичною енергією на одиницю площі
- Маса вибухової речовини у кілограмах еквівалентна тринітротолуолу, яка підлягає транспортуванню або міститься в усіх вибухонебезпечних елементах, які підлягають транспортуванню
- Примітка.** Це визначення відрізняється від визначення чистого вмісту вибухової речовини, що використовується для зберігання
- Note.** This definition differs from the definition for net explosive quantity (NEQ), used for storage purpose

5.768 чистий вміст вибухової речовини

Загальний вміст вибухових речовин в боєприпасах, якщо не було встановлено, що ефективна кількість вибухової речовини суттєво відрізняється від фактичної кількості. До цього визначення не входять такі речовини, як білий фосфор, бойові гази або дими та запалювальні суміші, якщо ці речовини суттєво не впливають на пов'язану небезпеку відповідного класу

net explosives quantity; NEQ/ net explosive weight; NEW

The total explosives contents of an ammunition, unless it has been determined that the effective quantity is significantly different from the actual quantity. It does not include such substances as white phosphorus, war gases or smoke and incendiary compositions unless these substances contribute significantly to the dominant hazard of the hazard division concerned

5.769 чутливість¹

Безпечність вибухової речовини або вибухового елемента: Вірогідність або легкість ініціювання за допомогою певного імпульсу

sensitiveness

Safety of an explosive or an explosive item: The probability or a measure of the ease of being initiated by a specified stimulus

Примітка.

1. Сприйнятливість є зворотною функцією безпечності вибухової речовини від ймовірності випадкового ініціювання внаслідок випадкові події
2. Для оцінки сприйнятливості вибухової речовини або вибухонебезпечного елемента визначається порогове значення рівня нечутливості

Note.

1. Sensitiveness is an inverse measure of the safety of an explosive against accidental initiation, the probability of being initiated by unintended events
2. For the assessment of the sensitiveness of an explosive or an explosive item, the no-fire level is determined

5.770 чутливість²

Придатність до експлуатації, безвідмовність: Величина імпульсу, потрібна для забезпечення надійного функціонування вибухової системи в штатному режимі

sensitivity

Suitability for service, reliability: A measure of the stimulus required to cause reliable functioning of an explosive system in the design mode

Примітка.

1. Чутливість є вірогідністю ініціювання за допомогою запланованої дії та заданого імпульсу. Для її оцінювання визначається рівень чутливості вибухової речовини
2. Вираження чутливості до цих дій залежить від обладнання та процедури проведення випробувань

Note.

1. Sensitivity is the probability of being initiated by an intended action and a specified stimulus. For the assessment, the all-fire level is determined
2. The expression of the sensitivity towards these actions depends on the equipment and the test procedure

III

5.771 шар покривної породи

Глибина земного покриву на даху покритої землею споруди або її тестової конфігурації

overburden

The depth of earth cover on the roof of an earth covered structure or test configuration

Глибина скельного та земляного покриву для обладнання підземних сховищ

The depth of rock and earth cover for underground storage facilities

5.772 швидке детонування від перегріву

Механізм реакції який виникає в боєприпасі в результаті швидкого нагрівання

fast cook-off

The reaction mechanism which occurs in a munition as a result of a fast heating stimulus

5.773 швидке нагрівання

Постійна високоінтенсивна подача теплової енергії на боєприпаси

fast heating

The continuous application of thermal energy to a munition at high intensity

5.774 швидкість часток	particle velocity
Швидкість руху часток, яку вони отримують шляхом передачі від ударної або відбитої хвилі	The local velocity imparted by the transmission of a shock or a reflected wave
5.775 шкода	harm
Матеріальні збитки або завдання шкоди здоров'ю, майну або <u>довкіллю</u>	Physical injury or damage to health, property or the environment
5.776 шляхи сполучення загального користування	public traffic route
Дорога, що використовується як шлях сполучення загального користування; залізнична колія за межами району <u>зберігання</u> ВР, яка використовується для громадських пасажирських перевезень; водний шлях, яким проходять пасажирські судна, та інші водні шляхи, де потрібно звернути особливу увагу на частоту громадського руху	A road used for general public traffic; a railway outside the explosives area which is used for public passenger traffic; a waterway used by passenger vessels; and other waterways where special consideration is warranted with respect to frequency of public use
5.777 штабель	stack
Приблизно одна тонна ваги бруutto <u>боєприпасів</u> та <u>вибухових речовин</u>	Approximately one ton gross weight of ammunition and explosives
5.778 штучне середовище	induced environment
Умови, яким може піддаватися <u>озброєння</u> та військова техніка або його компонент у продовж свого <u>життєвого циклу</u> , і які прямо чи опосередковано є результатом втручання людини	The conditions to which a materiel or component thereof may be exposed during its life cycle and which are directly or indirectly the result of human intervention
Щ	
5.779 щільність завантаження	loading density
Співвідношення чистого вмісту <u>вибухової речовини</u> <u>боєприпасів</u> , що містяться в складському приміщенні/сховищі, та внутрішнього об'єму цього складського приміщення/сховища	Ratio of the net explosive quantity (NEQ) of a charge contained in a magazine/storehouse and the internal volume of that magazine/storehouse
5.780 щільність уламків	debris mass density
Загальна або певна визначена мінімальна маса частин <u>уламків</u> на одиницю площі	Mass of debris pieces, in total or certain defined minimum mass, per unit area

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК (англійська мова)

A

abbreviated injury scale; AIS	5.642
above ground storage	5.360
accelerated life testing	5.547
acceptable performance	5.543
acceptable response	5.541
acceptable risk	5.542
acceptor ammunition	5.45
accident	5.1
accuracy	5.703
action time	5.762
actuate	5.537
actuator	5.538
adit	5.121
adit debris	5.727
adjacent munition	5.669
after burning	5.162
ageing	5.659
aggregation	5.722
air blast	5.512
air carriage life	5.686
air launched munition; ALM	5.3
air termination network	5.35
airburst	5.513
aircraft explosive cargo area	5.234
all-arm distance	5.106
all-fire level	5.596
all-fire threshold	5.526
all-function level	5.525
ambient pressure	5.698
ammunition	5.43
ammunition safety	5.22
angle of incidence	5.300
approved design	5.540
arc	5.163
arm	5.223
armed	5.221
armed configuration	5.287
arming	5.222

arming delay	5.206
arming delay device	5.549
arming distance/ arming range	5.105
article	5.87
assembly place	5.132
assessment	5.441
assessment insensitive munition	5.443
atmospheric burning	5.126
attendant	5.672
augmenting charge	5.159
authorized representative	5.734
availability	5.130
aversion	5.395
aversion factor	5.742

B

backblast	5.224
barricade	5.472
base bleed	5.161
basic module	5.19
basic probability	5.18
black powder	5.152
blast	5.72
blast distance	5.403
blast impulse	5.244
blast overpressure	5.359
blast wind	5.609
blast yield	5.174
blasting cap	5.144
blasting machine	5.488
blind	5.644
bomb	5.50
bond	5.181
bonding	5.664
booster and lead explosive	5.71
booster explosive	5.70
booster¹	5.555
booster²	5.556
bore safety	5.31
break-up-unit	5.36
bridge wire (BW) electro-explosive device (EED)	5.349
buffer	5.53
building damage index	5.245

bulkhead	5.460
buried storage	5.479
burning	5.127
burning reaction	5.581
burster	5.61
C	
calibre	5.260
cannon permissible maximum pressure, cannon PMP	5.327
cap	5.264
cargo	5.101
cargo aircraft	5.57
cargo transport unit	5.56
cartridge	5.455
casing effect	5.114
cavern storage site	5.678
cavity	5.447
chamber interval	5.107
chamber pressure	5.701
chamber storage site	5.676
characterization	5.79
charge	5.650
chemical decontamination	5.758
chemical degradation	5.759
classification code	5.274
climatic category	5.276
closed detonation	5.146
coefficient of linear thermal expansion	5.277
collateral damage	5.509
collective risk	5.278
combination circuit	5.279
combustion	5.128
commit-to-arm	5.391
comparative risk	5.524
comparison explosive	5.67
compartment	5.102
compatibility	5.670
compatibility group	5.134
competent authority	5.280
complete round	5.129
composite propellant	5.282
computing system	5.413
conducting composition cap	5.265

conducting composition; CC	5.551
confinement	5.122
connected chamber storage site	5.180
consequence	5.369
contact discharge	5.284
container packing certificate; CPC	5.614
convective burning	5.283
conversion	5.468
cook-off	5.148
cover	5.517
cover debris	5.726
cover depth	5.125
crack	5.713
crater	5.113
crater debris	5.728
crater ejecta	5.80
cratering charge	5.197
credible	5.585
credible accident	5.583
credible environment	5.584
credible threat	5.582
critical characteristic	5.296
critical diameter	5.297
critical item	5.55
critical temperature	5.295
cutting charge	5.299

D

damage control	5.285
danger	5.183
danger area	5.374
dangerous air cargo	5.377
dangerous goods	5.379
deactivation	5.141
debris	5.725
debris mass density	5.780
debris number density	5.766
debris trap	5.729
deconfinement	5.599
deflagrating explosive	5.529
deflagration	5.150
deflagration to detonation transition; DDT	5.470
degree of safety	5.591

delay element	5.733
demilitarization	5.142
demolition	5.486
demolition accessory	5.281
demolition charge	5.489
demolition store	5.202
demolition sub-system	5.497
demolition system	5.630
dependability	5.746
deployment	5.600
deployment configuration	5.288
design pressure; DP	5.604
design principles	5.545
design safety guides	5.269
designed safety state	5.651
destruction	5.608
detonating cord	5.147
detonating explosive	5.149
detonation	5.145
detonation relay system	5.628
detonator	5.143
dip needle circuit	5.307
direct action fuze	5.492
directly involved personnel	5.34
disarm	5.459
discriminating circuit	5.306
disposal	5.741
disposal life	5.474
donor munition	5.46
down conductor	5.60
drop height	5.89
dud	5.41
dummy ammunition	5.356
durability¹	5.155
durability²	5.156
dynamic pressure	5.153

E

early burst	5.464
earth termination network	5.338
earth-covered storage	5.361
effect	5.588
effectiveness on target	5.177

electric ignition	5.169
electrically initiated device; EID	5.168
electrochemical reduction	5.172
electro-explosive device, EED	5.170
electromagnetic radiation environment; EMRE	5.619
electrostatic charge level	5.592
enable	5.598
end of life	5.273
energetic material reactivity model	5.673
energetic material/ explosive/ explosive material	5.66
environment	5.157
environmental force	5.621
environmental profile	5.756
environmental requirement	5.82
environmental sensor	5.140
escort	5.671
evaluation	5.438
event	5.515
event probability	5.242
expansion chamber	5.261
expected fatalities	5.446
exploder	5.487
exploding bridge wire initiator; EBW	5.171
exploding foil initiator; EFI	5.253
explosion	5.62
explosion reaction	5.580
explosion-to-detonation transition; XDT	5.469
explosive aerosol; fuel-air explosive, FAE	5.408
explosive component	5.74
explosive event	5.65
explosive military vehicle	5.709
explosive ordnance disposal; EOD	5.232
explosive slurry	5.112
explosive train	5.110
explosive train	5.188
explosiveness	5.76
explosives area	5.571
explosives safety and munitions riskmanagement ; ESMRM	5.736
explosives workshop	5.760
exposed site; ES	5.354
exposure	5.230
exterior quantity distance	5.407

extreme service conditions pressure; ESCP	5.700
extreme service environment	5.166
extremely insensitive detonating substance; EIDS	5.75
exudation	5.558

F

fail-safe	5.100
failure cause	5.550
failure mode	5.77
failure mode effects analysis; FMEA	5.13
failure mode effects and criticality analysis; FMECA	5.15
failure tolerance	5.662
failure¹	5.98
failure²	5.99
family of nose fuzes	5.668
far field	5.94
fast cook-off	5.772
fast heating	5.773
fatality	5.309
fault	5.394
faulting	5.679
field stack module	5.519
field storage area	5.520
field storage site	5.518
field strength	5.366
film bridge initiator	5.254
final qualification	5.437
fire brand	5.178
fire detection system	5.632
fire fighting system	5.633
fireset	5.189
firing	5.226
firing capacitor	5.569
firing circuit	5.64
firing control delay	5.207
firing control system	5.636
firing energy	5.566
firing interval	5.258
firing level	5.594
firing rate	5.680
firing stimulus	5.568
firing stimulus relay system	5.629
firing system¹	5.635

firing system²	5.634
forcing function	5.754
fractional exposure	5.764
fragment	5.425
freight container	5.58
frequency	5.765
front pressure	5.745
function level	5.749
function¹	5.752
function²	5.753
functional stimulus	5.748
functioning in design mode	5.751
fuze	5.490
fuze safety system	5.624
fuze setter	5.740
fuzing system	5.631

G

gas actuator	5.119
gas generator	5.120
generic role	5.428
ground shock	5.477
group risk	5.137
gun powder	5.610
gun propellant	5.16

H

hand emplaced munition; HEM	5.42
handling	5.465
hang-fire	5.208
hang-up	5.203
harbour area	5.572
harbour master	5.263
hardened aircraft shelter	5.212
hardening	5.475
harm	5.775
hazard	5.371
hazard analysis	5.10
hazard and operability analysis	5.11
hazard area	5.375
hazard classification	5.275
hazard division; HD	5.485
hazard level	5.593
hazard probability	5.240

hazard severity	5.665
hazard volume	5.559
hazardous event	5.376
hazardous state	5.378
heat flux	5.685
heat of detonation	5.684
heavy-walled building	5.702
high angle fragment	5.426
high explosive, HE	5.51
high velocity projections	5.738
hold	5.715
holding yard	5.646
hollow charge	5.198
human failure	5.315
hydraulic diameter	5.123

I

igloo	5.677
igniter	5.199
igniter charge	5.192
igniting component	5.173
ignition	5.191
ignition delay	5.205
ignition system	5.626
ignition temperature	5.682
ignition train	5.305
IMness	5.397
impact action fuze	5.494
incendiary mix	5.184
incident	5.259
incident overpressure	5.342
incineration	5.648
in-container stowage	5.218
incredible	5.393
independent computer program	5.383
independent safety feature	5.385
indirectly involved personnel	5.436
individual risk	5.246
induced environment	5.778
inert	5.250
inert electro-explosive device	5.251
inert filling	5.249
inhabited building	5.367

inhabited building distance; IBD	5.404
initiation	5.256
initiation system	5.627
initiator	5.252
injury	5.704
in-line explosive train	5.311
insensitive munition label	5.757
insensitive munition signature	5.435
insensitive munition technology	5.694
insensitive munition testing	5.86
insensitive munitions; IM	5.396
installed munition	5.39
instrumented electro-explosive device	5.544
integrating circuit	5.257
intended role	5.78
interchangeability	5.731
interior quantity distance	5.406
intermediate packaging	5.554
intermodule quantity distance	5.405
interrupted explosive train	5.466
interrupter	5.467
intrusion	5.115
irreversible failure	5.390
isolating wagon	5.238
J	
jet	5.663
joint	5.182
K	
Klotz device	5.548
L	
labelling	5.332
laser cutting	5.304
laser grooving	5.303
laser initiation	5.302
launch	5.565
launch cycle	5.761
launch safety	5.32
launcher	5.567
lead	5.461
lethal area	5.235
life cycle	5.179
light structure	5.308

likelihood	5.239
linear thermal expansion	5.310
liner	5.553
liquid propellant	5.597
loading density	5.779
loading safety	5.29
lobbed ammunition	5.601
logic route	5.313
logistic configuration	5.312
logistic storage	5.216
logistic transportation	5.109
long-term storage	5.675
loose cargo munition	5.382
lot	5.452
low angle fragment	5.427
lower conditioning temperature; LCT	5.364
lower firing temperature; LFT	5.363
M	
mach reflection	5.93
machinery spaces of category	5.337
magazine	5.640
main charge	5.429
main charge high explosive	5.52
mandatory data	5.410
mandatory test	5.409
manufacture to target or disposal sequence; MTDS	5.564
manufacture to target sequence; MTS	5.563
margin analysis	5.9
margin of safety	5.193
marking	5.401
mask safety	5.28
mass bin	5.333
mass explosion	5.336
mass fire	5.334
mass propagation	5.335
materiel	5.419
maximum allowable safe stimulus; MASS	5.325
maximum credible event; MCE	5.331
maximum individual risk	5.319
maximum operating pressure (MOP) curve	5.292
maximum operating pressure; MOP	5.321
mean	5.617

mean power density	5.618
means of ignition	5.200
means of initiation	5.201
mechanical time fuze	5.341
median	5.616
meltout	5.83
memory integrity	5.357
meteorological temperature	5.681
military logistic vehicle	5.707
military train carrying ammunition	5.534
mine	5.343
mine clearance	5.602
mine countermeasures; MCM	5.561
minimum output level	5.345
minimum risk	5.344
misfire	5.424
mishap	5.2
missile	5.270
mission critical system	5.625
mission profile	5.755
mitigation	5.227
mixed loading	5.228
mixed media	5.138
mixed packaging	5.229
moderate fire	5.521
molten salt destruction	5.233
mortar	5.346
mortar bomb	5.347
mortar design pressure curve	5.293
mortar munition	5.348
mortar permissible maximum pressure	5.328
mortar permissible maximum pressure (PMP) curve	5.290
mortar proof pressure; PP	5.699
mortar safe maximum pressure (SMP) curve	5.291
munition	5.44
munition response	5.579
muzzle safety	5.30
muzzle velocity; MV	5.535
N	
natural environment	5.546
net explosive mass; NEM	5.767
net explosives quantity; NEQ/ net explosive weight; NEW	5.768

neutralisation	5.387
new demolition material	5.400
new explosive	5.398
new munition	5.399
no-arm distance	5.108
no-fire threshold	5.527
no-function threshold	5.528
non-combustible construction	5.381
non-regular reflection	5.392

O

open burning	5.97
open detonation	5.96
open-pit burning	5.649
operability	5.747
operational environment	5.165
operational life	5.690
operational necessity	5.420
operational requirements, OR	5.421
optional data	5.389
optional test	5.388
ordnance	5.418
outdoor storage site	5.316
overburden	5.771
overpacks	5.705
overpressure	5.358
overstowing	5.724

P

packaged munition	5.732
partial detonation	5.763
particle velocity	5.774
passage way	5.289
passenger aircraft	5.453
passenger cargo aircraft	5.454
payload	5.48
peak overpressure	5.320
peak particle velocity	5.318
peak pulse power density	5.317
peer review	5.384
perceived collective risk	5.423
performance	5.750
permissible maximum pressure; PMP	5.326
person year	5.314

photocatalytic neutralization	5.744
physical effects	5.743
pin-to-case; PTC mode	5.587
pin-to-pin mode; PTP mode	5.586
placard	5.522
plastic explosive	5.507
platform	5.508
point detonating fuze	5.493
polymer bonded explosive; PBX	5.68
population at risk	5.133
portal	5.118
positive impulse	5.516
potential explosive site; PES	5.353
preconditioning	5.523
premature	5.463
premature function	5.462
pressure	5.697
pressure-impulse (p-i) diagram	5.185
pressure-time history	5.186
primary cartridge	5.430
primary charge	5.431
primary debris	5.458
primary explosive	5.456
primary fragment	5.457
primer	5.190
probability	5.241
probability of fatality; PF	5.656
production build standard	5.643
projectile	5.606
projectile design pressure; PDP	5.323
projectile lower firing temperature upper proof pressure; projectile LFTUPP	5.329
projectile permissible maximum pressure, projectile PMP	5.330
projectile permissible maximum pressure; PMP	5.85
projectile proof pressure; PP	5.324
projectile safe maximum pressure	5.322
projectile upper firing temperature upper proof pressure; projectile UFTUPP	5.737
projections	5.63
propagating explosion	5.536
propagation	5.339
propellant	5.716
propulsion	5.209
protective roof	5.570

proximity fuze	5.776
public traffic route	5.504
pyroshock	5.502
pyrotechnic composition	5.503
pyrotechnic delay	5.500
pyrotechnic substance	5.501
pyrotechnic train	5.732

Q

qualification¹	5.266
qualification²	5.267
qualified explosive material	5.69
quantitative risk assessment	5.271
quantity distance; QD	5.402

R

radio and radar radiation hazards; RADHAZ	5.372
rate of fire	5.641
reactivation capability	5.225
recovery	5.262
recycling	5.514
reference comparison explosive	5.175
reference standard explosive	5.176
reflected impulse	5.91
reflected pressure	5.92
relay box	5.589
reliability	5.20
render safe	5.231
residual risk	5.187
response	5.578
response types	5.696
reuse	5.6
reversible failure	5.411
rifle launched grenade	5.131
ring conductor	5.272
ring set fuze	5.491
risk	5.590
risk analysis	5.14
risk assessment	5.445
risk based	5.444
risk criteria	5.294
risk estimation	5.412
risk evaluation	5.440
risk management	5.735

robust ammunition	5.661
rocket	5.573
rocket assisted projectile	5.5
rocket propellant	5.576
round	5.532
S	
sabot	5.59
sabotage	5.611
safe	5.25
safe fatigue life	5.691
safe separation	5.24
safe separation distance	5.104
safety analysis	5.7
safety and arming device; SAD	5.196
safety and suitability for service; S3	5.27
safety assessment	5.442
safety barrier	5.210
safety certificate	5.620
safety critical	5.434
safety critical function	5.433
safety critical system	5.432
safety device	5.194
safety distance	5.23
safety feature	5.195
safety fuze	5.111
safety site plan	5.505
safety system	5.623
safety¹	5.21
safety²	5.26
salvage packaging	5.237
sea skimmer	5.560
secondary debris	5.117
secondary explosive	5.116
secured cargo munition	5.40
security¹	5.213
security²	5.495
security³	5.214
segregation	5.615
self destruction	5.613
self-closing device	5.4
self-guided missile	5.574
semi-conductor bridge initiator ; SCB initiator	5.255

sensitiveness	5.769
sensitivity	5.770
sensitivity groups	5.136
sensor	5.139
serious structural damage	5.717
service environment	5.730
service life	5.688
service life cycle	5.655
service magazine	5.557
setter slots	5.449
shallow-buried storage	5.478
shaped charge	5.298
shell	5.17
shielding	5.164
shipborne barge	5.667
shock	5.718
shock tube	5.719
shock wave	5.720
shock-to-detonation transition; SDT	5.471
shot gun type magazine	5.368
side-on overpressure	5.49
single chamber storage site	5.415
single medium	5.417
site	5.350
slapper detonator	5.721
slope angle	5.301
slow cook-off	5.510
slow heating	5.511
sneak analysis	5.8
sneak circuit	5.450
societal risk	5.647
solar radiation	5.645
spall	5.95
specular reflection/regular reflection	5.416
spin stabilized	5.653
squib	5.499
stability	5.654
stabilizer	5.652
stack	5.777
stakeholder	5.422
standard deviation	5.658
standard test	5.657

standby life	5.473
static pressure	5.660
sterilization	5.612
stimulus	5.243
stimulus level	5.595
storage	5.352
storage compatibility group	5.135
storage environment	5.158
storage life	5.687
storage module	5.355
storage site	5.351
storage subdivision; SsD	5.484
stored energy	5.365
storehouse	5.674
storing	5.215
stowage	5.723
stuffing	5.204
sub-calibre	5.483
sub-munition	5.666
sub-system	5.496
suitability for service	5.539
surface-launched munition; SLM	5.37
sympathetic detonation	5.247
sympathetic reaction	5.248
system	5.622
system design pressure	5.605
system safety	5.33
system safety program	5.552

T

tactical storage	5.217
tactical transportation	5.711
technical escort	5.693
telemetry missile	5.575
temperature coefficient	5.683
temporary storage	5.695
test configuration	5.84
test directive	5.603
test joint	5.286
test method	5.340
test parameter	5.451
test plan	5.506
test procedure	5.562

test sequence	5.530
test severity	5.639
test validation	5.498
thermal spark	5.689
thermal time constant	5.531
threat	5.151
threat and hazard assessment; THA	5.439
thrust	5.577
time fuze	5.154
tracer	5.712
transportation	5.710
trinitrotoluene equivalent	5.714
type qualification	5.268

U

unarmed	5.386
uncertainty analysis	5.12
underground petrols, oils, lubricants tank	5.482
underground pipeline	5.481
underground storage	5.480
underwater - launched munition; ULM	5.38
underwater munition	5.476
undesired consequence	5.370
unexploded explosive ordnance (UXO)	5.73
unit load	5.708
unit risk	5.414
unsafe conditions	5.380
unstuffing	5.607
upper conditioning temperature; UCT	5.88
upper firing temperature; UFT	5.362

V

vehicle	5.706
venting	5.638
vibration	5.90
visiting force	5.219
voltage spark	5.167
vulnerable construction	5.739

W

waiver	5.160
warhead	5.47
warhead section	5.103
washout	5.81
water jet cutting	5.124

weapon		5.220
weapon danger area		5.373
weapon system		5.637
wear life		5.692
with its (own) means of initiation		5.236
without its (own) means of initiation		5.54
wrench slots		5.448
	Y	
yield of event		5.533
	Z	
zone of protection		5.211

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК (українська мова)**А**

аварія ¹	5.1
аварія ²	5.2
аналіз безпечності	5.7
аналіз ланцюгів хибних	5.8
аналізування міцності	5.9
аналізування небезпек	5.10
аналізування небезпек та працездатності	5.11
аналізування невизначеності	5.12
аналізування режиму відмов та його вплив	5.13
аналізування ризиків	5.14
аналізування типів відмов, впливу і критичності	5.15

Б

бар'єр захисний	5.210
баржа суднова	5.667
безвідмовність	5.20
безпека	5.21
безпека боєприпасів	5.22
безпечний	5.25
безпечність	5.26
безпечність і придатність до експлуатації	5.27
безпечність при заряджанні	5.29
безпечність при проходженні дульного зрізу	5.30
безпечність при проходженні каналу ствола	5.31
безпечність пуску	5.32
безпечність системи	5.33
блискавковідвід вертикальний	5.60
блискавкоприймач	5.35
блок підриву	5.36
блок релейний	5.589
боєприпас для пуску з поверхні	5.37
боєприпас новий	5.399
боєприпас підводного пуску	5.38
боєприпас упакований	5.732
боєприпас, що не вибухнув вибуховий	5.73
боєприпаси мінометні	5.348
боєприпаси навчальні	5.356
боєприпаси незакріплені	5.382
боєприпаси нечутливі	5.396

боєприпаси підводні	5.476
боєприпаси підкаліберні	5.483
боєприпаси повітряного базування авіаційні	5.3
боєприпаси при зразку озброєння	5.39
боєприпаси розкидані	5.601
боєприпаси стійкі	5.662
боєприпаси що завантажені у транспортні засоби (боєукладки)	5.40
боєприпаси, що не вибухнули	5.41
боєприпаси, які встановлюються вручну	5.42
боєприпаси ¹	5.43
боєприпаси ²	5.44
боєприпаси-акцептори	5.45
боєприпаси-донори	5.46
бомба	5.50
боротьба протимінна	5.561
будівля населена	5.367
буфер	5.53

В

в спорядженні неостаточному	5.54
вагон ізолюючий	5.238
вантаж при перевезенні повітряним транспортом небезпечний	5.377
вантажі небезпечні	5.379
вибух	5.62
вибух масовий	5.336
вибух передчасний	5.464
вибух повітряний	5.513
вибух, який поширюється	5.63
вибухонебезпечність	5.76
вид відмови	5.77
визначення характеристик	5.79
викиди в результаті утворення воронки	5.80
використання альтернативне	5.6
використання повторне	5.514
вимивання	5.81
вимоги до охорони довкілля	5.82
вимоги оперативні	5.421
випадок летальний	5.309
виплавлення	5.83
випробування кліматичні прискорені	5.547
випробування необов'язкові	5.388
випробування нечутливих боєприпасів	5.86
випробування обов'язкові	5.409
випробування стандартне	5.658

виріб	5.87
висота скидання	5.89
вібрація	5.90
відбиття маха	5.93
відбиття неоднорідне	5.392
відбиття однорідне	5.416
відколок	5.95
відмова необоротна	5.390
відмова оборотна	5.411
відмова ¹	5.98
відмова ²	5.99
відмовостійкість	5.100
відновлення електрохімічне	5.172
відсік	5.102
відсік з бойовою частиною	5.103
відсіки машинні	5.337
відстань безпечна	5.23
відстань вибуху нормативна	5.403
відстань внутрішня нормативна	5.406
відстань для безпечного розділення	5.104
відстань до населених будівель нормативна	5.404
відстань зведення боєприпасу	5.105
відстань зведення боєприпасу на короткій дистанції	5.106
відстань зовнішня нормативна	5.407
відстань між камерами	5.107
відстань між модулями нормативна	5.405
відстань нормативна	5.402
відстань, яку боєприпас проходить без зведення	5.108
відхилення стандартне	5.659
вірогідність базова	5.18
вміст вибухової речовини чистий	5.768
воронка	5.113
вплив оболонки	5.114
вплив фізичний	5.743
вставка	5.115
втрати побічні	5.509
вхід	5.118
Г	
газогенератор	5.120
газогенератор донний	5.160
галерея	5.121
герметичність	5.122
глибина покриття	5.125

горіння відкрите	5.97
горіння конвективне	5.283
горіння при атмосферному тиску	5.126
горіння ¹	5.127
горіння ²	5.128
готовність	5.130
гранати для метання зі стрілецької зброї	5.131
група ризику	5.133
група сумісності	5.134
група сумісності для зберігання	5.135
групи чутливості	5.136

Д

дані з різних джерел	5.138
дані необов'язкові	5.389
дані обов'язкові	5.410
датчик	5.139
датчик умов довкілля	5.140
деактивація	5.141
дегазація хімічна	5.758
демлітаризація	5.142
детонатор електричний	5.168
детонатор ударний	5.721
детонатор ¹	5.143
детонатор ²	5.144
детонація	5.145
детонація в закритому приміщенні	5.146
детонація відкрита	5.96
детонація індукційна	5.248
детонація часткова	5.763
детонування від перегріву	5.148
детонування від перегріву повільне	5.510
детонування від перегріву швидке	5.772
дефлаграція	5.150
джерело загрози	5.151
діаметр гідравлічний	5.123
діаметр критичний	5.297
довговічність ¹	5.155
довговічність ²	5.156
довкілля	5.157
довкілля при зберіганні	5.158
дозвіл на відхилення	5.160
документ про проведення випробувань розпорядчий	5.603

допалення	5.162
дуга	5.163
Е	
еквівалент тротиловий	5.714
екранування	5.164
електрозапал із детонувальним дротовим містком	5.171
елемент важливий	5.55
елемент вибуховий	5.74
елемент запалювання	5.173
елементи уражаючі	5.737
елементи, що розлітаються з високою швидкістю уражаючі	5.738
енергія накопичена	5.366
енергія при вибуху теплова	5.684
енергія пускова	5.566
енергія ударної хвилі	5.174
ефективність при ураженні	5.177
Ж	
жарина	5.178
З	
з'єднання контрольне	5.286
з'єднання ¹	5.181
з'єднання ²	5.182
завантаження змішане	5.228
завдання характеристики	5.755
загроза	5.183
загроза реалістична	5.582
залежність тиску від імпульсу	5.185
залежність тиску від часу	5.186
запальник	5.190
запалювання	5.191
запас міцності	5.193
запобіжник	5.195
запобіжники незалежні	5.385
запуск затяжний	5.208
заряд міни основний ¹	5.430
заряд вибивний	5.61
заряд для утворення воронки	5.197
заряд додатковий	5.159
заряд запалюючий	5.192
заряд кумулятивний	5.298
заряд кумулятивний підривний	5.299
заряд метальний	5.339
заряд міни основний ²	5.431

заряд направленої дії	5.198
заряд основний	5.429
заряд передаточний	5.461
заряд підливний	5.489
заряд проміжний ¹	5.555
заряд проміжний ²	5.556
засіб військового призначення транспортний	5.707
засіб запалення	5.199
засіб транспортний	5.706
засоби підливу нові	5.400
засоби військового призначення з захистом від вибуху транспортні	5.709
засоби запалювання	5.200
засоби ініціювання	5.201
засоби підливу	5.202
застрягання	5.203
затарювання	5.204
затримка запалювання	5.205
затримка зведення	5.206
затримка пускового імпульсу	5.207
захищеність	5.213
заходи охорони	5.214
зберігання	5.215
зберігання	5.216
зберігання боєприпасів під час ведення бойових дій (операцій)	5.217
зберігання в контейнерах	5.218
зберігання тимчасове	5.695
зброя	5.220
зведений	5.221
зведення	5.222
зведення необоротне	5.391
зводити	5.223
згоряння масове	5.334
згоряння помірне	5.521
здатність до повторної активації	5.225
здійснення пострілу	5.226
зменшення ризику	5.227
знаходження під впливом	5.230
значення незагоряння порогове	5.527
значення неспрацювання порогове	5.528
значення середнє	5.616
значення середнє	5.617
знешкодження	5.231
знешкодження вибухових боєприпасів	5.232

знищення за допомогою сольового розплаву	5.233
зона від впливу блискавки захищена	5.212
зона віддалена	5.95
зона завантаження вибухових речовин на повітряні судна	5.234
зона небезпечна ¹	5.375
зона небезпечна ²	5.376
зона небезпечна при застосуванні зброї	5.374
зона ураження	5.235
зрушення тектонічні	5.679

I

із засобами ініціювання встановленими	5.236
імовірність	5.239
імовірність виникнення небезпеки	5.240
імовірність летального випадку	5.241
імовірність настання події	5.242
імпульс	5.243
імпульс відбитий	5.91
імпульс максимально допустимий безпечний	5.325
імпульс позитивний	5.516
імпульс пусковий	5.568
імпульс ударної хвилі	5.244
імпульс функціональний	5.748
індекс пошкодження споруди	5.245
інертний	5.250
ініціатор	5.252
ініціатор із вибухонебезпечною фольгою	5.253
ініціатор із плівковим містком	5.254
ініціатор напівпровідникового містка	5.255
ініціювання	5.256
ініціювання лазерне	5.302
інтервал між пострілами	5.258
інцидент	5.259
іскра електрична	5.167

K

калібр	5.260
камера розширення	5.261
канібалізація	5.262
капітан порту	5.263
капсуль	5.264
капсуль-детонатор з провідниковим складом	5.265
категорія кліматична	5.276
кваліфікація типу	5.268
керівництво з безпечного конструювання	5.269

кількість летальних випадків очікувана	5.446
кільце ведуче	5.59
кінець терміну експлуатації	5.273
класифікування небезпек	5.275
код класифікаційний	5.274
коефіцієнт лінійного теплового розширення	5.277
коефіцієнт температурний	5.683
комплектуючі підривної системи	5.281
конденсатор пусковий	5.569
конструкція легка	5.308
контейнер вантажний	5.58
контроль пошкоджень	5.285
конфігурація випробувальна	5.84
конфігурація зведення	5.287
конфігурація логістична	5.312
конфігурація розгортання	5.288
коридор	5.289
крива максимально допустимого тиску для мінометного озброєння	5.290
крива максимального безпечного тиску для мінометів	5.291
крива максимального робочого тиску	5.292
крива розрахункового тиску для мінометів	5.293
критерії визначення ризику	5.294
кут дії ударної хвилі	5.300
кут нахилу	5.301
Л	
ланцюг вогневий	5.110
ланцюг вогневий замкнутий	5.188
ланцюг вогневий лінійний	5.311
ланцюг вогневий перерваний	5.466
ланцюг запалювання	5.305
ланцюг інтегруючий	5.257
ланцюг комбінаційний	5.279
ланцюг паразитний	5.450
ланцюг піротехнічний	5.501
ланцюг розпізнавання	5.306
ланцюг спрацювання магнітної міни	5.307
людино-рік	5.314
М	
майданчик відкритого зберігання боєприпасів	5.316
майданчик сортувальний	5.647
маркування ¹	5.332
маса вибухової речовини чиста	5.767
маскування безпечне	5.24

машинка підбивна ¹	5.487
машинка підбивна ²	5.488
мережа вибухова	5.64
мережа заземлювачів	5.338
метод проведення випробувань	5.340
механізм приводний	5.538
механізм приводний газовий	5.119
міна	5.343
міна мінометна	5.347
міномет	5.346
місток детонатора електровибухового пристрою	5.349
місце	5.350
місце громадське	5.132
місце для зберігання	5.351
місце зберігання	5.352
місце потенційного вибуху	5.353
місце потенційного ураження	5.354
модуль базовий	5.18
модуль для зберігання	5.353
модуль для зберігання польовий	5.519

Н

нагрівання повільне	5.511
нагрівання швидке	5.773
надійність запам'ятовувального пристрою	5.357
надійність функціональна	5.746
напруженість електричного поля	5.368
наслідки	5.369
наслідки небажані	5.370
небезпека	5.371
небезпека від радіоелектронного випромінювання	5.372
незахищеність від дії вибухової речовини часткова	5.764
незведений	5.386
нейтралізування	5.387
нейтралізування фотокаталітичне	5.744
необхідність оперативна	5.420
нереалістичний	5.393
несправність	5.394
несприйняття	5.395
нечутливість	5.397
номер за списком ООН	5.401

О

обробка попередня	5.523
-------------------	-------

обчислення ризику	5.412
одиниця транспортна вантажна	5.56
озброєння	5.418
озброєння та військова техніка	5.419
оператор	5.422
орган з перевезення небезпечних вантажів компетентний	5.280
осічка	5.424
осколок	5.425
осколок первинний	5.457
осколок, який відлітає під великим кутом	5.426
осколок, який відлітає під малим кутом	5.427
особа супроводжуюча	5.672
особливості нечутливих боєприпасів	5.435
особовий склад безпосередньо задіяний	5.34
оцінка	5.438
оцінка кваліфікаційна остаточна	5.437
оцінка кваліфікаційна ¹	5.266
оцінка кваліфікаційна ²	5.267
оцінка небезпек та загроз	5.439
оцінка незалежна	5.384
оцінка ризиків кількісна	5.271
оцінка ризику	5.440
оцінювання	5.441
оцінювання безпечності	5.442
оцінювання нечутливих боєприпасів	5.443
оцінювання ризику ¹	5.444
оцінювання ризику ²	5.445
очко підричника	5.447
П	
пази для ключа	5.448
пази регулятора	5.449
пакет транспортний	5.708
пакування змішане	5.229
паливо композитне	5.282
паливо ракетне	5.576
паливо ракетне рідке	5.597
параметри випробувань	5.451
партія	5.452
патрон	5.455
переведення з бойового положення в безпечне	5.459
перевезення військового	5.109
перегородка	5.460
передчасний	5.463

переміщення	5.465
переривач	5.467
перероблення	5.468
перехід від вибуху до детонації	5.469
перехід від нормального горіння до детонації	5.470
перехід від удару до детонації	5.471
перешкода	5.472
період очікування	5.473
період утилізації	5.474
підвищення міцності	5.475
підклас зберігання	5.484
підклас небезпеки	5.485
підривання	5.486
підричник	5.490
підричник із механізмом кільцевого зведення	5.491
підричник миттєвої дії	5.492
підричник ударної дії ¹	5.493
підричник ударної дії ²	5.494
підрозділи охорони	5.495
підсистема	5.496
підсистема підриву	5.497
підтвердження результатів випробувань	5.498
піропатрон	5.499
піроудар	5.504
план безпечного зберігання	5.505
план проведення випробувань	5.506
платформа озброєння	5.508
подія	5.515
подія вибухова	5.65
подія максимально реалістична	5.331
подія небезпечна	5.376
показники безпеки особливо важливі	5.434
покриття	5.517
покриття захисне	5.209
помилка людська	5.315
поріг спрацювання	5.525
поріг чутливості вибухової речовини	5.526
порох	5.529
порох артилерійський	5.16
порох димний	5.152
порох рушничний	5.610
порядок проведення випробувань	5.530
постійна часу нагріву	5.531

постріл	5.532
постріл готовий	5.129
потік зворотній	5.224
потужність вибуху	5.533
потужність імпульсу випромінювання максимальна	5.317
потяг військового призначення для перевезення вантажів	5.534
поширення	5.536
поширення масове	5.335
пошкодження конструкцій тяжкі	5.717
представник уповноважений	5.734
приведення в дію	5.537
придатність до експлуатації	5.539
придатність функціональна	5.747
призначення визначене	5.78
призначення основне	5.428
прийнятий на озброєння	5.540
прилад для випробування електровибухового пристрою	5.544
приміщення складське наскрізне	5.368
приміщення складське	5.641
принципи розробки	5.545
пристрій електровибуховий	5.170
пристрій електровибуховий інертний	5.251
пристрій закриваючий автоматичний	5.4
пристрій запальний	5.189
пристрій запобіжний	5.194
пристрій запобіжно-звідний	5.196
пристрій Клотца	5.548
пристрої для уповільнення зведення	5.549
причина відмови	5.550
провідник кільцевий	5.272
програма безпечності системи	5.552
програма комп'ютерна незалежна	5.383
прокладка	5.553
прорізання канавок лазерне	5.303
просочування	5.558
простір небезпеки	5.559
процедура проведення випробувань	5.562
процес від виробництва до застосування	5.563
процес від виробництва до застосування або утилізації	5.564
пункт зберігання польовий	5.520
пуск	5.565

Р

радіація сонячна	5.646
радіопідрильник	5.570
район зберігання вибухових речовин	5.571
район порту	5.572
ракета	5.573
ракета з гранично малою висотою польоту протикорабельна	5.560
ракета з системою самонаведення	5.574
ракета з телеметричним обладнанням	5.575
ракета керована	5.268
реакція	5.578
реакція боєприпасів	5.579
реакція вибуху	5.580
реакція горіння	5.581
реакція індукційна	5.248
реакція прийнятна	5.541
реалістичний	5.585
режим «контакт-контакт»	5.586
режим «контакт-корпус»	5.587
резервуари для зберігання паливно-мастильних матеріалів підземні	5.482
результати застосування	5.588
ресурс відповідно до умов витривалості технічний	5.691
ресурс до зношування технічний	5.692
ресурс технічний	5.690
речовина вибухова вторинна	5.116
речовина вибухова нова	5.398
речовина вибухова	5.66
речовина вибухова первинна	5.456
речовина вибухова бризантна	5.51
речовина вибухова детонуюча	5.149
речовина вибухова об'ємно - детонуюча	5.408
речовина вибухова пластична	5.507
речовина вибухова стандартна еталонна	5.175
речовина для порівняння вибухова	5.67
речовина для порівняння еталонна вибухова	5.175
речовина із полімерими зв'язками вибухова	5.68
речовина належної якості вибухова	5.69
речовина основного заряду вибухова бризантна	5.52
речовина проміжного заряду вибухова	5.70
речовина проміжного і провідного заряду вибухова	5.71
речовини вибухові водовмісні	5.112
речовини з особливо низьким рівнем чутливості вибухові	5.75

ризик	5.590
ризик колективний орієнтовний	5.423
ризик груповий	5.137
ризик залишковий	5.187
ризик індивідуальний	5.246
ризик індивідуальний максимальний	5.319
ризик колективний	5.278
ризик мінімальний	5.344
ризик одиничний	5.414
ризик порівняльний	5.524
ризик соціальний	5.648
рівень ризику прийнятний	5.542
рівень безпеки	5.591
рівень вихідного сигналу мінімальний	5.345
рівень електростатичного заряду	5.592
рівень небезпеки	5.593
рівень спрацювання	5.594
рівень стимулюючого імпульсу	5.595
рівень функціональний	5.749
рівень чутливості вибухової речовини	5.596
різання гідроструменеве	5.124
різання лазерне	5.304
рішення для нечутливих боєприпасів технологічні	5.694
розблокування	5.598
розгерметизування	5.599
розгортання	5.600
розділення безпечне	5.25
розмінування	5.602
розпад хімічний	5.759
розряд іскровий термічний	5.689
розряд контактний	5.284
розтарювання	5.607
розширення теплове лінійне	5.310
руйнування	5.608
рух потоку газів за ударною хвилею	5.609
С	
саботаж	5.611
самознешкодження	5.612
самоліквідація	5.613
свідоцтво про завантаження контейнера	5.614
сегрегування	5.615
середовище експлуатаційне	5.165
середовище однорідне	5.417

середовище поширення електромагнітного випромінювання	5.619
середовище природне	5.546
середовище реалістичне	5.584
середовище штучне	5.778
сертифікат безпечності	5.620
сила впливу навколишнього середовища	5.621
сили тимчасово розміщені в іншій державі за згодою збройні	5.219
система	5.622
система безпеки	5.623
система безпеки особливо важлива	5.432
система безпеки підричника	5.624
система з особливими вимогами до безпеки	5.625
система запалювання	5.626
система ініціювання	5.627
система обчислювальна	5.413
система передачі детонації	5.628
система передачі пускового імпульсу	5.629
система підриву	5.630
система підриву боєприпасу	5.631
система пожежної сигналізації	5.632
система пожежогасіння	5.633
система приведення в дію	5.634
система пуску	5.635
система управління пуском	5.636
системи озброєння	5.637
ситуація надзвичайна ¹	5.357
ситуація надзвичайна ²	5.358
ситуація надзвичайна реалістична	5.583
сімейство головних підричників	5.638
скидання тиску	5.639
склад вибухових матеріалів проміжний	5.557
склад задіяний опосередковано особовий	5.436
склад піротехнічний	5.502
склад провідниковий	5.551
складність випробування	5.640
скорострільність	5.642
снаряд	5.644
снаряд активно-реактивний	5.5
снаряд артилерійський	5.17
снаряд, що нерозірвався	5.645
спалювання	5.649
спалювання на відкритому повітрі	5.650

споруда негорюча	5.381
споруда товстостінна	5.702
споруда уразлива	5.739
спорядження	5.651
спорядження бойове	5.48
спорядження бойове відокремлене	5.101
спорядження інертне	5.249
спосіб підриву електричний	5.167
спрацювання передчасне	5.462
стабілізатор	5.653
стабілізація за допомогою обертання	5.654
стабільність	5.655
стадія «використання»	5.656
стан безпеки спроектований	5.652
стан небезпечний	5.378
стандарт виробництва продукції	5.657
старіння	5.660
стійкість до відмов	5.663
струміль	5.664
ступінь зчеплення	5.665
ступінь небезпеки	5.666
суббоєприпаси	5.667
судно повітряне вантажне	5.57
суміжні боєприпаси	5.669
сумісність	5.670
суміш займиста	5.184
суміш піротехнічна	5.500
супровід	5.671
супровід технічний	5.693
схема логічна	5.313
схема реактивності енергетичного матеріалу	5.673
сховище	5.674
сховище для довгострокового зберігання	5.675
сховище камерного типу	5.676
сховище камерного типу з'єднане	5.180
сховище наземне	5.360
сховище однокамерне	5.415
сховище підземне	5.479
сховище підземне ²	5.480
сховище покрите шаром ґрунту наземне	5.361
сховище польове	5.518
сховище розташоване на невеликій глибині підземне	5.478
сховище типу “Іглу”	5.677

сховище, розташоване в печері	5.678
Т	
табличка попереджувальна	5.522
тара транспортна	5.705
темп стрільби	5.680
температура атмосферного повітря	5.681
температура запалювання	5.682
температура критична	5.295
температура пуску найвища	5.362
температура стрільби найнижча	5.363
температура функціонування висока	5.88
температура функціонування найнижча	5.364
теплопередача	5.685
термін експлуатації при перевезенні повітряним транспортом	5.686
термін зберігання	5.687
термін служби	5.688
типи реакцій	5.696
тиск	5.697
тиск для снаряду максимально допустимий	5.329
тиск надлишковий миттєвий	5.342
тиск снаряду максимально безпечний	5.326
тиск вибухової хвилі надлишковий	5.359
тиск випробувальний	5.85
тиск відбитий	5.92
тиск динамічний	5.153
тиск для ствольної артилерії максимально допустимий	5.327
тиск для мінометного озброєння максимально допустимий	5.328
тиск максимально допустимий	5.326
тиск навколишнього середовища	5.698
тиск надлишковий	5.358
тиск надлишковий максимальний	5.320
тиск надлишковий боковий	5.49
тиск при випробуваннях міномета	5.699
тиск при випробуваннях снарядів при високій температурі пуску максимальний	5.322
тиск при випробуваннях снарядів при низькій температурі пуску максимальний	5.323
тиск при особливо тяжких умовах експлуатації	5.700
тиск робочий максимальний	5.321
тиск розрахунковий	5.604
тиск системи розрахунковий	5.605
тиск снаряду максимально допустимий	5.330
тиск снаряду розрахунковий	5.606
тиск статичний	5.661

тиск у камері	5.701
тиск фронтальний	5.745
точність	5.703
травма	5.704
транспорт повітряний пасажирський	5.453
транспорт повітряний пасажирсько-вантажний	5.454
транспортування	5.710
транспортування в бойових умовах	5.711
трасер	5.712
тріщина	5.713
трубка дистанційна механічна	5.341
трубка дистанційна	5.154
трубка ударна	5.719
трубопровід підземний	5.481
трюм	5.715
тяга	5.716
тяга реактивна	5.577
у	
удар	5.718
узагальнення	5.722
укладання	5.723
укладання однієї упаковки на іншу	5.724
укриття для літальних апаратів захищене	5.212
уламки	5.725
уламки від покриття	5.726
уламки вторинні	5.117
уламки з галереї	5.727
уламки первинні	5.458
уламки, які утворюються в результаті утворення воронки	5.728
уловлювач для перехоплення уламків	5.729
умови експлуатації	5.730
умови експлуатації екстремальні	5.166
умови небезпечні	5.380
уніфікованість	5.731
упаковка ізолююча	5.237
упаковка проміжна	5.554
уповільнювач	5.733
уповільнювач піротехнічний	5.503
управління ризиками	5.735
управління ризиками з питань безпеки у сфері боєприпасів та вибухових речовин	5.736
установка пускова	5.567
установник підривника	5.740

утилізація	5.741
Ф	
фактор несприйняття	5.742
функціонування в запрограмованому режимі	5.751
функціонування ¹	5.752
функціонування ²	5.753
функція безпеки особливо важлива	5.433
функція, яка змінюється під впливом зовнішньої сили	5.754
Х	
характеристика критична	5.296
характеристики навколишнього середовища	5.756
характеристики нечутливих боєприпасів	5.757
характеристики прийнятні	5.543
характеристики функціональні	5.750
хвиля ударна підземна	5.477
хвиля вибухова	5.72
хвиля ударна	5.720
хвиля ударна повітряна	5.512
Ц	
цех для роботи з вибуховими речовинами	5.760
цикл життєвий	5.179
цикл пуску	5.761
Ч	
час спрацьовування	5.762
частина бойова	5.47
частка масова	5.331
частота	5.765
чутливість ¹	5.769
чутливість ²	5.770
Ш	
шар покривної породи	5.771
швидкість початкова	5.535
швидкість часток	5.774
швидкість часток максимальна	5.318
шкала травм скорочена	5.643
школа	5.775
шляхи сполучення загального користування	5.776
шнур вогнепровідний	5.111
шнур детонувальний	5.147
штабель	5.777
Щ	
щільність випромінювання середня	5.618
щільність завантаження	5.779

щільність уламків	5.780
щільність уламків чисельна	5.766

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК СКОРОЧЕНЬ

A			
AIS	abbreviated injury scale	скорочена шкала травм	6.642
ALM	air launched munition	авіаційні боєприпаси повітряного базування	5.3
C			
CC	conducting composition	провідниковий склад	5.551
CPC	container packing certificate	свідоцтво про завантаження контейнера	5.614
D			
DDT	deflagration to detonation transition	перехід від нормального горіння до детонації	5.470
DP	design pressure	розрахунковий <u>тиск</u>	5.604
E			
EBW	exploding bridge wire initiator	електрозапал із детонувальним дровим містком	5.171
EED	electro-explosive device	електровибуховий пристрій	5.170
EFI	exploding foil initiator	ініціатор із вибухонебезпечною фольгою	5.253
EID	electrically initiated device	електродетонатор	5.168
EIDS	extremely insensitive detonating substance	вибухова речовина з особливо низьким рівнем чутливості	5.75
EMRE	electromagnetic radiation environment	середовище поширення електромагнітного випромінювання	5.619
EOD	explosive ordnance disposal	знешкодження вибухових боєприпасів	5.232
ES	exposed site	місце потенційного ураження	5.417
ESCP	extreme service conditions pressure	тиск при особливо тяжких умовах експлуатації	5.700
ESMRM	explosives safety and munitions risk management	управління ризиками з питань безпеки у сфері боєприпасів та вибухових речовин	5.736
F			
FAE	fuel-air explosive	об'ємно - детонуюча вибухова речовина	5.408
FMEA	failure mode effects analysis	аналізування режиму відмов та його вплив	5.13
FMECA	failure mode effects and criticality analysis	аналізування типів відмов, впливу і критичності	5.15
H			
HD	hazard division	підклас небезпеки	5.485
HE	high explosive	бризантна вибухова речовина	5.51

HEM	hand emplaced munition	боєприпаси, які встановлюються вручну	5.42
I			
IBD	inhabited building distance	нормативна відстань до населених будівель	5.404
IM	insensitive munitions	нечутливі боєприпаси	5.396
L			
LCT	lower conditioning temperature	найнижча температура функціонування	5.364
LFT	lower firing temperature	найнижча температура стрільби	5.363
LFTUPP	lower firing temperature upper proof pressure	максимальний тиск при випробуваннях снарядів при низькій температурі пуску	5.323
M			
MASS	maximum allowable safe stimulus	максимально допустимий безпечний імпульс	5.325
MCE	maximum credible event	максимально реалістична подія	5.331
MCM	mine countermeasures	протимінна боротьба	5.561
MOP	maximum operating pressure	максимальний робочий тиск	5.321
MTDS	manufacture to target or disposal sequence	процес від виробництва до застосування або утилізації	5.564
MTS	manufacture to target sequence	процес від виробництва до застосування	5.563
MV	muzzle velocity	початкова швидкість	5.535
N			
NEM	net explosive mass	чиста маса вибухової речовини	5.767
NEQ	net explosives quantity	чистий вміст вибухової речовини	5.768
NEW	net explosive weight	чистий вміст вибухової речовини	5.768
O			
OR	operational requirements	оперативні вимоги	5.421
P			
PBX	polymer bonded explosive	вибухова речовина із полімерними зв'язками	5.68
PDP	projectile design pressure	розрахунковий тиск снаряду	5.606
PES	potential explosive site	місце потенційного вибуху	5.353
PF	probability of fatality	імовірність летального випадку	5.241
PMP	permissible maximum pressure	максимально допустимий тиск	5.290
PP	proof pressure	випробувальний тиск	5.699 5.85
PTC	pin-to-case	контакт-корпус	5.587
PTP	pin-to-pin	контакт-контакт	5.586
Q			
QD	quantity distance	нормативна відстань	5.402

R			
RADHAZ	radio and radar radiation hazards	небезпека від радіоелектронного випромінювання	5.372
S			
S3	safety and suitability for service	безпечність і придатність до експлуатації	5.27
SAD	safety and arming device	запобіжно-звідний пристрій	5.196
SCB	semi-conductor bridge initiator	ініціатор напівпровідникового містка	5.255
SDT	shock-to-detonation transition	перехід від удару до детонації	5.471
SLM	surface-launched munition	боєприпаси для пуску з поверхні	5.37
SMP	safe maximum pressure	максимальний безпечний тиск	5.291
SsD	storage subdivision	підклас зберігання	5.484
T			
THA	threat and hazard assessment	оцінка небезпек та загроз	5.439
U			
UCT	upper conditioning temperature	висока температура функціонування	5.88
UFT	upper firing temperature	найвища температура пуску	5.362
UFTUPP	upper firing temperature upper proof pressure	максимальний тиск при випробуваннях снарядів при високій температурі пуску	5.322
ULM	underwater - launched munition	боєприпаси підводного пуску	5.38
X			
XDT	explosion-to-detonation transition	перехід від вибуху до детонації	5.469

Бібліографія

1. Закон України “Про об’єкти підвищеної небезпеки”
2. Закон України “Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації”
3. Закону України “Про перевезення небезпечних вантажів”
4. Закон України “Про протимінну діяльність в Україні”
5. Кодекс цивільного захисту України
6. Повітряний кодекс України
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 № 956 “Про ідентифікацію та декларування безпеки об’єктів підвищеної небезпеки”
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.2015 № 891 “Про затвердження Порядку організації діяльності залізничного транспорту під час здійснення військових залізничних перевезень”
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 372 “Про затвердження Правил позначення небезпек, пов’язаних з мінами та вибухонебезпечними предметами – наслідками війни”
10. Наказ Міністерства оборони України від 29.12.2018 № 665 “Про затвердження Інструкції про заходи безпеки під час поводження із везимим мінометом калібру 120 мм М120-15 “Молот” та боеприпасами до нього”
11. Наказ Міністерства оборони України від 04.01.2019 № 4 “Про затвердження Інструкції з категорювання ракетно-артилерійського озброєння”
12. Наказ Міністерства транспорту України від 21.11.2000 № 644 “Правила перевезення вантажів у транспортних пакетах”, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24.11.2000 за № 874/5095
13. Наказ Міністерства транспорту України від 20.08.2001 № 542 “Правила перевезення вантажів в універсальних контейнерах”, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.09.2001 за № 798/5989
14. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 04.12.2002 № 637 “Про затвердження Методики визначення ризиків та їх прийнятих рівнів для декларування безпеки об’єктів підвищеної небезпеки”
15. Наказ Міністерства охорони здоров'я від 18.12.2002 № 476 “Про затвердження Державних санітарних норм та правил при роботі з джерелами електромагнітних полів”
16. Наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 18.07.2013 № 469 “Про затвердження Технічних правил ведення вибухових робіт на денній поверхні”
17. Наказ Міністерства інфраструктури України від 04.04.2017 № 126 “Про затвердження Правил перевезення небезпечних вантажів внутрішніми водними шляхами України”, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.04.2017 за № 556/30424

18. Наказ Державної авіаційної служби України від 12.11.2020 № 1802 “Про затвердження Авіаційних правил України “Порядок та умови повітряних перевезень небезпечних вантажів”, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.01.2021 за № 57/35679
19. ДСТУ 2272:2006 Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять
20. ДСТУ EN 13857-1:2006 Вибухові речовини для цивільного застосування. Частина 1. Термінологія (EN 13857-1:2003, IDT)
21. ДСТУ Б В.2.5-38:2008 Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд (ІЕС 62305:2006, NEQ)
22. ДСТУ 1.1:2015 Національна стандартизація. Стандартизація та суміжні види діяльності. Словник термінів (ISO/IEC Guide 2:2004, MOD)
23. ДСТУ В 8821-1:2018 Стандартизація у сфері озброєння та військової техніки. Частина 1. Основні терміни та визначення понять
24. ВСТ 01.030.001-2020(01) Підготовка та застосування військ (сил). Базові терміни та визначення, які використовуються в НАТО
25. ВСТ 01.101.006-2020 (02) Воєнна розвідка. Військова розвідка. Терміни та визначення
26. AOP-38 (Edition 5) SPECIALIST GLOSSARY OF TERMS AND DEFINITIONS ON AMMUNITION SAFETY (Спеціальний глосарій термінів та визначень з безпеки боєприпасів)

Ключові слова: безпека боєприпасів, імовірність, ризик, озброєння, постріл, снаряд, вибухова речовина, підрильник, зберігання, вибух, детонація, вибухова хвиля, ініціювання, тротиловий еквівалент.
